

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1965

ΑΡΙΘ. 8

ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΣΧΑ

Ὁ κάμπος γέμισε ὁμορφιές. Τὸ χαμομήλι εὐώδιασε
κι' οἱ παπαροῦνες ἀναφαν σὰν φλογισμένα χεῖλη.
Βοᾷ ἀπ' τὸ γλέντι τῆς γιορτῆς ἡ μέρα ἡ μεγαλόχαρη,
σὰν νὰ κτυπᾷ Θεοῦ καρδιὰ στὰ σωθικὰ τοῦ Ἀπρίλη.

Τρώει καὶ χορεύει ἡ λεβεντιὰ στὸν πλάτανο. Καὶ τὰ ὄργανα
γλυκολαλοῦν. Ζυγίζονται στὰ κλώνια τὰ τραγούδια.
Σειέται ὡς τὰ βάθη τούτη ἡ γῆ, πὸν ὅσο αἷμα κι' ἂν ποτίστηκε,
θυμάρι πάντα ἀνάδωκε, καὶ δάφνη, καὶ λουλούδια.

Γλεντᾷ ὁ λαός. Ἴδια ἡ χαρὰ του στὸ γάμο, στήν Ἀνάσταση,
στή μάχη. Ἐλάτε πάρετε τ' ἅγιο φῶς τῆς Πίστης
λαοὶ ἀπὸ ἐμᾶς, καὶ τίς καρδιές τίς ἄδειες σας γεμίσετε
μ' αὐτό. Φωτᾷ στή χώρα μας, ὡς στὰ ἔγκατα τῆς γῆς της.

Κυρίου Πάσχα, ἂν ἔσμειξες συμβολικὰ τὴν ἀνοιξη
πάντα μὲ μὴν ἀνάσταση ροδόφωτη τοῦ Γένους,
βοήθη ἡ ζωὴ μας σάλπιγγας νὰ γίνεταί ἐγερετήριο
καὶ γιὰ ὅσους δαίμονας κακὸς κρατάει πεδικλωμένους

Κάνε τὸ πνεῦμα μας ν' ἀνθῆ. Καὶ τὴν ψυχὴ μας ν' ἀνδρειώνεται
κάτω ἀπὸ τίς ἄσπρες ἀπλωτές τῆς Λευτεριᾶς φτεροῦγες.
Καὶ δὸς τὸν ἀναστάσιμο παιᾶνα μας ν' ἀκούσσουνε
τ' ἀδέρφια μας, σ' ὅποια μεριὰ τῆς γῆς καὶ σ' ὅποιες ροῦγες.

ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Η ΕΝ ΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΒΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΩΣΙΜΟΥ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΥ ΠΑΣΧΑ

«Δεῦτε οὖν καὶ ἡμεῖς κεκαθαρμέναις διανοίαις,
συμπορευθῶμεν αὐτῷ, καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτόν,
ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς· ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῷ».
(*Ἀπὸ τὴν ὑμολογίαν τῆς Μ. Δευτέρας*)

Ἡ καθ' ὅλου ὀρθόδοξος λατρεία εἶναι ἡ κλασσικὴ ἔκφρασις καὶ βίωσις τῆς ἐννοίας τοῦ λεγομένου («λειτουργικοῦ χρόνου»), κατὰ τὴν ὁποίαν συνηθέστατα εἰς τὴν λατρείαν ὁ χρόνος παύει νὰ ὑφίσταται ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος καὶ μετουσιῶται εἰς ἓν μυστικὸν βίωμα, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ αἰωνιότης βιοῦται ἐν τῷ παρόντι. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν λατρείαν συμπυκνώνονται καὶ βιοῦνται μυστηριωδῶς ὡς ζῶντα καὶ ὑπάρχοντα ἐνώπιον ἡμῶν καὶ τὰ παρελθόντα καὶ τὰ μέλλοντα καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἔσχατα, δηλαδὴ καὶ ἡ προϊστορία καὶ οἱ κύριοι σταθμοὶ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καὶ τὰ μέχρι τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν ἐκτεινόμενα σωτηριώδη ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἀπέρρευσαν ἐξ αὐτοῦ. «Ἡ θεία λατρεία, ἀποτελοῦσι... τοῦτ' αὐτὸ τὴν κατάργησιν τῶν κατηγοριῶν «χρόνος» καὶ «χώρος», εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Χριστιανὸς ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν πρὸς τὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος» (Μάρκου Σιώτου, Ἡ ἐμφάνισις τῆς λατρείας τῆς Θεοτόκου..., Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1950, σελ. 2).

Ἐχοντες αὐτὰ ὑπ' ὄψιν, κατανοοῦμεν διατὶ ἡ ὀρθόδοξος λατρεία δὲν «ἀντικατοπτρίζει» ἀπλῶς δι' ἡμᾶς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ μυστικοῦ σώματος του, δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ παρουσιάζει καὶ («αἰσθητοποιεῖ») τὸ ἔργον αὐτὸ πρὸς χάριν ἡμῶν ἀνανεούμενον καὶ συνεχιζόμενον εἰς τὰς ποικίλας ἱεράς ἀκολουθίας καὶ εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Ὁ ἑορτολογικὸς κύκλος τοῦ «ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους» οὐδὲν ἄλλον εἶναι παρὰ ἡ ἐνώπιον ἡμῶν ἀνανέωσις, αἰσθητοποιήσις καὶ ἡ ὑπὸ τῶν πιστῶν βίωσις τῆς ζωῆς τοῦ Σωτῆρος, ἡ ὁποία κατανέμεται εἰς τὰς ἑορτάς καὶ παρουσιάζεται μυστηριωδῶς ἐνώπιον ἡμῶν διὰ τοῦ τρόπου τοῦ «συγχρονισμοῦ» καὶ τῆς ὑπερρηδήσεως τῶν ἱστορικῶν ἀποστάσεων. Ὁ Χριστὸς ἔρχεται σήμερον διὰ τῆς λατρείας πρὸς ἡμᾶς, ὅπως ἦλθε καὶ πρὸς τοὺς συγχρόνους εἰς αὐτόν.

«Κατὰ ταῦτα καὶ αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἡ Μ. Ἑβδομάς καὶ τὸ Πάσχα, ποὺ προβάλλουν τὸ σταυρώσιμον καὶ ἀναστάσιμον Πάσχα, ἀποτελοῦν τὸ κέντρον καὶ τὴν καρδίαν

τοῦ «ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους» καὶ καταυγάζουν τὰς ψυχὰς ἡμῶν διὰ τῶν μυρίων μαρμαρυγῶν, τῶν θαυμασιῶν εἰς χρωματισμούς διαπλάσεων καὶ τῶν ἀπαστραπτουσῶν ἡλιακῶν λαμπηδόνων τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Τοιουτοτρόπως τὸ λειτουργικὸν περιεχόμενον τῶν ἐρχομένων ἁγίων ἡμερῶν δὲν εἶναι ἀπλῶς μία—διὰ διδακτικούς μόνον σκοποὺς—γινόμενη ἀνάμνησις ἢ ἐποπτικὴ οἶονεὶ διδασκαλία ἢ ἀντικατοπτρισμὸς τῶν ἀληθειῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τοὺς σπουδαιστάτους σταθμούς τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ προβάλλει τὸ ἔργον αὐτὸ ὡς πραγματικότητά ζῶσαν καὶ πλήρη μυστηριώδους παρουσίας. Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς διὰ τοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι βιοῦν τὰς ἐπὶ μέρους ἁγίους ἑορτάς, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον εἶναι συγχρόνως καὶ «ἄμμεσον παρόν», διὰ τοῦτο ἀφ' ἑνὸς συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἀντηχεῖ τὸ «σήμερον» ἢ γίνεται χρῆσις ἐνεστωτικῶν ἐκφράσεων εἰς τὰ λειτουργικὰ κείμενα καὶ ἀφ' ἑτέρου συγγάμις καλοῦνται καὶ σήμερον ὑπ' αὐτῶν οἱ πιστοί, ὅπως ὡς παρόντες μετέχουν μυστικῶς τῶν ἀναμενομένων πρὸς ἑορτασμὸν ἢ ἤδη ἑορταζομένων ἢ λίαν προσεχῶς ἑορτασθησομένων σταθμῶν τῆς ἀπολυτρωτικῆς ζωῆς καὶ ἐνεργείας τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἑορτάς τῶν ἁγίων τούτων ἡμερῶν τὸ μυστήριον τῆς Θεῆς Οἰκονομίας τελεσιουργεῖται μυστικῶς καὶ ἐν πνεύματι ἐνώπιον ἡμῶν ἢ ἀναμένεται νὰ τελεσιουργηθῇ. Τοιουτοτρόπως λ.χ. ψάλλομεν τὴν Δευτέραν πρὸ τῶν Βατίων «ἐτοιμασθῶμεν... Χριστῷ προὔπαντήσαι» τὴν Τετάρτην πρὸ τῶν Βατίων «καὶ ἀρετῶν κλάδους φέροντες, ὑπαντήσαι Χριστῷ ἐπισπεύσωμεν, πάλω προσδοκωμένῳ ἐτοιμαζομένῳ τε παθεῖν διὰ τὸ σῶσαι ἡμᾶς» τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου «σήμερον Βηθανία προανακηρύττει τὴν Ἀνάστασιν Χριστοῦ...» τὴν Κυριακὴν τῶν Βατίων «καὶ τῷ Χριστῷ παθεῖν διὰ σὲ σπεύδοντι, ἵνα σὲ δοξάσῃ, σπεῦσον συμπαθεῖν καὶ θανεῖν καὶ σταυρωθῆναι» τὴν Μεγάλην Δευτέραν «τὰ πάθη τὰ σεπτὰ ἢ παροῦσα ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικά ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ» κ.λ.π.

Κατὰ ταῦτα αἱ προσεγγίζουσαι μεγάλαι ἑορταὶ δὲν εἶναι μόνον ἀνάμνηστικαὶ ἑορταί, ἀλλὰ μυστηριώδεις ἐνέργειαι, Χριστοφάνειαι. Ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ μυστικῷ τῷ τρόπῳ αὐτὸς ὁ Χριστὸς τὴν Κυριακὴν τῶν Βατίων εἰσέρχεται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα πάσχει, ἀποθνήσκει καὶ ἐνταφιάζεται, τὴν δὲ ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἀνίσταται. Ἀκριβῶς ἢ κατὰ τὰς ἑορτάς ταύτας ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἔχει ἀπλῶς καὶ μόνον διδακτικὸν ἢ ἐποικοδομητικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ παριστᾷ ἐν γεγονός. Ἐν τῷ λόγῳ (τῶν Εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων) μυστηριωδῶς περιέχεται τὸ ἴδιον τὸ συμβάν, ὅπερ ἐκ νέου παρουσιάζεται ἐνώ-

πιον τῶν ὀμμάτων καὶ τῶν ὠτων τῶν πιστῶν. Τοιουτοτρόπως τὸ εἰς τὰς ἑορτὰς ταύτας ἀναγινωσκόμενον «Εὐαγγέλιον δὲν εἶναι μόνον ἐν βιβλίῳ περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τοῦ Λυτρωτοῦ, ἀλλ' εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ ζωὴ Αὐτοῦ μετὰ τῶν συμβάντων αὐτῆς». Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὑπάρχει «ἡ ζωσα καὶ ἐνεργὸς ἀχειροποίητος εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ».

Κατὰ τὰ προλεχθέντα, τὸ βαθύτερον νόημα τῶν ἐρχομένων ἀγίων ἡμερῶν συνίσταται κυρίως εἰς τὸ νὰ προετοιμάσουν αὐτὰ ἡμᾶς «πρὸς μετουσίαν τῆς ἐν Σιών δεσποτικῆς ἱερουργίας» καὶ νὰ ποδηγηθήσουν ἡμᾶς, ἵνα, μετέχοντες τοῦ μυστικοῦ βίου τοῦ Χριστοῦ, «κεκαθαρμέναις διανοίαις συμπορευθῶμεν αὐτῷ καὶ σταυρωθῶμεν καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτὸν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς, ἵνα καὶ συζήσωμεν». Διὰ τῆς ἀληθοῦς ἐν πνεύματι λατρείας τῶν ἡμερῶν τούτων βιοῦμεν τὸ σταυρώσιμον καὶ ἀναστάσιμον Πάσχα, διότι «συναπερχόμεθα Χριστῷ πρὸς τὸ Θεῖον Πάθος», συσταυρούμεθα καὶ συνενταφιαζόμεθα αὐτῷ, «ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν». Τοιουτοτρόπως, «ὄντες νεκροὶ τοῖς παραπτώμασι, συζωοποιούμεθα τῷ Χριστῷ καὶ συνεγειρόμεθα καὶ συγκατήμεθα ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ἐφεσ. β', 6). Ὡστε τὸ τέρμα, πρὸς τὸ ὁποῖον ὀδηγοῦν ἡμᾶς αἱ ἑορταὶ τῶν παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως, εἶναι ἡ «μέθεξις» τοῦ θριάμβου τοῦ Χριστοῦ, ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν εἰς τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ ἐπιτευχθεῖσαν ὀριστικὴν κατὰ τοῦ διαβόλου νίκην, ἡ «ἐκ τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἀφθαρσίαν» ἐπαναφορὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ καινοποίησις τοῦ φθαρέντος ἀνθρώπου καὶ ἡ ἐκ νέου παροχὴ εἰς αὐτὸν τῆς στολῆς τῆς ἀφθαρσίας, ἡ ἀναμόρφωσις τῆς ρυπωθείσης εἰκόνος εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, ἡ «καινότης τῆς ζωῆς», ἡ ἀνάδειξις ἡμῶν εἰς «ὡ ἰ ο ὕς τ ῆς ἀ ν α σ τ ᾶ σ ε ω ς».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκέρυκος Νικοπόλεως

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΝΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει - εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

Περασμένα μεγαλεία...

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΦΑΝΑΡΙ

ΑΙ ΦΙΛΙΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Ο ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ Η ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ἡ σημερινὴ θλιβερὴ ἀτμόσφαιρα

Οἱ ἀναστάσιμες καμπάνες θὰ ἠχήσουν βέβαια καὶ ἐφέτος στὸ κέντρο τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδοξίας, στὴν βασιλίδα τῶν πόλεων. Δὲν θὰ ἔχουν ὅμως τὸν χαρμόσυνο ἤχο τῶν ἄλλων ἐποχῶν καὶ τὸ Πάσχα δὲν θὰ προσκαλεῖ ἐφέτος τὴν ψυχικὴ ἀγαλλίασι τῶν χριστιανῶν. Συνέχεται τῆς ἐβδομάδος τῶν Παθῶν, ἡ σκιά τῶν ὁποίων θὰ πλανᾶται μεταξύ τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου τῆς Πόλης, κατόπιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν διωκτῶν κατακτητῶν. Ἡ ψυχὴ ὅμως ἡ χριστιανικὴ τοῦ παλιοῦ βυζαντίου θὰ παραμένῃ ἀλύγιστη καὶ οἱ πασχαλινὲς καμπανοκρουσίες θὰ ὀρθώνουν στὰ μάτια καὶ τὴν ψυχὴ ἕνα δραματιστικὸ κόσμο, γεμᾶτο ἀπὸ φωτερὲς καὶ συγκινητικὲς ἀναμνήσεις. Ὁ ἑορτασμός τῆς μεγάλης παγχριστιανικῆς ἑορτῆς τῆς Λαμπρῆς ἐστάθηκε στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων ἡ ψυχικὴ ἀνάτασις τῶν Ἑλλήνων τῆς Πόλης. Τὸ Πάσχα, συμβολισμὸς δύο μεγάλων ἀναστάσεων, δημιουργοῦσε πάντοτε τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας. Οἱ προπαρσκευὲς τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ ἦταν μιὰ σύντομη ἔστω ἀλλὰ συγκλονιστικὴ περίοδος συγκινήσεων. Τὸ Φανάρι, ὡς κέντρο τῆς ὀρθοδοξίας, εἶχε αὐτὸ τὸ προβάδισμα εἰς τὴν δημιουργία τῆς χριστιανικῆς ἑορταστικῆς χαρᾶς. Ἦταν ἡ ἐποχὴ τῶν Σουλτάνων καὶ τῶν μεγάλων Πατριαρχῶν. Ἡ ἑορτὴ τῆς Λαμπρῆς ἀποτελοῦσε τὴν εὐκαιρίαν τῆς στενώτερης ἐπαφῆς μεταξύ τοῦ Γιλδιζ τότε καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Παράδοσις τῶν Σουλτάνων ἦταν πάντοτε ἡ εὐλάβεια πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ὀρθοδοξίαν καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰ ἦθη καὶ τὰς παραδόσεις αὐτῆς. Αὐτὴ τὴν εὐλάβειαν τὴν καλλιεργοῦσε καὶ ἡ πολιτικὴ τοῦ χριστιανικοῦ κέντρου τοῦ Φαναρίου. Ἐβδομάδες ὀλόκληρες πρὸ τῆς μεγάλης ἑορτῆς τοῦ Πάσχα εἰδικοί ζωγράφοι τεχνίτες ἐζωγράφιζαντὰ αὐγά, πού θὰ ἔστελνε κατὰ παράδοσιν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης στὸν Σουλτάνο. Ἡ ἀποστολὴ τῶν πασχαλινῶν αὐγῶν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἔπερνε

τὴν μορφή μιᾶς ἱεροτελεστίας. Ἀντιπροσωπεῖα ἀρχιερέων μὲ τὸν Καποῦ Κεχαγιᾶ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ μὲ πατριαρχικούς κλητήρας, πλαισιώνοντας τὴν ἀποστολή, συνώδευε καὶ παρέδινε στὸ αὐλαρχεῖο τοῦ Σουλτάνου τὰ πασχαλινὰ δῶρα μέσα σὲ κομπᾶ κάνιστρα. Ὁ Σουλτᾶνος διεμνηοῦσε πρὸς τὴν πατριαρχικὴν ἀντιπροσωπεῖαν καὶ πρὸς τὸν Πατριάρχη τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐαρέσκειαν, μὲ τὴν ἐπιφύλαξι πάντοτε τῆς σχετικῆς ἀνταποδόσεως. Καὶ ἡ ἀνταπόδοσις αὐτῆς ἐπαγματοποιεῖτο κατὰ τὴν μεγάλην μουσουλμανικὴ ἑορτὴ τοῦ Σεκέρ Μπαϊράμι. Τὴν παραμονὴν σουλτανικὴ ἀντιπροσωπεῖα μὲ τὸν δεύτερο θαλαμηπόλο — τελετάρχη τῶν ἀνακτόρων, ἐκόμιζε πρὸς τὸν Πατριάρχη κομπᾶ κάνιστρα γεμᾶτα ἀπὸ «σεκέρια», καραμέλες εἰδικῶς κατασκευασμένες.

Οἱ παραμονὲς τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῆς Λαμπρῆς ἔφεραν εἰς τὴν ἀνάμνηση τῶν παλαιοτέρων, ὅσοι ἐπιζοῦν ἀκόμη στὴν ἀρχοντικὴ χριστιανικὴ Πόλη, τὴν ἐκδήλωσι αὐτῆ τῆς ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας, ἀλλὰ καὶ ἓνα ἄλλο πλήθος ἀναμνηστικὰ ἀναπηδοῦν εἰς τὴν σκέψι καὶ τῶν νεωτέρων ἀκόμη καὶ δημιουργοῦν τὴν προεορταστικὴν ἀτμόσφαιρα.

* *

Ὁ ἑορτασμός τοῦ Πάσχα σὲ κάθε ὀρθόδοξο ἐκκλησία τῆς Πόλης, ἰδιαίτερα ὅμως στὸν πατριαρχικὸ ναὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶχε μιὰ δική του ἐξαιρετικὴ αἴγλη. Ἐδονεῖτο κατὰ τὰς μεσονυκτίους ὥρας ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ἀπὸ τὶς χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίαις καὶ ἀπὸ πυροβολισμούς τῶν ἑορταστῶν καὶ συνήθως τὶς ὥρες αὐτῆς ἔσμιγαν οἱ ἦχοι τῶν χριστιανικῶν κωδῶνων μὲ τὸ μεσονύκτιο τραγούδι τῶν τουρκικῶν μιναρέδων ἀπὸ τοὺς μουεζήνιδες. Ἡ πατριαρχικὴ λειτουργία καὶ ἡ τελετουργία τῆς Ἀναστάσεως συνεκέντρωναν εἰς τὸ Φανάρι πλήθος κόσμου. Ἀπὸ τὶς περισσότερες ἀκραῖαις ἰδίως συνοικίαις τῆς Σταμποῦλ εὐλαβεῖς ἑορταστὲς διέσχιζαν τοὺς καλντεριμένους δρόμους τοῦ Φαναριοῦ μὲ κατέυθυνσιν τὸ Πατριαρχεῖο. Ἦταν ἀνατολίτες οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς Μικρασίας, ἐγκατεστημένοι στὴν Πόλη μὲ τὶς οἰκογένειαις καὶ τὴν θρησκευτικὴν τὸν παράδοσι καὶ εὐσέβεια. Καὶ ἦταν γραφικὸ τὸ θέαμα τῆς πορείας πρὸς τὸν πατριαρχικὸ ναὸ τοῦ Φαναρίου τῶν εὐλαβῶν αὐτῶν, ποὺ κρατοῦσαν ὄλοι ἀναστάσιμες λαμπάδες.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης φέρων τὸν ἱστορικὸν πολῦτιμον σάκκον, τὸν εἰκονίζοντα τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος καὶ περιτοιχοῦμενος ἀπὸ τοὺς συνοδικούς ἀρχιερεῖς, τελοῦσε τὴν μυ-

σταγωγία της Ἀναστάσεως εἰς τὸν περίβολο τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν πασχαλινὴν λειτουργίαν εἰς τὸν ναό. Στὸ παραθρόνιο μὲ τὴν χρυσοκέντητην στολήν του ὁ ἄρχων Μεγάλος Λογοθέτης τῶν Πατριαρχείων καὶ εἰς τὰ ἀπέναντι στασίδια μὲ τὶς στολὰς των οἱ λοιποὶ ὄφφικιοῦχοι τοῦ οἴκουμενικοῦ θρόνου — ἄρχοντες ὅλοι — Καποῦ Κεχαγιαῖς, Ρεφερενδάριος, Πρωτέκδικος κ.τ.λ.. Ἦταν συγκινητικὴ καὶ ὑποβλητικὴ ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς μυσταγωγίας, ποῦ ἐδημιουργοῦσε ἡ μεγάλη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τὴν Κυριακὴν Προσευχὴν ἀνεγίνωσκε ὁ ἄρχων Λογοθέτης, ὡς συνέχεια παραδόσεως τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Μὲ ἰδιαίτην συγκίνησιν ὁ κόσμος τῶν ἐκκλησιαζομένων παρακολουθοῦσε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς εὐχῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ στόματος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἐδονεῖτο ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἀπὸ τὸ «ἀληθῶς ἀνέστη», ποῦ ἀνεπέμπετο ἀπὸ τὸ ἐκκλησίασμα.

Οἱ ὄφφικιοῦχοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἀνῆρχοντο μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Παναγίας — κατεστραμμένην τώρα ἀπὸ μεγάλην πυρκαϊά — καὶ ἐκεῖ ὁ Πατριάρχης ἐτσούγκριζε μὲ αὐτοὺς τὸ πασχαλινὸ αὐγὸ καὶ προσέφερε τὸ πατροπαράδοτον γλυκὸ. Σ' αὐτὴν τὴν ὀρθόδοξον τελετὴν τῆς αἰθούσης προσεκαλεῖτο καὶ ὁ Τοῦρκος ἀστυνομικὸς διευθυντὴς τοῦ Τμήματος τοῦ Φαναρίου, ὁ ὁποῖος προσήρχετο μὲ εὐλάβειαν καὶ ὑπεκλίνετο στὸν Πατριάρχη.

* * *

Ὡς ἡ πλέον ὅμως ζωηρὴ ἀνάμνησις τῶν παλαιότερων ποῦ ἔζησαν τὴν καλὴν ἐποχὴ τῆς Πόλης παραμένει ἀκόμη ἡ τελετὴ τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Τὸ Φανάρι ζοῦσε στιγμὰς βυζαντινῆς αἴγλης. Στὸν ἑσπερινὸν αὐτό, στὸν ὁποῖον μετεῖχον καὶ ἱερωμένοι ἄλλων χριστιανικῶν ὀρθόδοξων κρατῶν, προσήρχετο ὀλόκληρον τὸ ὀρθόδοξον διπλωματικὸ σῶμα. Ἀστραφταν οἱ χρυσοκέντητες στολὰς καὶ τὰ ξίφη τῶν πρεσβευτῶν καὶ τῶν ἄλλων διπλωματικῶν τῆς μεγάλης καὶ εὐσεβοῦς τότε χριστιανικῆς τσαρρικῆς Ρωσίας, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ Μαυροβουνίου. Παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ρώσου πρεσβευτοῦ καὶ τῶν ἀκολουθῶν του ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Γενικὸς Πρόξενος καὶ ὀλόκληρον τὸ προσωπικὸν τῆς πρεσβείας καὶ τοῦ προξενείου. Ὁ σωλέας τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ προσελάμβανε μίαν ἐξαιρετικὰ πανηγυρικὴν ὄψιν μὲ τοὺς ἐκκλησιαζομένους διπλωμάτας τῶν

ὀρθοδόξων κρατῶν τῆς Οἰκουμένης, οἱ ὁποῖοι κρατοῦσαν ἀναστάσιμη λαμπάδα, προσφερομένη ἀπὸ τὴν πατριαρχικὴ ἐκκλησία. Συγκινητικὰ ἀκολουθοῦσε ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου σὲ διάφορες γλώσσες καὶ ὅταν στὸ τέλος τῆς τελετουργίας ὁ Πατριάρχης ἤρχετο στοὺς παρεσταμένους τὸ «Χριστὸς Ἄνέστη» ἐπλημμύριζε σὲ γλώσσες διάφορες ἢ ἀπάντησις τῶν προεστῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐκκλησιαζομένων διπλωματῶν.

* *

Χαρόσυνες καμπανοκρουσίαι ἀνήγγελλον τὸ τέλος τοῦ ἐσπερινοῦ καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς περιφορᾶς τῆς εἰκόνας τῆς Ἀναστάσεως εἰς τὸν περίβολον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Δύναμις Τούρκων ἀστυνομικῶν μὲ τὸν διευθυντὴν τοῦ Τμήματος τοῦ Φαναρίου, ἀποτελοῦσαν τιμητικὴν φρουρὰν καὶ τῆς εἰκόνας καὶ τοῦ Πατριάρχου.

Καὶ ἀκολουθοῦσε ἡ ὑποδοχὴ στὴν μεγάλη συνοδικὴ αἴθουσα τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου ὁ Πατριάρχης ἀντήλασσε χαιρετισμοὺς καὶ εὐχὰς μὲ τοὺς ξένους χριστιανοὺς ὀρθοδόξους διπλωμάτες καὶ προσέφερεν εἰς αὐτοὺς μέσα σὲ κομπὰ τούλια χρυσὰ καὶ κόκκινα πασχαλινὰ αὐγά. Ἡ ἀναχώρησις κατόπιν τῶν διπλωματῶν ἔδιδε μιὰ ἐορταστικὴ ὄψιν στὸ Φανάρι.

Πασχαλινὰ χρυσοποίκιλτα αὐγά διένειμε ὁ Πατριάρχης καὶ τὴν Δευτέραν ἡμέρα τοῦ Πάσχα εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους διὰ τὴν εὐχρηστοῦν καὶ τὴν Τρίτην τοῦ Πάσχα, ἀντὶ τοῦ καθιερωμένου ἀντιδώρου, διένειμε στὸ ἐκκλησίασμα κόκκινα αὐγά.

* *

Ὅλες οἱ ἀναμνήσεις τῆς πασχαλινῆς ἐορτῆς θὰ ζυπνήσουν σήμερον εἰς τὸν ὀρθόδοξον πληθυσμὸν τῆς Πόλης καὶ ἡ θλιβερὴ ἀτμόσφαιρα, ποὺ ἐδημιούργησαν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ σκληρότης τῶν σημερινῶν ἄλλοθρήσκων κυριάρχων, θὰ ἐκδηλωθῇ ἴσως μὲ ἓνα ἕλαφρὸ χαμόγελο συγκινήσεως καὶ πικρίας.

ΒΑΣ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΜΑΥΡΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Ἐκεῖνο τὸ χρόνο οἱ Μεσολογγῖτες δὲν γιόρτασαν τὸ Πάσχα. Ἡ ἡμέρα αὐτή, πού γιὰ κάθε Ἕλληνα εἶναι πανηγύρι, γιὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Μεσολογγίου τοῦ 1824 ἦταν ἡμέρα πένθους. Ἡ Μεγάλη Βδομάδα ἦταν ἀληθινὰ Βδομάδα τῶν Παθῶν γιὰ τὸ λαὸ τοῦ ἡρωικοῦ Μεσολογγίου. Γιατὶ ὅλη ἐκείνη τῆ βδομάδα πάλευε μὲ τὸ Χάρο ὁ Μπάϋρον, ὁ εὐγενὴς Ἀγγλος λόρδος, πού θυσιάσε τὴν ἡσυχία του, τὴν εὐτυχία του γιὰ νάρθητὴ στὴν Ἑλλάδα καὶ βοήθησεν τὴν Ἐπανάσταση. Τὸ ἀρχοντόπουλο, ὁ μεγάλος ποιητὴς πού ὅλος ὁ κόσμος ἐθαύμαζε, ἦλθε στὸ Μεσολόγγι μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ προσφέρῃ τὴ συνδρομὴ του γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος πού εἶχε γνωρίσει καὶ ἀγαπήσει.

Πολλοὶ τὸν ἐμπόδιζαν νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιό του αὐτό, δείχνοντας τὶς δυσκολίες καὶ τοὺς κινδύνους. Μ' αὐτὸς δὲν ἄκουσε παρὰ τὴν καρδιά του, τὴ μεγάλη του καρδιά, κι' ἀφῆκε τὶς διασκεδάσεις του στὴν Ἰταλία κι' ἔτρεξε στὸ Μεσολόγγι. Τώρα ὅλα του τὰ ὠραῖα ὄνειρα, ὅλα τὰ ὑπέροχα σχέδιά του εἶχαν σωριασθῆ πάνω σ' ἓνα κρεββάτι, ὅπου πάλευε μὲ τὸ θάνατο ὁ ὠραῖος λόρδος, πού μόλις εἶχε κλείσει τὰ τριάντα ἕξ χρονία.

Ὅταν ἦταν παιδί, μιὰ μάγισσα πού τὸν εἶχε ἰδῆ στὸν πύργο του, στὴν Ἀγγλία, κι' ἐξέτασε τὶς γραμμὲς τῆς τύχης στοῦ χέρι του, τοῦ εἶχε προεῖπει:

—Νὰ φοβᾶσαι τὸ τριακοστὸ ἑβδομο χρόνο τῆς ζωῆς σου!

Τώρα εἶχε μπεῖ στὰ τριάντα ἑπτὰ χρονία καὶ βρισκόταν κατὰκοιτος ἀπὸ ἓνα δυνατὸ κρυολόγημα.

Στὸ κρεββάτι δὲν συλλογιζόταν τίποτ' ἄλλο παρὰ πῶς θὰ βοήθησεν τοὺς πολεμιστὲς. Στὸ σπῆτι πού κατοικοῦσε εἶχε μαζί του καὶ πενήντα Σουλιῶτες, παλληκάρια διαλεκτά, πού θυσιάζοντο γιὰ τὸν «Λόρδο». Μέρους τώρα οἱ Σουλιῶτες παρακολουθοῦσαν μὲ πόνον τὴν ἀρρώστειά του ἄφωνοι, συντριμμένοι ἀπὸ τὴν ἀγωνία. Ἐκεῖνος πού εἶχε τὸ μεγαλύτερο θάρρος στὸ χαροπάλεμα αὐτὸ ἦταν ὁ ἴδιος ὁ ἄρρωστος. Ὁ Μπάϋρον γελοῦσε μὲ τοὺς κινδύνους πού φαντάζοντο οἱ γιατροὶ κι' οἱ φίλοι του. Ὁ δυνατὸς αὐτὸς ἄνθρωπος νόμιζε ὅτι θὰ νικοῦσε καὶ τὴ φύση. Ἄλλ' ἐγέλασθη. Ἡ Φύση τὸν νίκησε.

Στὸ ψυχομάχημά του, πού κράτησε δυὸ μέρες, μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ νοῦ πού τὸν κυρίευε, κάπου-κάπου ξυπνοῦσε τὸ

λογικό του και τότες δυο ὀνόματα ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ χεῖλη του: τ' ὄνομα τῆς κόρης του και τ' ὄνομα τῆς Ἑλλάδος—οἱ δυο ἀγάπες του.

Τῇ Μεγάλῃ Παρασκευῇ πέρασε μέσα σ' ἀγωνία κι' οἱ Μεσολογγίτες στὶς ἐκκλησίες, ἐνῶ ἄκουγαν τὰ θλιμμένα τροπάρια τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ, συλλογίζονταν τὸν ἄρρωστο λόρδο ποὺ χαροπάλευε και ρωτοῦσαν γιὰ τὴν ὑγεία του, προσπαθώντας ὁ ἓνας νὰ δώσῃ θάρρος στὸν ἄλλο και νὰ πειθοῦν ἔτσι ὅτι κάθε ἐλπίδα δὲν χάθηκε και ὅτι κάποιο θαῦμα θὰ τοὺς ξανάδινε ζωντανὸ τὸν εὐγενῆ Ἀγγλο, ποὺ ἦλθε νὰ τοὺς συνδράμῃ στὴν ὥρα τῆς ἀγωνίας.

Τὸ Μεγάλο Σάββατο κάθε ἐλπίδα εἶχε πειὰ χαθῆ. Οἱ Μεσολογγίτες στοὺς δρόμους ὅταν συναντῶντο δὲν ἀντάλλασσαν τὸ συνηθισμένο χαιρετισμό:

—Χριστὸς Ἀνέστη!

Ἄλλὰ ρωτοῦσαν μὲ ἀγωνία ὁ ἓνας τὸν ἄλλο γιὰ τὸ Λόρδο. Κι' ὅλοι ἦσαν θλιμμένοι μέχρι θανάτου, σὰν κάποιος ἀγαπημένος τους νὰ κινδύνευε. Ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα πέρασε χωρὶς τραγούδια, χωρὶς χοροὺς, χωρὶς γλέντια και φαγοπότη. Ἦσαν οἱ στερνὲς ὥρες τοῦ Μπαῦρον και κανεὶς δὲν εἶχε διάθεση γιὰ Πασχαλινὸ γλέντι. Ἀρνιὰ δὲν ψήθηκαν τὸν χρόνο ἐκεῖνο. Στὶς ἐκκλησιὰς πλήθῃ γονατιστὰ προσεύχοντο γιὰ τὴ σωτηρία του και τὰ μάτια ὄλων ἦσαν βουρκωμένα.

Τῇ νύχτα τοῦ Πάσχα ἀκούστηκε μιὰ μεγάλη βουή, ἓνα ἀστραποπελέκι τρώμαξε μὲ τὴ λάμψη και τὸ μούγκρισμα του τὴν πόλη κι' οἱ Μεσολογγίτες μὲ μιὰ φωνὴ ὄλοι φώναζαν:

—Πέθανε ὁ μεγάλος ἄνθρωπος!

Ἡ δεισιδαιμονία των δὲν τοὺς ἀπάτησε. Ὁ δὲ Μπαῦρον ξεψυχοῦσε ἐκεῖνη τὴν ὥρα. Καὶ σὰν νὰ ἔκλαιε κι' ὁ οὐρανὸς ἀκόμη τὸ θάνατό του, ἔπειτα ἀπὸ τ' ἀστροπελέκι ἄνοιξαν οἱ καταρράκτες τ' οὐρανοῦ και μιὰ βροχὴ ποὺ κράτησε τρεῖς ὁλόκληρες ἡμέρες αὐξαινε τὴ θλίψι, στὴν ὁποία εἶχε βυθισθῆ τὸ Μεσολόγγι.

Ἡ Κυβέρνηση ἔβγαλε ἀμέσως προκήρυξη, ὅπου μεταξύ τῶν ἄλλων ἔγραφε:

«Καὶ πρὶν ἀκόμη χωρισθῆ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα, ἡ κοινὴ κατῆφεια ἔλεγε ὅσην θλίψιν ἠσθάνετο ἡ καρδιὰ ὄλων και ὄλοι, μικροὶ και μεγάλοι, ἄνδρες, και γυναῖκες, νικημένοι ἀπὸ τὴν θλίψιν, ἐλησμονήσανε τὸ Πάσχα... Καθένας βλέπει ἐμπρὸς του τὰς πλουσίας πρὸς τὸ κοινὸν εὐεργεσίας του και μήτε ἔπαυσε

μήτε παύει κανείς με ευγνώμονα και ἀληθινήν φωνήν νά τόν
ονομάζη εὐεργέτην».

Καί διατάσσεται:

«Αὔριον μόλις ἀνατείλη ὁ ἥλιος, νά πέσουν ἀπό τὸ μεγάλο
κανονοστάσιον τοῦ τείχους αὐτῆς τῆς πόλεως 37 κανονιές,
κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρόνων τῆς ζωῆς τοῦ ἀποθανόντος.

Ἔλα τὰ ὑπουργεῖα διὰ τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν νά
κλεισθοῦν.

Νά κλεισθοῦν ὅλα τὰ ἐργαστήρια, ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ πω-
λοῦνται τροφαὶ καὶ ἰατρικά καὶ νά λείψουν τὰ μουσικὰ παι-
γνίδια, οἱ συνηθισμένοι εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας χοροί, νά παύσουν
τὰ φαγοπότια εἰς τὰ κρασοπωλεῖα καὶ κάθε ἄλλο εἶδος κοινοῦ
ζεφαντώματος.

Νά γίνη 21 ἡμέρα γενικὴ πενθηφορία.

Νά γενοῦν ἐπικήδειοι δεήσεις εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας».

Αὐταὶ εἶναι αἱ κυβερνητικαὶ διαταγαί, ὑπογραμμένοι ἀπὸ
τὸ Μαυροκορδατο.

Τὸν πόνο τῶν Μεσολογγιτῶν ζωγραφίζει θαυμάσια ὁ ἐπι-
κήδειος λόγος ποὺ ἐξεφώνησε ὁ Σπύρος Τρικούπης:

«Τὶ ἀνέλπιστον συμβεβηκός! Τὶ ἀξιοθρήνητον δυστύχημα!
ἔλεγε μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ Τρικούπης, ἐνῶ ἀπὸ τὰ μάτια
ὄλων τῶν παλληκαριῶν τοῦ Μεσολογγίου ἔτρεχαν δάκρυα.
Ἐλίγος καιρὸς εἶναι ποὺ ὁ λαὸς τῆς πολυπάθης Ἑλλάδος ὅλος
χαρὰ καὶ ἀγαλίαση ἐδέχθηκε εἰς τοὺς κόλπους του τὸν ἐπίσημον
τοῦτον ἄνδρα καὶ σήμερον ὅλος θλίψη καὶ κατήφεια καταβρέχει
τὸ νεκρικό του κρεββάτι με πικρότατα δάκρυα καὶ ὀδύρεται
ἀπαρηγόρητα. Ὁ γλυκύτατος χαιρετισμὸς «Χ ρ ι σ τ ὸ ς Ἄ-
ν ε σ τ η» ἔγινε ἄχαρος τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα εἰς τὰ χεῖλη κάθε
Χριστιανοῦ Ἕλληνος καὶ ἀπαντᾶνοντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλον πρὶν
τοῦ εὐχηθῆ ταῖς καλαῖς ἐορταῖς, ἐρωτοῦσε: «Πῶς εἶναι ὁ Μι-
λόρδος;» Χιλιάδες ἄνθρωποι, συναγμένοι νά δώσουν μεταξύ
τους τὸ θεῖον φίλημα τῆς ἀγάπης εἰς τὴν εὐρύχωρον πεδιάδα
ἔξω ἀπὸ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως μας, ἐφαίνοντο ὅτι ἐσυναχθησαν
μόνον καὶ μόνον γιὰ νά παρακαλέσουν τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ
παντὸς διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ συναγωνιστοῦ τῆς ἐλευθερίας τοῦ
γένους μας».

Καὶ τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικά», ἡ περίφημη ἐφημερὶς ποὺ ἐτυ-
πώνετο στὸ Μεσολόγγι ἕως τὴν τελευταία ἡμέρα τῆς ἐξόδου,
γράφει γιὰ τὴν κηδεῖα:

«Ἡ Δυτικὴ Ἑλλάς, ἡ ὁποία ἐδοκίμασε τὰς εὐεργεσίας τοῦ

Ἄπο τὸ Συναξάρι τοῦ Εἰκοσιένα

Ο Σ Α Μ Ο Υ Η Λ

Ἀμέσως λοιπὸν ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀποτυχημένη ἐπίθεσι τοῦ Βελῆ Μπέη κατὰ τῆς Κιάφας καὶ τῆς Σαμωνίβας, ποὺ τὸν εἶχε φέρει σ' ἀπόγνωσι, παρουσιάσθηκεν, ὅλως διόλου ἀναπάντεχα, στὴ σκηνή του — τὴ νύχτα στὶς 17 τοῦ Σεπτέμβρη — κι' ἐζήτησε νὰ τὸν ἰδῆ ὁ Πήλιος-Γούσης. Αὐτὸς ἦτανε συμπέθερος μὲ τὸν Κουτσονίκα. Ἐνας γιὸς δηλαδὴ τοῦ τελευταίου εἶχε πάρει τὴν κόρη του καὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνη τὸν κρατοῦσεν αἰχμάλωτο καὶ φυλακισμένο στὰ Γιάννινα ὁ Ἄλῆς.

Ὁ Βελῆς, ὅπως ἦτανε φυσικό, τὸν ἐδέχθηκε πολὺ πρόθυμα. Μά, ἄς ἀφήσωμε καλύτερα τὸν ὕδρωμένο ν' ἀνιστορήσῃ, μὲ τὴν ἀπλή κι' ἀνεπιτήδευτη γλῶσσά του, τὴν ἀνομολόγητη προδοσία του. «Ἐως τότε, λέει, μόνος ὁ Μπότζαρης ἐγνωρίζετο φανερὸς τῆς πατρίδος προδότης. Κατ' ἐκείνας ὅμως τὰς ἡμέρας ἔκανε κι' ἄλλους συντρόφους ἀπὸ τὸ τὸ Σοῦλι, δηλαδὴ τὸν Κουτζονίκα καὶ τὸν Πήλιο-Γούση, ὁ ὁποῖος ἐπῆγε τὴν νύκτα εἰς τὸν Βελῆ-Πασᾶ, καὶ ἐζήτησε τὴν ἐλευθερία τοῦ γαμβροῦ

μεγάλου τούτου ἀνδρὸς καὶ μάλιστα ἡ πόλις αὐτή, ἔδειξεν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ὑπερβολικῆς λύπης, ἡ ὁποία καταμάρανε τὴν καρδίαν των. Ἄπ' ὅλα τὰ πέρα μέρη εἶχαν συναχθῆ καὶ ἱερεῖς καὶ στρατεύματα διὰ νὰ τιμῆσουν τὸ λείψανον καὶ νὰ ἐνώσουν τὰ δάκρυά των μὲ ἐκείνα τῶν Μεσολογγιτῶν... Ἄπο τὸσον ἀναρίθμητον πλῆθος λαοῦ καὶ στρατευμάτων δὲν ἠκούετο οὐδὲ ψιθυρισμός, ἀλλὰ μόνον ἡ λυπηρὰ ψαλμωδία τῶν ἱερέων καὶ ὁ βραχνὸς ἤχος τῶν πολεμικῶν μουσικῶν ὀργάνων. Οὕτως ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, κειμένη πλησίον τοῦ τείχους. Ἐν τῷ μεταξύ τῆς τελετῆς καὶ εἰς τὸ τέλος ἐρρίφθησαν τρεῖς φοραῖς ἐκ διαλειμάτων τὰ κανόνια ἀπὸ τὸ μέγαλον κανονοστάσιον καὶ ὅλα τὰ λεπτὰ πυροβόλα τῶν στρατιωτῶν... Μετὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ Τρικουίτη ἐδόθη ὁ τελευταῖος ἀσπασμὸς μὲ ἀπαρηγόρητα δάκρυα καὶ ἔλαβε τέλος ἡ τελετή».

Ἔτσι πέρασαν θλιμμένα τὸ Πάσχα τοῦ 1824 οἱ Μεσολογγίτες καὶ μαζί μ' αὐτοὺς ὅλη ἡ Ἑλλάς. Γιατὶ ὁ θάνατος τοῦ Μπότζου ἦταν πένθος γιὰ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὴν ὁποία δὲν ὑπάρχει—ἔως σήμερα ἀκόμη—ὄνομα ποιῶ σεβαστὸ κι' ἀγαπημένο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ μεγάλου ποιητῆ τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ μεγαλείτερου φίλου τῆς Ἑλλάδος.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

του, (ὅστις ἦταν εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Πασαῖ) καὶ δώδεκα πουργεῖα. Καὶ ὕστερα, νὰ τὸν παραδώσῃ τὸ Σοῦλι. Ὁ Βελῆ Πασαῖς, ὄχι μόνον τὰ ρηθέντα μικρὰ ζητήματα τοῦ Πήλιου-Γούση προθύμως ἐνήργησεν, ἀλλὰ καὶ περισσότερα χαρίσματα τοῦ ἔταξε, διὰ ν' ἀπολαύσῃ τὸ Σοῦλι.

Μετὰ τρεῖς λοιπὸν ἡμέρας, λαμβάνοντας ὁ Πήλιο-Γούσης ἀπὸ τὸν Βελῆ Πασαῖ περισσότερα ἀφ' ὅσα ἐζήτηι, ἐμελέτησε κι' ἀποφάσισε τὴν προδοσίαν τῆς Πατρίδος του. Ὅθεν τὴν τετάρτην νύκτα, δηλαδὴ εἰς τὰς εἰκοσιπέντε Σεπτεμβρίου 1803, ἐπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Βελῆ Πασαῖ καὶ τοῦ ὠμίλησεν ὡς κάτωθεν.

— «Δὸς μου διακόσιους Τούρκους, ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ συμπατριώτου μου Κίτζιου Μπότζαρη. Αὐτοὺς ἐγὼ θέλω τοὺς ὀδηγήσω, ἐτούτῃ τὴν νύκτα, ἀπὸ στρατὸς κρυφῆς καὶ ὅπου νὰ μὴν εἶναι καμμία φύλαξις· καὶ οὕτω, φέροντάς τους εἰς τὸ Σοῦλι, θέλει τοὺς ἐμβάσω μέσα εἰς τὸ σπῆτι μου, χωρὶς κανένα κίνδυνον. Ἡ ἐξοχότης σου, πρὶν ν' ἀνατείλῃ ὁ Ἥλιος, νὰ ἤθελεν εὐρεθῆς μὲ ὅλα σου τὰ στρατεύματα, κοντὰ εἰς τὸ Σοῦλι· καὶ νὰ τὸ περικυκλώσῃς ἀπ' ὅλα τὰ μέρη. Τότε ἐγὼ ἀρχινῶ τὸν πόλεμον ἀπὸ τὸ σπῆτι μου, μὲ τοὺς διακόσιους στρατιώτας, ὅπου θέλει μοι δώσεις· καὶ ἤμπορῶ νὰ ἐμποδίσω τοὺς περισσότερους Σουλιώτας, νὰ μὴ κινηθοῦν ἐναντίον σου. Οὕτως ἢ Ἐξοχότης σου, μὲ τὴν ἀνδρείαν ἀντιμαχίαν, καὶ ἐγὼ, μὲ τὴν ἔσωτερικὴν σύγχυσιν, θέλει κυριεύσομεν τὸ Σοῦλι...».

Αὐτὸ ἦτανε τὸ ἄτιμο σχέδιο τῆς προδοσίας. Κι' αὐτὲς ἦτανε οἱ ὀρμηνεῖς, ποὺ ἡ φαρμακερὴ, σὰν τῆς ὀχεντρας, γλῶσσο τοῦ προδότη ἐμπιστεύθηκεν, τὴν μαύρην ἐκείνην κι' ὀλοσκότεινη, σὰν τὴν ψυχὴν του, νύκτα τοῦ Σεπτέμβρη, στὸν ἀλλόπιστο Βελῆ-Πασαῖ. Κι' ἐκεῖνος δέχθηκε πρόθυμα τὸ φαρμάκι τῆς, ποὺ θὰ συνεργοῦσε στὸν ἀφανισμόν τοῦ Σουλιῶ, ποὺ ἡ ἡρωικὴ του ἀντίστασις τὸν κρατοῦσε σ' ἀκοίμητην ἀγωνίαν καὶ τοῦ εἶχε πάρει τὸν ὕπνον ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ἐβαλε λοιπὸν ἀμέσως σ' ἐνέργειαν καὶ σὲ πράξῃ τὴν ἄτιμην προδοσίαν τοῦ Πήλιου-Γούση. Ἦξερε καλὰ ὁ Ἰσκαριώτης ἐκεῖνος, πῶς οἱ συμπατριῶτες· του καὶ συμπολεμιστῆς του ὡς τότε, ὕστερα ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἐπίθεσιν τοῦ ἐχθροῦ πρόσεχαν καὶ φύλαγαν ἀγρυπνα μόνον τὶς στενοπορίες καὶ τὰ πατήματα τοῦ Ἀβαρικού καὶ τῆς Σαμωνίβας, ποὺ αὐτὲς ἦτανε ὀμαλώτερες κάπως καὶ γι' αὐτὸ περισσότερον εὐκολοπλησίαστες κι' εὐκολόπαρτες ἀπὸ τὸν ἐχθρό. Κι' ἔτσι μπόρεσε τὴν νύκτα, χωρὶς δυσκολίαν, νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ἄτιμην κουστωδίαν του ὡς τὸ Σοῦλι

καὶ νὰ τὴν κρύψῃ στὸ ξεμονοχιασμένο πρὸς τὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ κι' ἀφωρεσμένο του σπῆτι.

★

Τὸ σύναυγο λοιπὸν τῆς ἐρχόμενης ἡμέρας οἱ Τοῦρκοι ὤρμησαν ἐναντίον τοῦ Σοῦλι, πού βρέθηκε κυκλωμένο ἀπὸ παντοῦ, κι' ἀνυπεράσπιστο σχεδὸν γιατί τὸ φύλαγαν τότε μονάχα πενήντα πέντε γενναῖοι πολεμιστές. Οἱ ἄλλοι καὶ τὰ γυ-

Τὰ Ἀνάκτορα τῶν υἱῶν τοῦ Ἀλῆ παρὰ τὰ Λιθαρίτσια.

ναϊκόπαιδα εἶχανε ἀποτραβηχθῆ στὸ περιτείχισμα τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, μαζί με τὸν Σαμουήλ. Ἄρπαξαν λοιπὸν τ' ἄρματά τους, κι' ἔτρεξαν νὰ κτυπήσουν ἀνελέητα τὸν ὄχθρό. Μὰ μόλις προχώρησαν λίγο, ἄρχισε νὰ τοὺς κτυπᾷ πισώπλατά τους ὁ Πῆλιο-Γούσης, με τοὺς Τουρκαλάδες του, ἀπὸ τὸ σπῆτι του. Ξαφνιάστηκαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀναπάντεχην αὐτὴ προδοσία καὶ μπαμπεσιὰν κι' ἀναδρόμησαν κι' ἔταμπουρώθηκαν στὸ ψήλωμα τοῦ ἁγίου Δονάτου, με πλάτες πρὸς τὴν ἁγία Παρασκευή. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ τοὺς ἀντισταθήκανε, με τόση παλληκαριά, πού τοὺς ἐλύγισαν καὶ τοὺς ἐκυνήγησαν «καὶ ἤθελαν — λέει ὁ Ὑδρωμένος—τοὺς ἀποδιώξουν παντάπασιν ἀπὸ τὰ σύνορά τους, ἂν οἱ πενήντα πέντε ἤθελεν ἐξακολουθήσουν τὴν ἰδίαν μεγαλόψυχον μάχην καὶ νὰ μὴν δοθοῦν στὴν ἄρπαγὴν τῶν

λαφύρων. Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν ἐκυρίευσαν καὶ τὸν Ἄβαρικόν, οἱ δὲ Ἄβαρικιώτες ἐπέρασαν εἰς τὴν Κιάφαν...».

★

Ἦτανε 25 τοῦ Σεπτέμβρη τοῦ 1803, ἀποφράδα ἡμέρα. Καὶ ὅπως τότε μὲ τὴν Κερκόπορτα, ἔτσι καὶ τῶρα μὲ τὴν προσοσία τοῦ Πήλιου-Γούση, ἐπάτησαν οἱ Τοῦρκοι κι' ὁ Βελῆς τὸ πόδι τους στὸ Σοῦλι. Κι' ἀμέσως ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται νὰ πάρη καὶ τὴν Κιάφα καὶ τὸ Κοῦγκι τοῦ Σαμουήλ.

Ἔστειλε λοιπὸν κι' ἔφερεν ἀπὸ τὰ Γιάννινα κανόνια καὶ βόμβες. Μὰ τοῦ κάκου. Ὅσες φορές ἐπιτέθηκε, πάντα νικήθηκε καὶ πάντα μὲ μεγάλες ἀπώλειες καὶ ζημιά ὑποχωρούσανε οἱ Τοῦρκοι. Γιατὶ στὶς ἀετοφωληές ἐκεῖνες ἐκούρνιαζεν ἀκαταμάχητο τὸ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα τῆς Φυλῆς μας, ποὺ ἀνάγκασεν ἐπάνω στὴ λιτὴ μας αὐτὴν γῆ τὴν ὕλη, νὰ δουλέψῃ σκλάβα στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ σὲ κάθε πολυθόρυβη κι' αἱματερὴν ἔφοδο τῶν Τούρκων, πασίχαρον ἀνέμιζε ψηλὰ κι' ἔφτεροκοποῦσε κι' ἐκλάγγαζε τὸ θεόσταλτο πουλὶ τῆς Νίκης.

Καὶ πραγματικὰ θαμπώνεται ὁ νοῦς καὶ χάνονται στὰ σύν-ορα τῆς ἀλήθειας καὶ τοῦ ὄνειρου, τὰ κατορθώματα τῆς Σουλιώτικης τότε παλληκαριᾶς, σὰν τὰ μελετᾷ κανεὶς σήμερα. Καὶ εἶναι χρέος μας, νὰ μὴν τ' ἀπολησμονᾶμε, ἀλλὰ νὰ κρατᾶμε πάντα μας διάπλατη κι' ὀρθάνοικτη τὴν μνήμη μας στὶς ἱερές τους σκιές. Γιὰ ν' ἄρχωνται κοντὰ μας, καὶ ν' ἀνασαινώμε τὸ χνῶτό τους καὶ νὰ γίνεται ἡ βουλή καὶ ἡ πράξι τους, βουλή καὶ πράξι δική μας. Καὶ τὰ παιδιὰ μας στὰ σχολεῖά μας πρέπει νὰ διδάσκωνται διεξοδικὰ τῇ θητεία τους ἐκεῖνη, κάτω ἀπὸ τὸ λάβαρο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς πατρίδας. Γιὰ ν' ἀνασταίνεται μέσα τους ἡ πνοή τους· καὶ ν' ἀνδρειεύωνται, ἀκολουθώντας τὸ ρυθμὸ τῆς ἠρωϊκῆς τους καρδιᾶς.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

56. Ο ΠΛΗΣΙΟΝ

«Ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν: Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;»
(Λουκ. ι', 29-30).

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς διαλογικῆς συζητήσεως τοῦ νομικοῦ μετὰ τοῦ Κυρίου, μετὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου, λύεται τὸ πρόβλημα περὶ τοῦ ποιὸς πρέπει νὰ λογίζεται «πλησίον μας» ἄξιος τῆς προσοχῆς, τῆς προστασίας καὶ τῆς εὐεργεσίας μας. Καὶ τὸ ἐρώτημα τοῦ νομικοῦ, παρὰ τὰ ταπεινά του ἐλατήρια, εἶχε κάποια βάσι. Κι' εἶχε βάσι γιατί πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιὰ λόγους καθαρῶς δογματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀσφαλείας ἀπηγορεύετο κάθε ἐπαφὴ τῶν Ἑβραίων μετὰ ἄλλοθνηῶν ἢ καὶ αἵρετικῶν ὅπως ἦσαν οἱ Σαμαρεῖται, ποὺ στὴ θρησκεία καὶ στὴ λατρεία τους εἶχαν ἀναμίξει εἰδωλολατρικά καὶ ἰουδαϊκὰ στοιχεῖα. Λόγω τῆς ρευστότητος καὶ τοῦ εὐμεταβλήτου τοῦ χαρακτῆρος τῶν Ἑβραίων, ἡ ἀπαγόρευσις ἦταν σωστικὴ γιὰ τὴν ὀρθοδοξία τους καὶ τὴν ὀρθοπραξίαν τους τότε. Τοῦτο εἶχε γίνῃ συνείδησις πλέον στὸ λαό, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοθνηεῖς καὶ ἀλλόφυλοι τὸ ἐγνώριζαν καλὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν περίμεναν οὔτε χαιρετισμὸ ἀπὸ τοὺς παράξενους αὐτοὺς ἀνθρώπους, πολὺ περισσότερο δὲν περίμεναν εὐεργεσία οἰουδήποτε εἴδους. Μπορεῖ νὰ πέθαινε ὁ διπλανὸς του ἀπὸ τὴν πείνα, νάπιανε τὸ σπῆτι του φωτιά, νὰ γκρεμοσπαιζόταν ὁ ἴδιος ὁ ἄλλοθνηεὶς ἢ ἀλλόθρησκος στὰ βράχια, ὁ Ἑβραῖος ἀγνοοῦσε τὴ δυστυχία, δὲν συνεινεῖτο στὴ συμφορὰ. Τὸ «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» τοῦ Νόμου περιορίζετο στοὺς ὁμοθνηεῖς καὶ ὁμοθρήσκους. «Ὅταν ὁ Ἰησοῦς βρέθηκε στὸ ἱστορικὸ ἐκεῖνο πηγάδι τοῦ Ἰακώβ, τῆς πόλεως Σιχάρ, συνητήθη μετὰ τὴ Σαμαρείτιδα. Γνωστὴ ἡ διαλογικὴ συζήτησις καὶ τὸ θεολογικὸ νόημα τῆς. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ ἀπορία τῆς Σαμαρείτιδος ποὺ ἄκουσεν ἕναν Ἰουδαῖο νὰ τῆς ὁμιλῇ μετὰ οἰκειότητα, μετὰ βάθος, μετὰ δογματικὴ πειστικότητα πρῶτα, κι' ἔπειτα νὰ τῆς ζητῇ νερό. Καὶ ἐρωτᾷ: «Πῶς σύ, Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; Οὐ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις». Ἰωάν. δ' 9.. Δὲν εἶπε καὶ συγχρῶνται Σαμαρεῖται Ἰουδαίοις, ἀλλὰ «Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις». Δηλαδή ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ συγχρωτισμοῦ μετὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν ἴσχυε γιὰ τοὺς Ἰουδαίους. Καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος κάνει αὐτὸν τὸν ὑπαινιγμὸ, ὅταν ἔλαβεν ἐντολὴ νὰ συναντήσῃ τὸν Κορνήλιο στὴν Καισάρεια γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ στὴ νέα του πνευματικὴ ζωὴ. Ἡ περικοπὴ Πράξ. ι'-ια', εἶναι συγκινητικὴ, ἀλλ' ἀποσποῦμε μιὰ

φράσι: «Ἵμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτον ἐστὶ ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ». Ἀλλόφυλος ἦταν ὁ Κορνήλιος ἐνῶ ὁ Ἀπόστ. Πέτρος ἦτο Ἰουδαῖος. Τὸ αὐτὸ βλέπουμε καὶ ὅταν ὁ Κύριος, ἀποστέλλοντες τοὺς μαθητάς του στὸν κόσμον νὰ κηρύξουν τὸ εὐαγγέλιο τῆς Βασιλείας τοὺς εἶπε: «Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε: πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ» (Ματθ. ε', 5—7). «Ὅταν, λοιπόν, ρωτοῦσεν ὁ νομικὸς τὸν Ἰησοῦ «καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον» εἶχε κάποιο ἔρεισμα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν νομικῶν διατάξεων.

Ἄλλ' ἓνα τέτοιο ἠθικὸ καὶ κοινωνικὸ καθεστῶς καὶ στὰ βάθη τῶν συνειδήσεων ἀνθρώπων ποὺ δὲν ἐγνώρισαν τὸν εὐαγγελικὸ νόμο, ἦτο καθεστῶς ἀνάγκης καὶ ἰδιοσυγκρασιακῆς κατασκευῆς τῶν Ἑβραίων. Ἐπρεπε νὰ προαχθοῦν πνευματικῶς, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ μέση κάθε αἰτία ποὺ ἀνέτρεπε τὰς βάσεις τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ ὡς ἀνθρώπων ἀκόμη, καὶ νὰ ἀποκαλυφθῇ σ' αὐτοὺς πὼς ὁ Θεὸς εἶναι πατέρας ὅλων καὶ ὅλοι εἶναι ἀδελφοί. Μέσα σὲ μιὰ οἰκογένεια καὶ μάλιστα μὲ δεσμοὺς θρησκευτικούς καὶ ἠθικούς, μὲ αἷμα ποὺ τὸ ζεσταίνει ἡ ἴδια φωτιὰ τῆς πίστεως πρὸς τὸν ἓνα Θεόν, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν διακρίσεις, κύκλοι στενωτέρου ἢ πῶς ἀπομακρυσμένοι. Ἐὰν τὸ κέντρον εἶναι ὁ Θεὸς καὶ Πατέρας ὅλων εἶναι ὁ Θεός, ὅλοι δικαιοῦνται νὰ στεγάζονται στὴν ἴδια στέγη, ν' ἀπολαμβάνουν τῶν εὐλογιῶν του, τὰ δὲ ἀδέλφια νὰ εἶναι σφιχτοδεμένα στὴ λύπη καὶ στὴ χαρά, στὴν εὐτυχία καὶ στὴ δυστυχία, σ' ὅποιο γεωγραφικὸ πλάτος τῆς γῆς καὶ ἂν εὐρίσκωνται. Οἱ ἄνθρωποι, ἀνεξαρτήτως δογματικῆς τοποθετήσεώς των, εἶναι ἄνθρωποι καὶ δικαιοῦνται τῆς προσοχῆς μας ὅταν εἶναι περιφρονημένοι καὶ ἐγκαταλειμμένοι, τῆς προστασίας μας ἂν εἶναι ὄρφανοί, τῆς ζεστασιᾶς μας, ἂν εἶναι παγωμένοι, τῆς νοσηλείας καὶ περιθάλψεώς μας γενικὰ ἂν εἶναι ἄρρωστοι καὶ δυστυχεῖς. Ἐπάνω στὸν πόνο καὶ στὴ δυστυχία τοῦ διπλανοῦ μας καταργεῖται μὲ τὴ λησμονιὰ κάθε θρησκευτικὸς δογματισμὸς καὶ ἠθικὴ διαφορά ἀντιλήψεων καὶ τὸν λόγο ἔχει αὐτὸ τὸ συναίσθημα τοῦ οἴκτου, ποὺ εἶναι κοινὸ συναίσθημα σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν μπορεῖ νὰ προβληθῇ ὡς λόγος ἀρνήσεως οὔτε ἡ ἀπιστία, γιὰτὶ λυπᾶσαι καὶ τὸ σκύλο σου ὅταν πληγωθῇ ἢ μείνῃ νηστικός, καὶ τὸ γαϊδουράκι σου ποὺ σὲ κλώττισε καὶ τὸ βοῦδάκι σου ποὺ σὲ ἐκεράτισε ἢ καὶ τὸ ἴδιο σου τὸ παιδί ποὺ ἴσως σ' ἐπίκρανε· ἐπάνω ἀπὸ τὰ ζῶα καὶ τὴν κακότητα ἢ μνησικακία μπαίνει ὁ ἄνθρωπος σὰν πρόσωπο, σὰν ἀξία, σὰν παιδί, τοῦ Θεοῦ ἀλλ' οὔτε καὶ δογματικὴ διαφορά μᾶς κοινῆς πίστεως μπορεῖ νὰ μᾶς γίνῃ ἀπαγορευτικὸς κανὼν προκειμένου νὰ κάμουμε τὴν καλωσύνη σ' ἐκεῖνον ποὺ τὴν ἔχει ἀνάγκη, ἀφοῦ εἶναι πανανθρώπινον αἶτημα, τῆς φυσικῆς ἀκόμη ἠθι-

κῆς, ἡ ἀγαθοποιία, γι' αὐτὸ τὴν ἐξασκοῦν μὲ τὸν τρόπο τοὺς καὶ οἱ εἰδωολάτραι τῆς ζούγκλας, καὶ οἱ θρησκευτικῶς καὶ πνευματικῶς προηγμένοι λαοί, χωρὶς τοῦτο νὰ δημιουργῇ προβλήματα συνειδήσεως. Ἄν, δηλαδή, εἰδωολάτρης ἢ γνήσιος ὀρθόδοξος Χριστιανὸς πέσῃ καὶ ἀγκυλιάσῃ ἕναν ἄνθρωπο ὁ μὲν ὀρθόδοξος στὸ δόγμα ὁ δὲ εἰδωολάτρης, ὅταν πονῇ, ὑποφέρῃ, πεινᾷ, γυμνητεύῃ, πεθαίνῃ ἐγκαταλελειμμένος, αὐτὸ τὸ ἀγκυλίασμα, τὸ ζεστό δάκρυ τοῦ συνανθρώπου, ἢ ἔμπρακτος καλωσύνη σὰν ἀδελφικὸ χαμόγελο στὴν ἐρημιὰ καὶ τὴν ἀπελπισία του, δὲν εἶναι οὔτε ἀναθεματισμένο ἀπὸ τὸ Θεό, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἀξιοκατάκριτο ἀπὸ τοὺς ὁμοσθεῖς ἢ ὁμοθῆσκους. Στὴν τυχὸν ἀντίρρηση θὰ πρέπει νὰ συμβουλευθοῦμε αὐτὰ τὰ θάνατα λόγια τοῦ Κυρίου μας καὶ πρὸς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀγαθοποιίας. Ἐμεῖς δὲν μπορούμε παρὰ νὰ μιμηθοῦμε τὸ Θεό, τὸν κοινὸ πατέρα ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅτι τὸν «ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ εὐεργετούμενοι εἶναι ἀνάξιοι τῆς θείας Προνοίας. Στὴν περίπτωσί μας δὲν συζητεῖται κὰν ἡ θέσι μας ἕναντι τῶν προσωπικῶν μας ἐχθρῶν· προσωπικοὺς ἐχθροὺς δὲν ἔχει ὁ Χριστιανὸς πού φέρεται στὰ ἄλλα φτερά τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Ἀρρώστους ψυχικά, μάλιστα ἀξιοθρηνήτους, λόγω τῶν φοβερῶν πληγῶν πού τοὺς ἄνοιξε στὴν ψυχὴ ὁ ληστής, βεβαίωτατα· ἀνισορρόπους — γιὰ καὶ ἀνισόρροπος εἶναι ὁ κακός, ἀντικρύζει, ὄχι ὅμως καὶ ἐχθρός. Οἱ μαῦρες ψυχές εἶναι σατανικές, εἶναι χολεριασμένες, εἶναι οἱ δυστυχέστερες ὑπάρξεις καὶ δὲν μπορεῖ ὁ Χριστιανὸς νὰ μισῇ τὸν ἄρρωστο ἢ τὸν ἀνισόρροπο. Δὲν πρόκειται περὶ αὐτῶν, λοιπόν, ἀλλὰ περὶ ἐκείνου πού μπορεῖ νὰ μὴ μᾶς ἐβλάψῃ προσωπικῶς, ὅμως δὲν εἶναι οὔτε ὁμοσθηνός μας, οὔτε ὁμόθρησκός μας, οὔτε ὀρθόδοξος πνεύματος, ἀλλ' οὔτε καὶ βαδίζει ἐπάνω στὶς ἡθικὲς μας γραμμές. Αἱ λοιπόν, ἐφ' ὅσον θὰ εὐρεθοῦν στὸ δρόμο μας ἔμπεριστατοι, ἐμεῖς, σὰν ἄνθρωποι πρὸς ἀνθρώπους πάσχοντας, θὰ ἐφαρμόσουμε τὴν ἔμπρακτὴ καλωσύνη τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου, πού σφιχταγκάλιασε τὸ πληγωμένο ἀπὸ τοὺς ληστές καὶ τὸν ἀπεθεράπευσε, ἐνῶ κατέκρινε τοὺς ἀνθρώπους πού, ὅπως ἐνόμιζαν δούλευαν πιστὰ στὸ νόμο, μὰ ἀγνοοῦσαν τὸ ἀνθρωπινώτερο συναίσθημα: Τὸν οἶκτο καὶ τὴν εὐσπλαγχνία. Ἐπᾶνω σ' αὐτά, τόσα μαθήματα ἔδωσεν ὁ Χριστός, καὶ ἐπανελημμένως, θεραπεύοντας λεπρούς, τυφλοὺς, χωλοὺς, παραλύτους, δαιμονισμένους καὶ γενικὰ πάσχοντας, ἄφησε νὰ καταλάβουν οἱ σκληρόκαρδοι Ἑβραῖοι, ὅτι τὸ πρῶτο σκαλοπάτι τοῦ ψυχικοῦ των ἐξευγενισμοῦ εἶναι νὰ καλλιεργήσουν γιὰ τὸ συνάνθρωπό τους αὐτὸ τὸ συναίσθημα τοῦ οἴκτου, πού ἀμέσως, χωρὶς τὴν παρεμβολὴ τῆς λογικῆς, συγκινεῖ καὶ λυγίζει τίς καρδιές ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Θὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι τὸ συναίσθημα τοῦ οἴκτου εἶναι τυφλὸ καὶ

πέφτει ἔξω ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησι μιᾶς καλωσύνης, μιᾶς εὐεργεσίας οἰασθήποτε μορφῆς, πού στο σπρώξιμό του θά γίνη σ' ἕναν πού ἔχει τὴν ἀνάγκη της. Ἄλλ' ἐδῶ δὲν ἐξετάζεται ἂν ἀξίζη ἢ ὄχι τοῦ οἴκτου ἢ τῆς εὐσπλαγχνίας ὁ συνάνθρωπός μας. Ἐδῶ προέχει τὸ ζήτημα ἂν ὁ ἄνθρωπος νοιώθῃ γιὰ τὸ συνάνθρωπό του οἴκτο, εὐσπλαγχνία· γιατί μόνον τότε μπορεῖ νὰ μεταφέρῃ τὸν ἑαυτό του στὴ συμφορὰ τοῦ ἄλλου γιὰ νὰ τὸν εὐεργετήσῃ. Ὅταν ἀπουσιάσῃ, ἢ εἶναι ἀτροφικὸ τὸ συναίσθημα τοῦ οἴκτου, τότε δὲν μπορεῖ, παρὰ νὰ κλείνῃ μέσα του θηριώδη αἰσθήματα. Ὁχι μονάχα δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ αὐτὸς ν' ἀνεβῆ τὸ σκαλοπάτι τῆς καλωσύνης πού κηδεμονεύεται κι' ἀπὸ τὴ λογική, καὶ θὰ μένῃ σὰν ἀνθρώπινο ὕλικὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖον βγαίνουν οἱ σκληρόκαρδοι, οἱ ἐγωῖστοί, οἱ ἀπάνθρωποι, οἱ φίλαντοι, οἱ πλεονέκται, οἱ φιλάργυροι, οἱ ἐγκληματῖαι κι' ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀκάθαρτα καὶ κοινωνικῶς ἐπικίνδυνα στοιχεῖα. Δὲν ἀμφισβητεῖ κανεὶς ὅτι εὐεργεσία πού προκαλεῖται ἀπὸ αἰσθήματα οἴκτου δὲν ἔχει τὴν ἠθικὴ ἀξία ἐκείνης πού γίνεται ἀπὸ ἐλατῆρια χριστιανικῆς ἀγάπης. Μὴ λησμονοῦμε ὅμως πὼς ποτὲ σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος καρδιὸς δὲν μπόρεσαν νὰ δεχθοῦν τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς αὐτῆς ἀρετῆς πού ὑψώνει τὸν ἄνθρωπο μέχρι τοῦ Θεοῦ. Ἡ τρυφερότης τῶν αἰσθημάτων καὶ ἡ συμπόνια, εἶναι προβαθμίδες πού ὀδηγοῦν στὴ φυσικὴ καλωσύνη πρῶτα καὶ ἔπειτα στὴ χριστιανικὴ ἀγάπη, πού εἶναι ἀρετὴ τῶν Ἀγγέλων καὶ προϋποθέτει ξερρίζωμα τῶν παθῶν, ἀναισθητοποίησιν τοῦ κτηνώδους, κολύμπι τῆς ψυχῆς στὸν ὠκεανὸ τῆς Ὑπερτάτης Ἀγάπης πού λέγεται Θεός. Ὅταν ὁμιλῇ κανεὶς γιὰ καλωσύνη ἔννοεῖ τὸ ψύχραιμο ζύγισμα μιᾶς καλῆς πράξεως πού ὅπωςδήποτε πρέπει νὰ γίνη καὶ θὰ γίνη στο συνάνθρωπό μας. Διακρίνει τὸν καλὸν ἄνθρωπο ἢ ἡμερότης, ἢ προθυμία νὰ βρῆ τὸν τρόπο τῆς εὐεργεσίας τοῦ διπλανοῦ του πού πάσχει· ὁ ἄνθρωπος τῆς καλωσύνης δὲν τὰ φέρνει ὅλα σκουῶρα, ἀπελπιστικά. Εἶναι πάντα βολικὸς πρὸς ὄφελος τοῦ δυστυχοῦς, τοῦ πάσχοντος. Ἀτενίζει τὴ ζωὴ μὲ ἕνα βλέμμα πλατείας καρδιάς. Εἶναι ὁ τύπος πού μπορεῖ νὰ συνθέσῃ μιὰ ἀνθρώπινη Κοινωνία μὲ δεσμοὺς καλωσύνης, μιὰ Κοινωνία ἀλληλοκατανοήσεως καὶ ἀλληλεγγύης, σ' ὅποια φυλὴ καὶ σ' ὅποιο δόγμα κι' ἂν ἀνήκῃ. Μεταξὺ τῶν μελῶν μιᾶς τέτοιας Κοινωνίας δὲν ὑπάρχουν Χριστιανοί, εἰδωλολάτραι, ὀρθόδοξοι ἢ αἵρετικοί, ἀλλ' ἄνθρωποι καὶ μόνον ἄνθρωποι μὲ ἀνθρώπινα αἰσθήματα, ἐπάνω στὰ ὁποῖα στηρίζεται ὁ λεγόμενος ἀνθρωπισμός, πού θέλει ν' ἀνακουφίξῃ τὴν ἀνθρωπίνην δυστυχία καὶ τὸν ἀνθρώπινο πόνον ὀργανωμένα καὶ συλλογικά. Ὁ ἀνθρωπισμὸς αὐτὸς μπορεῖ νὰ μὴ δίνῃ εἰσιτήριο γιὰ τὸν παράδεισο, γιατί ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ σταθμίζει τὰ ἐλατῆρια ἐκὰστης πράξεως, ὅμως δὲν εἶναι ἀπαράδεκτο, ἀφύσικο, οὔτε ἀντιστρατεύεται πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην. Ἐπειτα δὲν μπορεῖ,

ὄσω μισαλλόδοξος κι ἂν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, νὰ μὴ παραδεχθῆ, ὅτι στὴ γενικὴ ἠθικὴ χρεωκοποπία, στὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ ἄνθρωποι δὲν διακρίνονται γιὰ τὴν πνευματικὴ τους λεπτότητα, ὅπως τὴν ζητεῖ ὁ χριστιανισμὸς στὴ γνησίᾳ του ἔκφρασι, ὁ κοινὸς πόνος συνθέτει καὶ μιὰ κοινὴ φιλοσοφία καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ οἴκτου καὶ τῆς καλωσύνης συντηροῦν καὶ ἀνακουφίζουν τὸ ἀνθρώπινο γένος, ὅταν τοῦτο δὲν ἐγνώρισεν ἀκόμη τὸ Χριστό, ὅταν δὲν τὸν ἠσθάνθη, ὅταν δὲν τὸν ἐζήσεν, ἢ πῆρε τὸ ὄνομα ὄχι ὅμως καὶ τὴ χάρι ἢ ἀπεστάτησε γιὰ λόγους προσωπικοῦς του. Αὐτὸ τὸ αἶσθημα ἢ, ὅπως θέλετε, τὸ συναίσθημα τοῦ οἴκτου ἐξευγενισμένο στοὺς πνευματικὰ καλλιεργημένους ἀνθρώπους, αὐτὴ ἢ ἐκδήλωσις τῆς εὐσπλαγγίας σὰν καλωσύνης στὴν ἀνάγκη τοῦ διπλανοῦ μας καὶ τοῦ πλησίον μας, αὐτὴ ἢ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀποκλειστικότητος Παλαιᾶ Διαθήκης τὸ ἐκαλλιέργει: «Μὴ ἀπόσχει εὖ ποιεῖν ἐνδεῆ, ἡνίκα ἂν ἔχη ἢ χεῖρ σου, βοηθεῖν...» Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἐκλείνει μέσα στὰ σπλάγγνα της καὶ σπέρματα πλατυτέρας ἐφαρμογῆς τῆς καλωσύνης ἐκτεινομένης καὶ μέχρι τῶν ἐχθρῶν ἀκόμη: «Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρωπας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ Κύριος ἀνταποδώσει σοι ἀγαθὰ...» Παροιμ. ιε' 21. Τὸ δεῦτερον σκέλος, ἀφορᾷ τὸν Ἰουδαῖον ποὺ ἤθελε κάποιον ἀντιστάθμισμα στὴν καλωσύνη του καὶ ὄχι τὸν Χριστιανὸ ποὺ δὲν πιέζεται ἀπὸ λύπη ἢ ἀνάγκη νὰ ἀγαθοποιήσῃ.

Ἐπάρχει καὶ κάποιος ἀγιογραφικὸς φραγμὸς. «Ἐὰν εὖ ποιῆς, γνῶθι τίνοι ποιεῖς... Δὸς τῷ εὐσεβεῖ καὶ μὴ ἀντιλάβῃ τῷ ἁμαρτωλῷ... εὖ ποίησον τῷ ταπεινῷ καὶ μὴ δὸς ἀσεβεῖ...» (Σ. Σειρ. ιβ' 1-8). Τὸ πρῶτο μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῆ σὰν μιὰ λογικὴ γραμμὴ καὶ ὄχι σὰν κανὼν στὴ ζωὴ μας. Δὲν ἀντιβαίνει στὴ χριστιανικὴ ἀρετὴ τῆς ἀγάπης μας, ἐὰν τὸ καλὸ γίνεται μὲ μιὰ διακριτικότητα. Δηλαδή: προκειμένου μὲ τὴν ὕλική μας καλωσύνη νὰ δώσουμε τὰ μέσα διαφθορᾶς τοῦ χαρακτῆρος κάποιου ἢ καὶ τῆς συνεχίσεως μιᾶς ἀσώτου ζωῆς, τότε δὲν πρέπει νὰ νικηθοῦμε ἀπὸ τὸ τυφλὸ συναίσθημα τοῦ οἴκτου. Γίνεται διπλὸ τὸ κακὸ: Ἀτομικὸ καὶ κοινωνικὸ. Τὸ προτιμότερο εἶναι νὰ σπρωχθῆ κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικὸ ἐκεῖνος ποὺ δυστυχεῖ στὸ δρόμο τῆς ἐργασίας — οἰασδήποτε ἐργασίας — καὶ τῆς ἀρετῆς, ὥστε ν' ἀσκήσῃ τίς κρυμμένες ψυχικὰς καὶ σωματικὰς του δυνάμεις, ποὺ ἀδρανοῦν, γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴ βελτίωσι τῶν ὄρων τῆς ζωῆς του. Κι' ἔχουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καθήκον νὰ τὸ κάμουν αὐτό. Αὐτό, βέβαια, γιὰ τὴν ὕλικήν δυστυχία. Στὶς περιπτώσεις ὅμως τοῦ πόνου, τῆς ἀρρώστειας, τοῦ θανάτου, τῆς φυλακῆς καὶ παρομοίων περιστατικῶν δὲν μπορεῖς νὰ προβάλλῃς ποτὲ τὸ «βέτο», ἐπειδὴ ὁ ἐμπερίστατος εἶναι ἄλλοεθνῆς, ἀλλόθρησκος, αἰρετικὸς ἢ καὶ ἁμαρτωλός. Ἐδῶ δὲν ἰσχύει ἀγιογραφικὸς ἀφορισμὸς ἢ ἱστορικὴ παράδοσις. Εἶναι χαρακτηριστικὸ καὶ ξάστερο τὸ νόημα

τῆς παραβολῆς, μολονότι ἔχει πνευματικώτερο νόημα πού ἐμεῖς οἱ ἱεροκήρυκες ἐκμεταλλεῦμεθα γιά παιδαγωγικούς σκοπούς. Τό ἀνώνυμο τοῦ πληγωθέντος ἀπό τοὺς ληστές, σημαίνει πὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὑπόκεινται στὸν πόνο, καὶ κοινὴ κληρονομία τῶν ἀνθρώπων εἶναι. Εἴπαμε ἄλλος ἀπὸ ἀμυαλιὰ, ἄλλος ἀπὸ περιστάσεις, ἄλλος ἀπὸ προγονικὴ τοῦ κατάρτα φυτευμένη στὴ σάρκα του, πάντως ὅλοι μας ἔχουμε ζήσει στὸν πόνο καὶ στὴ δυστυχία ἢ δὲν ἀποκλείεται νὰ μᾶς συντροφέψουν ἀργὰ ἢ γρήγορα σὰν ἀπρόσκλητες καὶ φθονερεῖς διώκτριες τῆς χαρᾶς μας, τῆς εὐτυχίας μας. Λοιπόν: Πὼς μπορεῖ τὸ ἀνθρώπινο κατ' ἐξοχὴν συναίσθημα τοῦ οἴκτου καὶ τῆς εὐσπλαχνίας νὰ κάμῃ διακρίσεις; Ἐπειτα μιὰ δοκιμασία σκληρῆ ἐνδὸς ἀτόμου ἢ λαοῦ συνεγείρει τὸ ἄλλο ἄτομο ἢ τὸν ἄλλο λαὸ ἀνεξαρτήτως, εἴπαμε, δογματικῆς τοποθετήσεως καὶ τοῦτο εἶναι εὐλογημένο ἀπὸ τὸ Θεό, πού σέ σεισμούς, πλημμύρας, θανατικὸ ἢ στραγγαλισμοῦ τῶν ἐλευθεριῶν ξεσηκώνει σέ ἐκδηλώσεις ἔμπρακτου συμπαθείας τοὺς μακρὰν ἢ τοὺς ἐγγύς, εἴτε εἶναι ὀρθόδοξοι, εἴτε αἰρετικοί, εἴτε εἶναι εἰδωλολάτραι οἱ πάσχοντες καὶ οἱ εὐεργετοῦντες. Καὶ γιὰ νὰ γκρεμισθῇ τὸ παλαιὸ καθεστῶς τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀποκλειστικότητος καὶ μισαλλοδοξίας ἐνσαρκώνεται ἡ σκληρότης καὶ ἀδιαφορία στοὺς δύο κληρικούς τῆς παραβολῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐσπλαχνία καὶ ἡ ἔμπρακτος καλωσύνη σέ προχωρημένο χριστιανικὸ βαθμὸ σ' ἓναν ὄχι πολίτην Ἰουδαῖο, πού νόμιζε πὼς πλησίον του εἶναι μονάχα ὁ Ἰουδαῖος, ὄχι κάθε ἔμπεριστατος ἄνθρωπος, ἀλλὰ σ' ἓνα νομιζόμενον ἐχθρό του: στὸ Σαμαρεῖτη. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι δυναμίτις κατὰ τοῦ ἀφορισμοῦ κοῦ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις». Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν ἐγεφύρωτο μῖσος κατὰ τῶν Σαμαρειτῶν. Καὶ ὅμως αὐτοὶ οἱ ὀρθοδοξοῦντες Ἰουδαῖοι καὶ μάλιστα οἱ πιὸ γνήσιοι καὶ ἐκλεκτοί, δηλαδή οἱ ἱερεῖς των, δὲν συνεκινήθησαν ἀπὸ τὸν πληγωμένο θανασίμως συνάνθρωπό τους, τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα ἐστράγγιζε στὴ γῆ καὶ οἱ ὠρες τῆς ζωῆς του ἦσαν μετρημένες. «Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεῖνη, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν». Καὶ γιὰτί ἂν ἦταν ζῶο μὲ σπασμένο τὸ πόδι του, ἢ γεράκι μὲ σπασμένο τὸ φτερό του, ἀσφαλῶς θὰ τὸ πρόσεχαν, καὶ κάποια πρώτη βοήθεια θὰ προσέφεραν; Καὶ ὅμως σέ μισοπεθαμένο συνάνθρωπό τους ἔδειξαν πλήρη ἀδιαφορία. Καὶ ἐρωτᾶται: Ποιὰ ἠθικὴ συνείδησις μπορεῖ νὰ τοὺς πῆ εὖγε, ἐκάματε θεάρεστα; Δὲν ὑπάρχει τέτοια σκληρότης οὔτε μεταξὺ τῶν φοβερωτέρων ἀμαρτωλῶν, ἐπομένως τέτοια θηριώδη αἰσθήματα δὲν διακρίνουν ἄνθρώπους. Τὸ ὅτι τοῦτο εἶναι σωστό, ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὴν ὁμολογία τοῦ Ἰδιο νομικοῦ, ὅταν ὁ Κύριός μας τοῦ ζετούλιζε τὴν τόσο συγνηθικὴ παραβολικὴ ἱστορία μπροστὰ στὰ μάτια τῆς συνειδήσεως του, μὲ

τὴν ἀντίθεσι τῶν αἰσθημάτων τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου, τοῦ ὁποίου ὁ Ἰουδαῖος ἀσφαλῶς ἀγνοοῦσε τὸ ψυχικὸ μεγαλεῖο, γιατί δὲν ἤθελε, ἀπὸ προκατάληψι, νὰ τὸν πλησιάσῃ. «Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς;» ἀντερωτᾷ τὸν πονηρὸ νομικὸν ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐκεῖνος μέσα στὴν τάνάλια τῆς τετραγωνικῆς λογικῆς, ἀγνοῶντας τὸ «οὐ συγγρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις», ἀπήντησεν: «Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως». Τὶ σημαίνει αὐτό; Σημαίνει πῶς μέσα στὴ συνείδησί του ὁ νομικὸς δὲν ἐνέκρινε τὴ διαγωγὴ τῶν ὁμοθρήσκων του καὶ μάλιστα ἱερέων, μὲ τὸν κίνδυνον νὰ δημιουργηθῇ προσωπικὸν ζήτημα γιὰ τὴ θέσι πού πῆρε. Ἡ ἔπρεπε νὰ ὑπερασπισθῇ μιὰ αἰωνόβιο παράδοσι τῆς ἐβραϊκῆς μισαλλοδοξίας πού οὔτε στὴν ἴδια του συνείδησι ἐδικαιολογεῖτο ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀπλετο φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ ἔπρεπε, σὰν ἐλεύθερος, μορφωμένος καὶ ἀνιδιοτελής ἄνθρωπος, νὰ πλησιάσῃ μὲ ταπεινῶσι τὸ Χριστὸ καὶ γκρεμίζοντας τὸν ἐγωϊσμό του νὰ μαθητεύσῃ στὴ Σχολή του.

Μὴ πλανώμεθα: ἕναν εἰδωλόλατρη, ἕναν αἰρετικὸ, ἕναν ἁμαρτωλὸ μποροῦμε, καὶ ἐπιβάλλεται, νὰ τὸν πλησιάσουμε σὰν ἄνθρωπο πού τὸν ἐπλασεν ὁ Θεός: καὶ νὰ τὸν πλησιάσουμε ἀπροκατάληπτα. Καὶ μὲ τὴ γλυκύτητα τῶν τρόπων μας, μὲ τ' ἀνώτερα χριστιανικὰ μας αἰσθήματα ν' ἀποδείξουμε τὸ ἀνώτερον ἦθός μας. Κανείς δὲν εἶπε νὰ συμπροσεύχεται μ' αὐτούς, γιατί ὁ ἕνας πιστεύει στὸν Ἀλλάχ, ὁ ἄλλος ἀρνεῖται τὴν ὑπερφυσικὴ Ἀποκάλυψι, ὁ τρίτος ἔχει δική του, συγκρητικὴ θρησκεία, ὅπως εἶναι ὁ Μασσαῶνος, κ.ο.κ. Ὑπάρχει ὅμως τὸ κοινὸ ἀνθρώπινο, προεῖπαμε στοιχεῖο. Δὲν εἶναι ὁ ἕνας λύκος, ὁ ἄλλος φίδι, ὁ τρίτος ἀρνὶ πού δὲν μποροῦν νὰ συνεργασθοῦν στὸν τομέα τῆς καλωσύνης καὶ νὰ ἐφαρμόσουν στὴν πρᾶξι τὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου. Μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, πού ἀκολουθοῦν διαφορετικὰ δόγματα, ὑπάρχουν πολὺ ἡμεροὶ τύποι, μὲ μιὰ φυσικὴ καλωσύνη, μὲ εὐγένεια, παραπολὺ ἐξυπηρετικοὶ καὶ χρήσιμοι κοινωνικῶς ὅπως καὶ μεταξὺ τῶν λεγομένων κοσμικῶν. Βεβαίως, ἡ θρησκεία δὲν εἶναι, τουλάχιστον ἡ χριστιανικὴ, κοινωνικὴ φιλοσοφία νὰ μὴ δοθῇ προσοχὴ στὸ δόγμα πού κανονίζει καὶ τὴν πρακτικὴ μας ζωὴ. Ἀλλ' ἂν τοῦτο εἶναι ἀλήθεια, ἐξ ἴσου ἀλήθεια εἶναι καὶ τὸ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν παραβλέπει τὰ θεῖα στοιχεῖα πού ὑπάρχουν σὲ κάθε ἄνθρωπο καὶ τὰ ὅποια μᾶς ἐνάουν ὅλους σ' ἕναν κοινὸν ἀγῶνα ἐπιβιώσεως. Ἡ καλωσύνη δὲν εἶναι οὔτε ἄπιστη, οὔτε αἰρετικὴ. Εἶναι ἀπλῶς καλωσύνη. Κι' ὅταν ἡ καλωσύνη χαμογελᾷ μπορεῖ νὰ ζεσταίνῃ τὸσες καρδιές καὶ νὰ τὶς ἀνεβάσῃ στὸ δικὸ μας ἐπίπεδο τῆς ὀρθοδοξίας ἀλλὰ καὶ τῆς ὀρθοπραξίας. Γιατί, δυστυχῶς, ἐνῶ εἴμεθα φανατικοὶ ὀρθόδοξοι, δὲν παρουσιάζουμε καὶ ζωὴ πού νὰ ἐλκύῃ εἰδωλόλατρες, αἰρετικούς

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ

“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

‘Ο άνθρωπος σάν ἡθικῶς ἐλεύθερος πού ἐπλάσθηκε, πρέπει νά γίνη κι’ ἐνεργητικά ἡθικός ἐλεύθερος.

‘Ο ἄνθρωπος, πλασμένος γιά νά καθρεφτίζη, σέ μικρογραφίαν, ἐπάνω τῆ γῆ τήν εἰκόνα τοῦ θείου του δημιουργοῦ θάπρεπε νάχη μέσα του, σέ κάποια βέβαια σχετικότητα, καί τίς θεῖες ιδιότητες τοῦ Πλάστη του. Σάν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πού εἶναι, θάπρεπε νάχη πνευματικότητα, αὐτοδυναμία, αὐτοσυσείδηση καί ἡθικήν ἐλευθερία· γιατί ἓνα πλάσμα ἀκαταλόγιστο, ἀσυνείδητο, ἐξαρτημένο καί ἡθικῶς ἀναλεύθερο εἶναι ἀνάξιο τῆς ὑψηλῆς του κλήσης, τοῦ μεγάλου προορισμοῦ πού τοῦ προσδιωρίσθηκε, καί τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς, πού σ’ αὐτήν τόν ἀνύψωνε καί τόν προώρισεν ἡ μεγάλη βουλή τοῦ θείου δημιουργοῦ.

‘Ο ἄνθρωπος εἶναι ἄξιος τῆς κλήσης του καί τῆς ἀποστολῆς του, ἐπειδή εἶναι νοητικός κι’ αὐτεξούσιος κι’ ἔχει αὐτοσυσείδηση. Αἱ ἡθικές αὐτές δυνάμεις, πού στολίζουν τόν ἄνθρωπο, τόν φανερόνουν σάν πλάσμα πού ἔχει ἔμφυτη τήν ἡθικήν ἐλευθερία καί πού εἶναι ἰκανό, μέ τῆ θέλησή του καί μέ τήν καλή μεταχείριση τοῦ αὐτεξουσίου του, ν’ ἀποκτήσῃ καί οὐσιαστικά τήν ἡθική του ἐλευθερία. ‘Η ἡθική αὐτή ἐλευθερία εἶναι παρεπόμενο τῆς ἀποστολῆς καί τῆς κλήσης τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς ἡθικῆς του δύναμης. Γιατί εἶναι ὅπως διόλου μάταιη κι’ ἄσκοπη μιὰ τόση δαψίλεια ἡθικῶν δυνάμεων, χωρίς τήν ἡθικήν ἐλευθερία. ‘Η ἡθική ἐλευθερία εἶναι ὁ καρπός τοῦ δένδρου, πού γιά τόν σκοπὸν αὐτὸν φυτεύθηκε. Χωρίς τήν ἡθικήν ἐλευθερία ὁ ἄνθρωπος, θά λογιαζόντανε στήν ἴδια μοῖρα μέ τ’ ἄλογα ζῶα ἐπειδή μέ τὸ λογικό του καί μόνο θά φανερωνόντανε θηριωδέστερος, ἐμπαθέστερος καί κτηνωδέ-

στὸ δόγμα μας καί στή μάνδρα μας. Καί ὅπως δὲν ὠφέλησε σέ τίποτε τοὺς Ἰουδαίους ἢ ἀποκλειστικότης των γιατί στήν πράξι ἦσαν γεμάτοι χολή ἐναντίον τῶν ἄλλοθθνῶν καί ἄλλοθρθήσκων, ἔτσι δὲν θά ὠφελήσῃ κι’ ἐμᾶς ἢ ὀρθοδοξία μας ἐάν λείπῃ τὸ στοιχεῖον τῆς εὐσπλαγχνίας καί τῆς καλωσύνης.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκλήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

στερος, και κάθε άλλο παρα ανώτερης ηθικης περιωπης απο τ' άλλα ζωα

Μονάχα η ηθικη ελευθερια εξευγενίζει τον ανθρωπο και τον ανυψώνει σε υψος, που κανένα απο τ' άλλα ζωα δεν μπορει ν' ατενιση. "Αν δεν ειχε πλασθη μ' εμφυτη την ηθικη του ελευθερια, τότε δεν θα μπορούσε να ειναι και ηθικος, γιατι η ηθικη προσωπικότητα ειναι παρεπόμενο και απαύγασμα της ηθικης ελευθεριας. Οπως και στην εννοια της ηθικης οντότητας ειναι συναρτημένη κι' αυτονόητη η εννοια της ηθικης ελευθεριας. Κι' αυτός που αρνιέται στον ανθρωπο την ηθικη του ελευθερια, του αρνιέται και την ηθικη του ύποσταση· γιατι χωρις την ηθικη ελευθερια δεν υπάρχει και ηθικος νόμος· γιατι μονάχα η ηθικη ελευθερια μπορει να φυλάξη τον ηθικο νόμο· κι' όπου λειπει αυτή λειπει κι' ο ηθικος νόμος και βασιλεύουν εκεί οι φυσικοι νόμοι. "Όπου δε κυριαρχούν αυτοι, εκεί δεν υπάρχει κανένα πνευματικόν αγαθό κι' επικρατούν οι νόμοι της ύλης, που κυριαρχούν παντού και στα πάντα.

Χωρις την ηθικη ελευθεριαν ο ανθρωπος θα καταντούσε δουλος ηθικώς, και η πνευματικη του αυτή δουλεια θάτανε συνακόλουθη και απόρροια της ηθικης του υποδούλωσης. "Η δουλεια θα του ερρύθμιζε κάθε του ενέργεια και οι λογισμοί του θάτανε ρηχοι και πολυ περιωρισμένοι. Οι ιδέες του καλού, του αγαθού, της αλήθειας, της δικαιοσύνης θα του ήταν, άγνωστες και δεν θα μπορούσε να διακρίνη τι ειναι αίσχρο, τι ειναι φέμμα, και τι ειναι άδικο γιατι αυτά μονάχα η ηθικη ελευθερια και μονάχα ο ηθικος νόμος τα διδάσκουν.

"Η λέξη ηθικη θα διαγραφότανε απο το λεξιλόγιό του γιατι κάθε μας πράξη σαν αποτέλεσμα εμφυτης ορμης και σαν ενέργεια μοιραία κι' αναγκαστικη, δεν θα φανέρωνε κανένα ηθικό χαρακτήρα. Αι ηθικες λεγόμενες πράξεις δεν θα τούκαναν καμμιάν απολύτως αίσθηση κι' εντύπωση, επειδη δεν θάχανε κανέναν ηθικό χαρακτήρα. Και η αναισθησία αυτή θάκανε την καρδιά του ασυνείδητη και τον νου του νωθρό κι' αναισθητο. Και η ασυνείδησία του και η νωθρότητα του αυτή, θα σκιάζανε και θα σκεπάζανε, σαν μαύρα και σκοτεινά σύννεφα, την υπερθαύμαστην εικόνα του θείου δημιουργού, που με τόση λαμπρότητα την έχει καλλιτεχνήσει η θεία του χάρη και που ξαστράφτει μέσα της η αγαθότητα, η σοφία και η παντοδυναμία του κι' έτσι δεν θα μπορούσε να ιδη, με καθαρότητα και ν' αναγνωριση τον πλάστη του και τον δημιουργό του Σύμπαντος· θ' αγνοούσε τον Θεό και τις θείες του ιδιότητες και δεν θάχε καμμιάν ιδέα για την θεότητα. Θάμενε δημιουργημα νωθρό, ασυναίσθητο κι' ακριτο και ποτέ του δεν θά-

παιρνε επίγνωση τοῦ θεοῦ· οὔτε καί θ' ἀνυμνοῦσε, θὰ λάτρευε καί θὰ ἐδόξαζε τὸν Θεό, εὐχαριστώντας τον γιὰ τὶς ἀτελείωτες θεΐες του δωρεές.

Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν θάτανε σκλάβος στὰ πάθη του γιὰτὶ μονάχα αὐτὴ τὸν ἀναδείχνει ὄντοτητα ἠθικὴ, ἐλεύθερον ἠθικά, καί εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἡ πνευματικὴ του φύση, χωρὶς τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν, θάτανε ἀετὸς χωρὶς φτερὰ κι' ἐκτρωμα τῆς φύσης. Ἡ παρουσία της θὰ φανέρωνεν ἀτέλεια τῆς δημιουργίας, φανέρωμά της ἄσκοπο καὶ παράλογο κι' ἓνα ἔργο ὅλως δίολου ἀταίριαστο στὴ θεῖα σοφία κι' ἀγαθότητα.

Ἡ πνευματικὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖ, σὰν ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα, τὴν αὐτεξουσιότητά του· καί τοῦ ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρέωση νὰ εἶναι θεληματικῶς καί ἠθικῶς ἐλεύθερος. Γιὰτὶ ὁ ἄνθρωπος μιὰ φορὰ πού ἐπλάστηκε νοητικὸς καί πνευματικὸς, ἐπλάστηκε κι' αὐτεξουσίος, γιὰ νὰ μπορῆ ἔτσι νὰ προκρίνη τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ καί νὰ γίνῃ ἠθικῶς ἐλεύθερος. Ἐνα πλάσμα ἐξαρτημένο κι' ἀνελεύθερο, ἓνα πλάσμα πού εἶναι ὑποταγμένο στὰ ἔνστικτά του καί στὶς ὁρμές του κι' ἐνεργεῖ σύμφωνα μὲ τὶς παρορμήσεις των, δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ ἐκλογή τοῦ ἀγαθοῦ, ἐπειδὴ εἶναι σκλαβωμένο στὶς ἔμφυτες ὁρμές του. Κι' ὅταν οἱ ὁρμές αὐτὲς τὸν ὑποχρεώσουνε νὰ κάμῃ τὴν ἐκλογή του, τότε τί τοῦ χρειάζεται ἡ δύναμη τοῦ νοητικοῦ του, γιὰ νὰ διακρίνη τὴν ποιότητα κάθε του πράξης; Naί, τί τοῦ χρειάζεται τὸ λογικὸ του; Δουλικὴ ὑποταγὴ στὰ τυφλὰ ἔνστικτα καί λογικὸ εἶναι δυὸ ἔννοιες, πού ἡ μιὰ ἀναιρεῖ τὴν ἄλλη, γιὰτὶ καί οἱ δυὸ τους ἐκφράζουν μιὰ δύναμη, πού ἐπιβάλλεται ἐπάνω στὴν ἄλλη. Ἄν λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ὑποτάσσεται στὶς ὁρμές του, τότε τί τοῦ χρειάζεται τὸ λογικὸ; Καί ἀφοῦ εἶναι λογικὸς, πῶς ὑποτάσσεται στὰ ἔνστικτα; Κι' ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι λογικὸς, κανένας δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ. Ἀφοῦ δὲ ἡ ἔννοια τοῦ λογικοῦ ἔχει παρεπόμενο καί τὴν ἔννοια τῆς αὐτεξουσιότητος, συνάγεται πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι σκλάβος στὶς φυσικὲς του ὁρμές. Ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα εἶναι ἀπὸ τὴν φύση του ἐλεύθερο κι' ἀνεξάρτητο καί δὲν ὑποτάσσεται σὲ τίποτα.

Τὸ πλάσμα πού ὑπόκειται στὶς ἔμφυτες του ὁρμές δὲν μπορεῖ νάχη λογικὴ ψυχὴ. Ἐπειδὴ ἡ λογικὴ ψυχὴ ἔχει προϋπόθεση κι' ἀπαιτεῖ ἐλευθερίαν ἐνέργειας. Ἡ νοητικὴ φύση εἶναι αὐτοκίνητη κι' αὐτόνομη κι' ἔχει αὐτενέργεια καί γιὰ τοῦτο εἶναι ἐλεύθερη. Ἐπειδὴ δὲ τὸ καθετὶ πού ἔχει αὐτενέργεια ἔχει κι' ἐλεύθερη βούληση, ἔπεται ὅτι ἐνεργεῖ κατὰ τὴν προαίρεσή του κι' ὄχι ἀναγκαστικά. Ἄρα ἡ λογικὴ ψυχὴ, σὰν

νοητική κι' αυτοκίνητη κι' ἐλεύθερη πού εἶναι, εἶναι κι' ἐλεύθερη ἠθικῶς, κι' ἔχει καί συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ της, καί τῆς ποιότητος κάθε του πράξης.

Τὸ ἀνελεύθερο ὅμως πλάσμα εἶναι ἑτεροκίνητο κι' ἐξαρτημένο καί δέν ἔχει ἠθικήν ἐλευθερία κι' ἐλεύθερη βούληση. Τ' ἀνελεύθερα πλάσματα εἶναι ἀσυνείδητα κι' οὔτε κι' ἔχουνε καμμιά συνείδηση κι' ἐπίγνωση τῆς ποιότητος τῶν πράξεών τους. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως, τὸ παραδέχονται ὅλοι γενικῶς, εἶναι πλάσμα λογικὸ καί νοητικὸ κι' αὐτεξούσιο, ἐπειδὴ πάντα του ἐφανέρωσε μὲ λαμπρότητα τὶς ἀρετὲς αὐτές. Κι' ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος σὰν νοητικὸς κι' αὐτεξούσιος ἔχει ψυχὴ λογική. Ἔχει ἐλεύθερη βούληση. Κι' ἔχει καί συνείδηση τῆς ποιότητος κάθε του πράξης. Κι' ἐπομένως εἶναι πλάσμα ἠθικῶς ἐλεύθερο.

**Σὰν ἠθικῶς ἐλεύθερο πλάσμα ὁ ἄνθρωπος
ἔχει εὐθύνη γιὰ τὶς πράξεις του.**

Ὁ ἄνθρωπος, σὰν πλάσμα μὲ συνείδηση, ἔχει εὐθύνη γιατί μπορεῖ νὰ ζυγιάζη καί νὰ καταλαβαίνει τὴν ἠθικὴν ἀξία κάθε πράξης καί ἢ νὰ τὴν κἀνη ἢ καί νὰ τὴν ἀπαρνιέται καί νὰ τὴν ἀπορρίπτῃ. Αἱ ἠθικὲς δυνάμεις πού ὑπάρχουνε μέσα του τὸν κάνουν ὑπεύθυνο γιὰ τὶς ἐνέργειές του· γιατί εἶναι ἐλεύθερος κι' αὐτεξούσιος νὰ κἀνη τὸ καλὸ ἢ τὸ κακόν. Καί γι' αὐτὸ ὁ Θεός, ἐπειδὴ ἔχει ἐλευθερία ν' ἀποφασίζῃ, τοῦ καταλογίζει εὐθύνη γιὰ τὰ ἔργα του καί τὸν κρίνει ἀνάλογα στὴν ποιότητά τους καί ἢ τὸν βραβεύει ἢ τὸν τιμωρεῖ.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος λέει τὰ ἑξῆς γιὰ τὴν ὑπευθυνότητα τοῦ ἀνθρώπου. «Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' αὐτὸ φανερώνει τὴν βασιλικὴν κι' ἀνώτερη φύση της, πού εἶναι ὅλως διόλου ξένη καί ξεχωριστὴ ἀπὸ τὴν ταπεινότητα καί τὴν σκλαβιά, ἀπὸ τὸ ὅτι δηλαδὴ αὐτεξούσια κι' ἀνεξάρτητα κι' αὐτοκρατορίσσα τοῦ ἑαυτοῦ της. Γιατί ποιὸς ἄλλος ἔχει ἕνα τέτοιο χάρισμα, παρὰ ὁ βασιλεὺς; Ἄς ἀγαπήσωμε λοιπὸν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ κι' ἄς ἀποφύγωμε τὴν κατάρρα γιατί στὸ χέρι μας ἀπόλυτα εἶναι καί νὰ προτιμήσωμε τὸ καθένα, σύμφωνα μὲ τὴν ἀξία του, καί τὸ νὰ τ' ἀποφύγωμε».

Ἀλήθεια, στὸ χέρι μας βρίσκεται νὰ κάνωμε αὐτὸ πού θέλωμε. Ἕνας ἄνθρωπος ἠθικῶς αὐτεξούσιος μπορεῖ ἢ νὰ μείνῃ σταθερὸς στὸ σεβασμὸ καί στὴν τήρηση τοῦ θείου νόμου πού-ναι χαραγμένος μέσα στὴν καρδιά του, ἢ καί νὰ τὸν ἀπαρνηθῇ καί νὰ τὸν ἀθετήσῃ, καί νὰ ὑποτάξῃ τὴν ἐλεύθερή του

βούληση στὰ πάθη του καὶ στὶς ἐπιθυμίες του. Ν' ἀναδειχθῆ δηλαδὴ ἡ ἠθικῶς ἐλεύθερος, ἡ ἠθικῶς δοῦλος.

Κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἠθικολόγους ταυτίζουνε τὶς ἔννοιες τῆς αὐτεξουσιότητας καὶ τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας, κι' ὀρίζουνε τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν ὡς δύναμη νὰ προτιμᾷ κανεὶς τὸ καλὸ ἢ τὸ κακὸ, ἐνῶ ἡ δύναμη αὐτὴ εἶναι ἀκριβῶς τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς αὐτεξουσιότητας.

Αὐτεξουσιότητα καὶ ἠθικὴ ἐλευθερία.

Αὐτεξούσιον εἶναι ἡ ἠθικὴ δύναμη, πού φανερώνεται ὡς προαίρεση νὰ διαλέγη καὶ νὰ προτιμᾷ κανεὶς τὸ καλὸ ἢ τὸ κακὸ. Ἡθικὴ δὲ ἐλευθερία εἶναι, τὸ νὰ θέλη πάντα κανεὶς τὸ καλὸ καὶ νὰ τὸ ἐκτελῆ. Ἐπειδὴ τὸ καλὸ καὶ τὸ ἀγαθὸ εἶναι τὸ ἔμφυτο καὶ τὸ φυσικὸ περιεχόμενον τῆς βούλησης, σὰν σκοπὸς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Γι' αὐτὸ, ὅποιος ἐνεργεῖ ἐλεύθερα, προτιμᾷ καὶ κάνει πάντα τὸ καλὸ· αὐτὸς ὅμως πού ἐνεργεῖ ἀνελεύθερα, ἢ γιατί ἐπικρατεῖ μέσα του τὸ ὑλικὸ του συμφέρον ἢ ἀπὸ κακὸν καὶ σφαλερὸν ὑπολογισμὸν δὲν ἐπιθυμεῖ τὸ καλὸ, ἀλλὰ διαλέγει καὶ κάνει τὸ κακὸ.

Αὐτὸς πού κάνει τὸ κακὸ, εἶναι οὐσιαστικῶς ἀνελεύθερος γιατί ἐνεργεῖ ἀντίθετα πρὸς τὴ θέλησίν του κι' αὐτὸς πού κάνει τὸ καλὸ εἶναι ἐλεύθερος, γιατί κάνει αὐτὸ πού θέλει. Ὡστε χαρακτηριστικὸ τῆς αὐτεξουσιότητας εἶναι, τὸ νὰ προτιμᾷ κανεὶς τὸ ἀγαθὸ ἢ τὸ κακὸ καὶ χαρακτηριστικὸ τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας εἶναι, τὸ νὰ θέλη καὶ τὸ νὰ κάνῃ τὸ ἀγαθόν. Τὸ αὐτεξούσιον εἶναι κοινὸ ἠθικὸ χαρακτηριστικὸ κάθε ἀνθρώπου ἢ δὲ ἠθικὴ ἐλευθερία τῶν ἐνάρετων μονάχα. Τὸ αὐτεξούσιον κάνει τὸν ἄνθρωπον δυνάμει ἠθικόν, νὰ μπορῆ νᾶναι ἠθικὸς· ἡ ἠθικὴ ὅμως ἐλευθερία τὸν ἀναδείχνει κι' ἐνεργητικῶς ἠθικόν.

Τὸ αὐτεξούσιον, παραπλανημένον ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν ἐπιθυμιῶν ἢ καὶ ἀπὸ σφαλεροὺς ὑπολογισμοὺς, κατεβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἄλογων ζώων. Ἡ ἠθικὴ δὲ ἐλευθερία τὸν ἀνεβάζει ἕως τὴν τάξιν τῶν οὐρανίων αἰθρῶν πνευμάτων. Τὸ αὐτεξούσιον σπρώχνει τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὴν φωτιᾶν καὶ εἰς τὸ θάνατον ἢ ἠθικὴ ὅμως ἐλευθερία, μετὰ τὸ νὰ προτιμᾷ πάντα τὸ καλόν, τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὸ «ὔδωρ τῆς ζωῆς» καὶ εἰς τὴν αἰώνιον μακαριότητα. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐτεξούσιος νὰ διαλέξῃ τὴν εὐλογίαν ἢ τὴν κατάραν. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν πού ἐδιόλεξε τὴν εὐλογίαν ἀναδειχνέται ἠθικῶς ἐλεύθερος, αὐτὸς δὲ πού ἐδιόλεξε τὴν κατάραν καταντᾷ ἠθικῶς δοῦλος.

Γιὰ τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου λέγει ὁ μέγας Βασιλεὺς εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ξα' ψαλμοῦ «Ἐγὼ βάλει ἐμπρὸς ἀπὸ

τὴν ὄψιν τοῦ τὴν ζωὴ καὶ τὸν θάνατο, τὸ καλὸ καὶ τὸ κακόν, δυὸ πράγματα ποῦ ἀπὸ φυσικὸ τοὺς ἀντιμάχονται μεταξύ τους. Ζύγισε τὰ καὶ τὰ δυό, μὲ κριτήριον τὸν ἑαυτό σου. Καὶ στοχάσου καὶ μέτρησε καλά, τί σοῦ εἶναι συμφερότερον; Νὰ διαλέξης τὴν πρόσκαιρην ἡδονὴ καὶ μ' αὐτὴ νὰ πάρῃς τὸν αἰώνιον θάνατο, ἢ διαλέγοντας, μὲ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀρετῆς, τὴν κακοπάθειαν, νὰ τὴν μεταχειρισθῆς σὰν μέσο, γιὰ νὰ κερδίσης τὴν παντοτινὴν εὐτυχίαν καὶ μακαριότητα;»

Ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου φανερώνεται πῶς στὴν ἐξουσία τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται, τὸ νὰ γίνῃ ἠθικῶς ἐλεύθερος ἢ ἠθικῶς δοῦλος.

Ἡ ἀληθινὴ ἠθικὴ ἐλευθερία.

«Ὁὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν τοῦτο πράσσω». (Ρωμ. ζ', 19).

Στὸν ἄνθρωπον, σὰν ὕλικόν καὶ πνευματικὸν μαζί πλάσμα, ποῦ εἶναι φανερώνονται δυὸ ροπές ἐνδόμυχες καὶ δυὸ θελήσεις ποῦ εἶναι ἕνός μὲν καὶ τοῦ ἴδιου προσώπου, ἀλλὰ μὲ δυὸ μέτρα τοῦ ὑποστάσεις· τὴν πνευματικὴν τοῦ δηλαδὴ καὶ τὴν ὕλικήν, τὴ θέλησιν τῆς πνευματικῆς τοῦ φύσης καὶ τὴ θέλησιν τῆς ὕλικῆς καὶ τῆς αἰσθητικῆς.

Οἱ δυὸ αὐτὲς θελήσεις, σὰν θελήσεις ἑνός καὶ τοῦ ἴδιου προσώπου, φανερώνονται σὰν ἐλεύθερη ἔκφρασις τῆς βούλησίνης τοῦ καὶ παρουσιάζουσι κάποιαν ὁμοιότητα. Ἡ ὁμοιότητα ὁμως αὐτὴ εἶναι φαινομενικὴ καὶ σταματᾷ παρευθὺς, ὅταν διακρίνομε τὴν ποιότητα τῆς ἐπιθυμίας. Ἡ διαφορὰ τους δὲ βρίσκεται στὸν χαρακτῆρα καὶ στὴ φύσιν τῆς ὑπόστασις, ἀπὸ τὴν ὁποία πηγάζει ἡ καθεμίαν τῆς. Γιατὶ τὸ μὲν πνεῦμα ἐπιθυμεῖ καὶ ζητᾷ πράγματα πνευματικὰ ἢ δὲ σάρκα πράγματα σαρκικά. Γι' αὐτὸ ἡ μιὰ ἐκφράζει τὸ πνευματικὸν μᾶς φρόνημα καὶ ἡ ἄλλη τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σάρκας μᾶς.

Ἡ ἀντίθεσις τῶν δυὸ αὐτῶν φρονημάτων γενεᾶ ἕναν πόλεμον καὶ μιὰ ἀμοιβαίαν σύγκρουσιν καὶ σφοδρὴν μεταξύ τους διαμάχην ποῦ ἡ καθεμίαν ζητᾷ νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς στὴν ἄλλη. Καὶ στὴ μάχην καὶ στὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὁ μὲν ἄνθρωπος ὁ πνευματικὸς ἐπιθυμεῖ νὰ νικήσῃ τὸ πνεῦμα, διότι ἀπὸ φυσικοῦ αἰσθάνεται συμπάθειαν πρὸς τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ποῦ εἶναι χαρὰ καὶ ζωὴ καὶ εἰρήνη, ὁ δὲ σαρκικὸς καὶ ὕλικὸς ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νὰ νικήσῃ τὸ φρόνημα τῆς σάρκας, ποῦ εἶναι καταστροφὴ καὶ θάνατος, ὅπως τὸ λέει κι' ὁ θεῖος Παῦλος «τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη». (Ρωμ. η',

6). Ἡ σάρκα λοιπὸν καὶ τὸ πνεῦμα ἀλληλοπολεμοῦνται γι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος λέει «ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς» (Γαλ. ε', 17). Εἶναι δὲ τὸ μὲν «φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα πρὸς τὸν Θεόν» γιατί δὲν ὑποτάσσεται στὸ νόμο του, «τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος κατὰ Θεοῦ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων». (Ρωμ. η', 27).

Γιὰ τὴν συνύπαρξιν αὐτῆ τῶν δύο φρονημάτων καὶ γιὰ τὴν φυσικὴ τοῦ ἀνθρώπου συμπάθεια πρὸς τὸ πνεῦμα, νὰ τὴ λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου, ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου». (Ρωμ. ζ' 22—25). Εὐχαριστοῦμαι — λέει — στὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ἐσωτερικὴ μου διάθεσιν· βλέπω ὅμως πὼς κι' ἕνας ἄλλος νόμος εἶναι ριζωμένος μέσα στὸ κορμί μου, πού ἀντιστρατεύεται στὸ νόμο τοῦ λογικοῦ μου καὶ πού μ' αἰχμαλωτίζει στὴ ροπὴ πρὸς τὴν ἁμαρτία, ποῦ ζῆ κι' αὐτὴ μέσα μου.

Ἀπὸ φυσικοῦ του λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος δέχεται τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ, γιατί εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ἐσωτερικὴ του διάθεσιν καὶ τὸν δέχεται σὰν δικό του νόμο, σὰν ἐπιταγὴ τοῦ λογικοῦ του. Ἡ θέλησιν πού ἐκφράζει τὸ πνευματικὸ τοῦ φρόνημα εἶναι καὶ ἡ ἀληθινὴ του θέλησιν, πού συμπίπτει καὶ μὲ τὴν ἐσωτερικὴ του διάθεσιν καὶ μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, στὸ ὁποῖο ἰκανοποιεῖται ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λέει «Ἀπὸ φυσικοῦ του εἶναι κι' ἐπιθυμητὸ κι' ἀξιογάπητο τὸ ἀγαθόν, γι' αὐτὸ κι' ὁ καθένας τὸ ἐπιθυμεῖ. Τὸ κακὸ δὲν εἶναι μιὰ ἀφύσικη ἐπιθυμία κι' ὅταν ἐπιδιώκομε κάτι ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο, πού εἶναι ἀπὸ τὴ φύσιν του ἐπιθυμητὸ κι' ἀγαπητό».

Κι' ὅμως ἂν καὶ ἡ ἀληθινὴ μας θέλησιν εἶναι ἡ πνευματικὴ μας θέλησιν, ἡ ἐπιθυμία δηλαδὴ τοῦ ἀγαθοῦ, δὲν μπορεῖ συχνὰ σὰ νικῆσιν τὴν ἀντίστασιν τῆς σαρκικῆς μας θέλησιν, ἕξ αἰτίας τοῦ λόγου πού ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «τὸν νόμον τῆς σαρκὸς, τὸν ἐν τοῖς μέλεσι ἡμῶν, τὸν αἰχμαλωτίζοντα τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας». Χάρις στὴν ἐπίδρασιν αὐτῆ τοῦ σαρκικοῦ νόμου, ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος «τὸ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὐρίσκει· οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω». Μένω μὲ τὴ θέλησιν μονάχη, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ κάνω τὸ καλὸ γιατί δὲν κάνω τὸ ἀγαθὸ πού τὸ ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τὸ κακὸ, πού τὸ ἀντιμάχομαι καὶ δὲν τὸ θέλω. (Ρωμ. ζ', 20).

Γιατί ὁ ἐσωτερικὸς μας ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ τὸ καλὸ σὰν δική

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟ ΦΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ

Ὁ καθέννας γράφει συνήθως καὶ ἐκφράζεται ἀπὸ τὸ περισσεύμα τῆς καρδιάς του, καὶ ἐκεῖνο πού τὸν πονᾷ περισσότερο τὸν ἀπασχολεῖ. Ἐδῶ θὰ διαβάσουμε κάτι πηγαῖο, πού αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ τὸ γράψῃ: «Πῶς μπορεῖ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ Θεό». Φαίνεται ὅτι τὸν γνώρισε μὲ κάποιον τρόπο, ὅπως καὶ ὁ καθέννας μας ἅμα πῆ ὅτι γνώρισε τὸ Θεό, ἔχει τὸ δικό του. Ἄς δοῦμε, τί εἶδους ἀποκάλυψι ἔχει νὰ μᾶς κάμῃ. Ὁ γράφων ἦταν, μᾶς λέγει, κάποτε στὸ σκοτάδι, εἶχε νύχτα γιὰ τὸ Θεό, καθὼς τὸ δείχνει καὶ τὸ ἐγκληματικὸ παρελθόν του. Μέσα στὴ φυλακὴ πού τὸν ἔκλεισαν, ἐκεῖ γνώρισε τὸ Θεό, στὸ μέτρο τῆς δυνατότητος, γιατί ὁ Θεὸς εἶναι Μυστήριον. Καὶ ἠτύχησε σ' αὐτὸ γιατί πίστευσε στὴν Ἀποκάλυψι τοῦ Θεοῦ, γιατί ἄλλως δὲν θὰ ἐγένετο γνωστὸς ὁ Θεός, καὶ εἶδε τὸ Θεὸ στὴ φανέρωσί του αὐτὴ καὶ πίστευσε. Καὶ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀποκάλυψι τοῦ Θεοῦ μὲ τὴ Βίβλο καὶ πληρέστερα μὲ τὴ ἐνανθρώπησι τοῦ Υἱοῦ του. Πῆρε λοιπὸν τὴ Γραφὴ καὶ ἔκαμε τὸ ἀποφασιστικὸ βῆμα νὰ καλοκαθίσῃ κάτω νὰ μελετήσῃ καλὰ κ' ἔτσι ὠδηγήθηκε στὴ φωτισμένη καὶ ζωντανῇ πίστι.

Βέβαια τὸ Θεὸ κανεὶς δὲν τὸν εἶδε, καθὼς λέγει ἡ Γραφὴ. Ὁ Χριστὸς μᾶς λέγει: «Ὁποῖος εἶδε μένα, εἶδε τὸν πατέρα Θεό» καὶ ὅτι αἱ Γραφαὶ μαρτυροῦν γι' αὐτόν, ὥστε ἰδοὺ ἕνας τρόπος νὰ γνωρίσῃς τὸ Θεό, ἀφοῦ μελετήσῃς τὰς Γραφὰς γιὰ νὰ γνωρίσῃς τὸ Χριστό, στὸ Πρόσωπο τοῦ ὁποίου, σὰν σὲ καθρέπτη, βλέπεις τὸ Θεό. Ἄλλ' αὐτὴ ἡ θεογνωσία προϋποθέτει ταπεινὸ φρόνημα, καὶ ὅπως γιὰ νὰ ἰδῆς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου θέλεις καθαρὸ μάτι, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ φωτισμένη μὲ τὸ «ρῆμα τῆς πίστεως» (τὴν Γραφὴ), θέλει γιὰ τὴ χάριθ τοῦ Θεοῦ, πού δίνεται στοὺς ταπεινοὺς καὶ καθαροὺς τὸν νοῦν. «Ἡ ὀρθὴ γνώσις καὶ ἀντίληψις τῆς Ἁγίας Γραφῆς, λέγει ὁ Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας, εἰσέρχεται καὶ κατοικεῖ στῶν ἁγίων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀποτελεῖ τὸ κόσμημα τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων.» Ἐτσι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὀδηγεῖ τὰς ψυχὰς

του λαχτάρῃ καὶ σὰν δικό του νόμο, ὁ νόμος ὅμως τῆς σάρκας ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας ἀντιστρατεύεται πρὸς τὶς ἐνέργειες τῆς ἀληθινῆς μας ἐλευθερίας κ' ἐμποδίζει ἔτσι τὴν παρουσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ μᾶς παρασέρνει νὰ κάνωμε τὸ κακό. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο λέει πάλιν ὁ θεῖος ἀπόστολος «εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία». Ἄν ὅμως ἐνεργεῖ ἀθελήτᾳ μου δὲν εἶναι ἔργο δικό μου αὐτὸ πού κάνω, ἀλλὰ τῆς ἁμαρτίας πού ζῆ μέσα μου.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

τῶν ἀγίων μέσα εἰς τὰ πελάγη τῆς ἀπεράντου καὶ συνεχῶς ἀνανεομένης γνώσεως καὶ σοφίας τοῦ Χριστοῦ». Ἄλλ' ἡ καθαρότης τοῦ νοῦ, ποῦ ἀποτελεῖ προσὸν νὰ γνωρίσης καὶ νὰ λατρεύσης τὸ θεῖον, ἐπιτυγχάνεται («διὰ μέσου τῆς πίστεως», ἀφοῦ «ὁ νοῦς καὶ ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου θεραπευθοῦν καὶ λυτρωθοῦν ἀπ' αὐτὸν μόνον τὸν Χριστόν»). (Συμῶν Θεολόγος).

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ κάμω γνωστὸν ἐδῶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ Πανάγαθος μὲ ἀξίωσε ἐν τῷ ἀπέιρῳ του ἐλέει, νὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὸ ὑπερφυῆς Πρόσωπό του μὲ μίαν συστηματικὴν καὶ βαθύτερην ἔρευνα, ποῦ ἔκαμα στὴ Γραφή γιὰ νὰ ἀνακαλύψω τὸν δι' αὐτῆς («Ἀποκαλυπτόμενον»). Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο γεγονός, τὸ ὅτι ἐκεῖ ὅπου ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορούσε μόνος του νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν ἔρχεται ὁ ἴδιος νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ τόσο ὅσο εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν ἐννοήσῃ ὁ πεπερασμένος νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἔχομεν ἓνα φῶς ποῦ ἀκτινοβολεῖ καὶ λάμπει ὡς ἄλλος τηλαυγῆς φάρος θεοφανείας ἀπὸ τὴν Γραφήν. Αὐτὸ τὸ «πλειότερον φῶς» μὲ μιὰ μικρὰ καὶ Ἀγιογραφικὴ μελέτη περὶ Θεοῦ ἀξιωθήκαμε νὰ τὸ φέρωμεν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μὲ τὸ ἑβδομαδιαῖον ἔντυπον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ 1956 καὶ 1957. Ἐκεῖ σὲ 60 μαθήματα μικρὰ (γιατὶ τὰ προώριζε κυρίως γιὰ Γραφικοὺς κύκλους) ἀναφερόμεθα μὲν καὶ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ τριαδικόν, καθὼς μᾶς τὸ ἀποκαλύπτει ἡ Γραφή, ἀλλ' ἀναπτύσσονται κυρίως αἱ ιδιότητες τοῦ Θεοῦ ὡς ἡ ἀγάπη, ἡ παναγαθότης, ἡ πανσοφία, ἡ ἀγιότης, ἡ παντογνωσία, ἡ πρόγνωσις, ἡ καρδιογνωσία, ἡ πανδυναμία, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ πρόνοια, ἡ πιστότης κ.λ.π. Τὰ μαθήματα ταῦτα εἶναι πολὺ ὠφέλιμα καὶ μάλιστα διὰ τοὺς μελετώντας—καὶ ὅλοι πρέπει νὰ τὰς μελετῶμεν—τὰς Γραφάς, εἰς τὰς ὁποίας παραπέμπομεν εἰς τὰ οἰκεῖα κεφάλαια καὶ χωρία. Ἐθεωρήσαμεν μάλιστα σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν καὶ πολλῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὡς καὶ σοφῶν τινῶν πιστῶν, γνώμας περὶ Θεοῦ, γιατί ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν εἶναι καθολικὸν φαινόμενον καὶ ὅτι ἐὰν ὑπάρχουν ἄθεοι τοῦτο μαρτυρεῖ ὄχι ὁμαλὴ ψυχικὴ κατάστασι. Ὅπως ἔχομεν καὶ σήμερα μερικοὺς ἀπὸ τοὺς χριστιανούς μας, ποῦ θὰ λέγαμε ὅτι εἶναι «τοῦ γλυκοῦ νεροῦ καὶ ποῦ αὐταπατῶνται ὅτι πιστεύουν πραγματικά, ἀφοῦ σὲ μιὰ στιγμὴ σκληρῆς δοκιμασίας, ποῦ ἐνσκήπτει ἐνίοτε καὶ ἔντονος καὶ δραματικῆς, τὰ χάνουν καὶ κλονίζονται, καὶ μὲ τὴν πικρίαν ποῦ γεννιέται μέσα τους, ἀφίνουν νὰ βγῆ τὸ δηλητήριον «δὲν ὑπάρχει Θεός». Καὶ εἶναι αὐτοὶ ποῦ ἄλλοτε στὶς καλὰς ὥρες, ποῦ πηγαιναν καλὰ οἱ δουλειές τους καὶ ἡ ὑγεία τους, ἔλεγον «Δόξα σοι ὁ Θεός».

Γι' αὐτὸ ἡ χριστιανοὶ μας πρέπει νὰ κατηχηθοῦν καὶ διδασχθοῦν καὶ ἀποκτήσουν σαφέστερες γνώσεις τῆς Ἀποκαλύψεως:

και ἔχουν πολὺ νὰ ὠφελήσουν οἱ κύκλοι τῆς μελέτης τῆς Γραφῆς, καθὼς μᾶς πληροφοροῦν καλῶς ὅλοι ὅσων τὰς μαρτυρίας δημοσιεύομεν ἐδῶ. Ποτὲ δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ καταλάβουμε τὸ Θεὸ στὴν ἀόρατη δόξα του, γι' αὐτὸ ἦλθεν ὁ Ἐμμανουήλ, ποὺ ἔζησε μαζί μας μετὰ τὴν ἀνθρώπινη μορφή γιὰ νὰ μᾶς φανερώσῃ τὸ Θεό, ὅπως ἔλεγε, δείχνοντας εἰς ἡμᾶς τὰ αἰσθήματα, τὶς σκέψεις καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀμαρτωλοὺς. Ἡ Γραφή μᾶς παρουσιάζει τοὺς λόγους καὶ τὰ γεγονότα τῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ μελέτη τῆς Γραφῆς ὄχι μόνον θὰ διαφωτίσῃ καὶ θὰ ἄρῃ κάθε ἀμφιβολία, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πίστιν καὶ μάλιστα σὰν νὰ βλέπωμεν τὸν Θεὸ μπιστά μας. Τότε θὰ λάβῃ σάρκα καὶ ὄστᾶ καὶ σὲ μᾶς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, ποὺ εἶπε ἀπευθυνόμενος εἰς τὸν Πατέρα του: «ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις» (Ἰω. ιζ' 6) καὶ οἱ βαρυσήμαντοι ἐπίσης λόγοι του «αὕτη δὲ ἔστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν». (Ἰω. ιζ' 3).

Τὸν ἐγνώρισες λοιπὸν καὶ σύ, ἀγαπητέ μου τὸν Θεό. Διὰ τῶν Γραφῶν ἢ μόνον ὅσο καὶ καθὼς τῶμαθες καὶ τὸ λέγεις, ἀρκοῦμενος στὸ Σύμβολο τῆς πίστεως; Κάμε λοιπὸν καὶ σύ ἐκεῖνο ποὺ ὄχι ἀπλῶς σὲ ἐνδιαφέρει, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτιστον καθήκόν σου, ὄχι μόνον ν' ἀποκτήσῃς συνειδητὴ πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ νὰ Τὸν «ἀγαπήσῃς ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου» (Ματθ. κβ 36-37), ποὺ εἶναι ἡ ἢ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή, καθὼς εἶπεν ὁ Χριστός. Εἶθε καὶ αἱ ὀλίγαι αὐταὶ ἐδῶ γραμμαὶ νὰ σὲ ὠθήσουν ν' ἀποκτήσῃς καὶ τὴ σωτήρια αὐτὴ θεία ἐπίγνωσι καὶ ἀγάπη, ἐντρυφῶντας στοὺς πνευματικὸς λειμῶνες τῆς Βίβλου.

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΠΩΣ ΔΥΝΑΤΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Τὸ μέγιστον καὶ σοβαρώτερον ἐρώτημα ποὺ ἀπασχολεῖ τὸν ἄνθρωπο, εἶναι τὸ «ἐὰν ὑπάρχη Θεός, καὶ μετὰ θάνατον Ζωή».

Ὅσο καὶ ἂν θέλωμε νὰ παρουσιάζώμεθα ὡς μὴ πιστευόντες, γινόμεθα ὑποκριταὶ εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν μας. Ἐὰν ὅποιοςδὴποτε ἄνθρωπος ἐξετάσῃ τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ κόσμου, θὰ διαπιστώσῃ τὸ ἀντίθετον. Ἐκαστος ἄνθρωπος ἔχει ἔμφυτον τὴν ὑπαρξιν μιᾶς ἀνωτέρας δυνάμεως, ἀπὸ τὴν γέννησίν του. Μεγαλώνοντας καὶ ἀνοιγόμενος εἰς πελάγη κοσμικῆς ζωῆς παρεκλίνει τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ καὶ ἀρκεῖται εἰς τὴν ἱκανοποίησιν ποὺ τοῦ προσφέρουν αἱ ἀπατηλαὶ σαρκικαὶ ἡδοναὶ καὶ ἀπολαύσεις, καὶ ἀφίνεται ἐλεύθερος πιά νὰ τὸν παρασύρῃ ὁ χεῖμαρρος τῆς ἀμαρτίας, ποὺ ἔχει ὡς κα-

τάληξιν τὴν πλήρη ἀπονέκρωσιν κάθε ψυχικοῦ του συναισθήματος, ὥστε φθάνει εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ἄφρονος νὰ εἴπῃ «ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει Θεός».

Πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπαντῶντας εἰς ἐρώτησιν, διὰ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ, λέγουσιν ὅτι εἶναι ἓνα μέσον πού ὀρισμένοι ἐπιτήδειοι μεταχειρίζονται διὰ νὰ ἀφοσιώνεται ὁ λαὸς εἰς τὴν Θρησκείαν, καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ τὸν ἔχουν πάντα ὑπὸ καὶ νὰ τὸν ἐκμεταλλεῖωνται ἀνενόγητα. Οἱ ἴδιοι αὐτοὶ ἄνθρωποι, εἰς μίαν στιγμὴν νευρικότητος βλασφημοῦν τὸν Θεὸν μὲ τὸν χυδαιότερον τρόπον, ἐνῶ εἰς ἄλλην στιγμὴν ἀδυναμίας ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειάν Του.

Δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀφήνῃ νὰ περνᾷ ἀπαρατήρητο ἓνα τόσοσιν ζωτικὸ ζήτημα δι' αὐτόν. Δὲν πρέπει ν' ἀφήνῃ τὸν χρόνον νὰ κυλᾷ ἀνεπιστρεπτί, ὁ χρόνος περνᾷ, οἱ αἰῶνες διαβαίνουν. Πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν καὶ νὰ εὐρωμεν τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου καὶ σοβαροῦ τούτου προβλήματος, πού μᾶς ἀφορᾷ ἐξ ὀλοκλήρου. Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἀποδείξεις ἄλλ' ἢ ἐγκυροτέρα διὰ νὰ εὐρωμεν τὴν λύσιν, εἶναι ἡ ἀκόλουθος.

Ἵπάρχει μεταξὺ τῶν τόσοσιν ἀνὰ τὸν κόσμον βιβλίων, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶναι τὸ ἀρχαιότερον πάντων. Αὐτοὶ πού πιστεύουν εἰς αὐτό, μᾶς τὸ παρουσιάζουν ὡς Θεόπνευστο, ὅτι δηλαδὴ, δι' αὐτοῦ ὁμιλεῖ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλῃ ὀλοσχερῶς τὸν χαρακτῆρά του καὶ νὰ τὸν ἀναγεννᾷ.

Ἐάν τις μελετήσῃ ὅλες τὶς φιλοσοφικὰς θεωρίας τῶν μεγαλυτέρων φιλοσόφων πού ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ πλανήτης μας, καὶ ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας τῶν κορυφαίων συγγραφέων, καὶ τὰ συγκρίνῃ μὲ τὴν Βίβλον, τὴν ὁποίαν συνέγραψαν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἐγράμματα καὶ ἀγράμματα, ἀπὸ Βασιλεῖς μέχρι βοσκῶν, θὰ ξεχωρίσῃ ἀμέσως τὴν ἀσύγκριτον ἀνωτερότητά της ἀπὸ παντὸς ἄλλου ἐντύπου. Θὰ ἰδῇ νὰ τοῦ παρουσιάσῃ θαυμαστά γεγονότα, τὴν ὑπεροχωτέραν διδασκαλίαν, λεπτομερῆ ἐκπλήρωσιν προφητευθέντων γεγονότων πρὸ πολλῶν αἰῶνων καὶ τὸ σπουδαιότερον μίαν μυστηριώδη καὶ ἀκατάλυπτον δύναμιν νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ἰδίου του ἑαυτοῦ. Ὅλα αὐτὰ θὰ πείσουν καὶ τὸν πιὸ φιλύποπτον ἀναγνώστην της, νὰ πιστεύσῃ ἀπόλυτα εἰς τὴν Θεοπνευστίαν της, καὶ ἀκραδάντως εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ ὀνομάζεται Ἁγία Γραφή ἢ Γραφαὶ ἢ Ἱερὰ Γράμματα ἢ Βίβλος ἢ Εὐαγγέλιον. Εἶναι τὸ βιβλίον πού γνώρισε τὴν μεγαλυτέραν διάδοσιν καὶ κυκλοφορίαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἔχει δὲ μεταφρασθῆ εἰς 1300 περίπου γλῶσσας καὶ διαλέκτους. Ἵπάρχουν πολλὰ καὶ διάφορα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἄλλα μὲν προτρέπουσιν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ κακὸ, ἄλλα δὲ χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ πλουτίσῃ τὰς γνώσεις του ὁ μελετητῆς των, χωρὶς νὰ δύνανται

να ἐπηρεάσουν τὸν ψυχικόν του κόσμον καὶ νὰ τὸν μεταβάλουν. Αὐτὸ τουναντίον κατώρθωσε ἀνὰ τοὺς αἰῶνας νὰ μεταβάλλῃ ριζικῶς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι ἦσαν διεστραμμένοι, φθονεροί, ψεῦσαι, κλέπται, ἄσωτοι, βρωμεροί, φιλήδονοι, ἄρπαγες, κατὰ πάντα δυστυχεῖς καὶ γενικὰ ἄνθρωποι τοῦ σκότους καὶ τῆς κακίας, εἰς χαρακτήρας ὑπερόχους, ἔγιναν ἄνθρωποι ἀνώτεροι, φωτεινοί, χαρούμενοι, φιλαλήθεις, εἰρηνικοί, ἀλτροῦισταί, ἔντιμοι, γεμᾶτοι καλωσύνη, ἀγάπη καὶ εὐτυχία.

Θαυμαστά καὶ ὑπέροχα παραδείγματα ζωῆς μᾶς ἀφησαν οἱ ἐρευνηταὶ καὶ πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ βιβλίου τούτου. Οὐδὲν βιβλίον δύναται νὰ ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὴν σοφίαν τῆς Βίβλου.

Ἐκτὸς τοῦ παρελθόντος, μᾶς τὸ δεικνύουν πρόσφατα καὶ σημερινὰ γεγονότα καὶ μᾶς διακηρύττουν τὴν ἀναμφισβήτητον γνησιότητα τῆς Θείας του προελεύσεως. Ζοῦμε εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, εἰς τὸν αἰῶνα τῆς ἰλιγγιώδους ταχύτητος καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας. Ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον ἔχει γίνεи λάτρης τοῦ ἐγῶ του, τῆς ὕλης. Εἰς τὸν τοιοῦτον κόσμον ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐπίδρασις τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀξιοθαύμαστος. Ἐχει τὴν δύναμιν ἡ Ἁγία Γραφή τὸν σημερινὸν μελετητὴν της νὰ τὸν μεταβάλλῃ, φθάνει νὰ μὴν εὐρίσκεται ὑπὸ τὸ κράτος ἐμπαθοῦς προκαταλήψεως. Ὁ τοιοῦτος, εἶναι ἀδύνατον νὰ πεισθῇ, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἀφήνει ἡ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ποὺ ἔχει στήσει τὸν θρόνον της εἰς τὸ ἐπίκεντρον τῆς καρδιάς του.

Ἐγὼ ποὺ γράφω τὰς γραμμάς ταύτας, εὐρίσκομαι ἀπὸ μακροῦ χρόνου εἰς τὰς Φυλακὰς. Πέρασα ἀπὸ πολλὰς Φυλακὰς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐγκαθειρέξεώς μου, καὶ ἔχω ἀποκτήσει σαφῆ ἀντίληψιν, διὰ τὴν ὅλην ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ Ἁγία Γραφή σὲ ἀνθρώπους μὲ πορωμένην τὴν συνείδησιν. Μπόρεσα νὰ διαπιστώσω τὴν τελείαν μεταβολὴν των, εἶδα πολλὰ καὶ θαυμαστά γεγονότα, ποὺ ἐπετέλεσεν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

Δὲν εἶναι συνηθισμένο νὰ βλέπῃ κανεὶς κρατουμένους ποὺ ἔχουν καταντήσῃ πραγματικὰ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ ράκη, καὶ μὲ τὴν μελέτην τῆς Βίβλου νὰ πέρνουν σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ νὰ πλημμυρίσῃ ἡ ψυχὴ των ἀπὸ ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην. Ὡ! βάθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ, πόσον θαυμαστά εἶναι τὰ ἔργα Σου, καὶ ἀσύγκριτος ἡ Θεία δύναμις Σου!!!

Καμμία κοσμικὴ δύναμις ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προέρχεται καὶ ὁποία καὶ ἂν εἶναι, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μεταβάλλῃ ἕναν διεστραμμένο χαρακτήρα καὶ νὰ τὸν ἀναγεννήσῃ. Μόνον ἡ Βίβλος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ κατάβαθα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, νὰ ἐξαλείπτῃ τὴν δύναμιν τοῦ κακοῦ καὶ νὰ μεταφυτεύῃ τὸ μυροβόλον δένδρον τῆς ἀγάπης.

Διὰ τὴν θαυματουργικὴν δύναμιν τῆς Βίβλου, ἐκτὸς τῶν τόσων ἄλλων, μᾶς δίνουν σαφῆ εἰκόνα αἱ Φυλακαὶ τῆς χώρας μας. Μέγας ἀριθμὸς κρατουμένων μετὰ τὰ μαθήματα τῶν Χριστιανικῶν Ὁμίλων καὶ τὴν Ἀγιογραφικὴν μελέτην, ἔχει ἀναγεννηθῆ. Οὕτως μετὰ τὴν νέαν ἐν Χριστῷ ζωὴν, εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀποδώσουσι τοὺς κατὰ πάντα εὐεργετικοὺς καρπούς, εἰς τὴν οἰκογενειάν των, εἰς τὴν πατρίδα μας, καὶ εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον.

Ἐπιμένει ἢ δὲν ὑπάρχει Θεὸς μέσα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον; Τὰ πράγματα ὁμιλοῦν μόνον των, καὶ ἡ καταφατικὴ ἀπάντησις δίδεται αὐθόρμητα εἰς τὸν μελετητὴν τοῦ περιεχομένου τῆς.

Ἔστις θέλει νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἀκούσῃ τὴν μελιστάλακτον φωνὴν Του, ἅς μελετήσῃ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, θὰ τοῦ ἀποκαλυφθῆ ἐν ὅλῳ Του τὸ μεγαλεῖον ἐν ὅλῳ Του τῆ λαμπρότητι, θὰ θαυμάσῃ τὴν ἀγάπην Του, τὴν Ἁγιότητά Του τὸ μέγα καὶ πλοῦσιον ἔλεός Του. Θὰ ἰδῆ σὲ ὅλην Του τὴν λαμπρότητα τὸ μέγα θαῦμα τῶν αἰώνων πού συνετελέσθη πρὸ 2 χιλιάδων ἐτῶν ἐπάνω εἰς τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, θὰ ἰδῆ ὑψωμένον ἕνα ξύλινον Σταυρὸν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ καθηλωμένον τὸν Θεὸν νὰ πεθαίνη διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀμαρτωλῆς ἀνθρωπότητος.

Μπροστὰ εἰς τὴν μεγαλειώδη ταύτην Θεῖαν συγκατάβασιν, εἶναι ἀδύνατον ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν καμφθῆ, νὰ μὴν κλίνη τὸ γόνυ γιὰ νὰ δεχθῆ τὴν κατὰ χάριν σωτηρίαν πού τοῦ προσφέρει ὁ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ Θεῖος Λυτρωτὴς Του.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς λέγει ὅτι «μεριμνῶμεν καὶ τυρβάζομεν περὶ πολλῶν πραγμάτων, ἐνῶ ἔχομεν χρεῖαν μόνον ἑνός». Αὐτὸ τὸ ἕνα εἶναι ἡ Βίβλος πού περιέχει τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ.

Θέλεις καὶ σὺ φίλε μου, νὰ γνωρίσῃς τὸν Θεόν; Θέλεις νὰ γίνῃς παιδί Του; Θέλεις νὰ ζήσῃς εἰς τὴν ἐφήμερον ταύτην ζωὴν εὐτυχισμένος καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ πάρῃς τὴν πρέπουσαν θέσιν; Λάβε τὴν Ἁγίαν Γραφήν, εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ ἄρχισε νὰ τὴν μελετᾷς μετὰ προσοχὴν καὶ προσευχὴν, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ ἀποκτήσῃς ἐκεῖνο πού τόσο ποθεῖς, δηλαδὴ τὴν πλήρη εὐτυχίαν σου εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, καὶ ἔνδοξον ἀποκατάστασιν σου εἰς τοὺς αἰώνιους Οὐράνιους κόσμους τῆν Ἀγγέλων. (Β' Κορ. δ' 5.

Δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλ. 227.689.

Η ΑΓΙΑ ΘΕΚΛΑ

(Δ')

Ἀναστατωμένη καὶ κατάπληκτη ὀλόκληρη σχεδὸν ἡ Ἀντιόχεια συζητοῦσε τὸ γεγονός τῆς διασώσεως τῆς Θεκλας ἀπὸ τὴν βουλιμία τῆς πενιχῆς λέαινας. Συνειδήσεις βαθεῖα ριζωμένες στὴν πίστι τῶν εἰδώλων καὶ στὴν ἰουδαϊκὴ θρησκεία ἐδοκίμαζαν κλονισμούς. Ποιὰ ὑπεράνθρωπη δύναμι προστάτευε τὴν κόρη τοῦ Ἰκονίου ὥστε νὰ ὑποχωρεῖ καὶ ὁ θάνατος! Πολλοὶ προσπαθοῦσαν νὰ ἀποδώσουν τὴν δύναμι αὐτὴ στὴν μαγικὴ ἰσχὺ τοῦ ἔκρυβε ἡ Θεκλα. Μόνο μιὰ τέτοια μαγεία θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν νίκη τῆς Θεκλας καὶ πρὸς τὰ ἀγριώτερα θηρία. Καὶ ἄρχισαν πολλοὶ νὰ θεωροῦν ἐπικίνδυνη μιὰ τέτοια φοβερὴ μάγισσα. Ἀναστάτωσι ψυχικὴ ἐδοκίμασε καὶ ὁ ἡγεμόνας. Πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ κατευνάσῃ τὴν ταραχὴ τοῦ πλήθους καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν κλονισμένη γαλήνη στὴν θρησκευτικὴ του πίστι! Σ' αὐτὴ τὴν ἀναστάτωσι καὶ ἀγωνία ὑπέκυψε σὲ νέες συστάσεις καὶ πιέσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀποφασισμένος νὰ ἐξοντώσῃ μὲ κάθε τρόπο τὴν παρθένα πού τόσο τὸν εἶχε ἐξευτελίσει δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ διαθέσῃ καὶ μεγάλο μέρος τῆς χρηματικῆς του περιουσίας. Ἐδελέασε τὸν φιλοχρήματο ἡγεμόνα μὲ τίς ὑποσχέσεις παροχῆς μεγάλου ποσοῦ ἂν ἀπεφάσιζε νὰ ρίξῃ τὴν κόρη στὴν ἀγριότητα περισσοτέρων θηρίων. Ἔτσι ὁ Καστέλιος ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασί του νὰ κατέλθῃ σὲ νέα θηριομαχία ἢ γυναικίκα, πού μὲ τὴν μαγικὴ τῆς τέχνη καὶ τὴν ἀσέβειά της τόλμησε νὰ διαφθείρῃ θρησκευτικὰ συνειδήσεις καὶ νὰ κλονίσῃ τὴν πίστι πρὸς τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ. Τὸ ἄγγελμα τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἡγεμόνα ἐπροκάλεσε φόβους. Ἡ Θεκλα ὡς τόσο τὸ ἄκουσε ἄφοβα χωρὶς κανένα ψυχικὸ κλονισμό. Μὲ ἐνισχυμένη τὴν πίστι της πρὸς τὸν Θεὸ τοῦ ἀποστόλου πού ἦταν καὶ ὁ δικὸς της Θεὸς καὶ συμπαραστάτης της. Τὸ πλῆθος πού εἶχε ἀγκιστρωθῆ γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν καινούργια αὐτὴ θηριομαχία ἐπίστευε πῶς τίποτε πλέον δὲν θὰ κατῴρθανε νὰ ἀποσπάσῃ τὴν κόρη ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ θανάτου. Ὑπῆρχαν ὅμως καὶ πολλοὶ πού ἀμφέβαλαν γιὰ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα τῆς θηριομαχίας. Ἄν ὑπερίσχυε καὶ πάλι ἡ μαγικὴ τῆς δύναμις καὶ τὴν παρέστεκε ὁ Θεὸς της! Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ἐτίθετο σὲ πολλὰ χεῖλια. Καὶ ὅταν ἔκαμε τὴν ἐμφάνισί της ἡ Θεκλα, τὰ χεῖλια τῶν διστακτικῶν αὐτῶν θεατῶν ἀνεπεμψαν ἀθέλητα μιὰ δέησι. Νὰ σωθῆ καὶ πάλιν ἡ κοπέλλα, ἢ τόσο νέα καὶ τόσο ὀμορφή! Μπαίνοντας στὸ στίβο καὶ ἀτενίζοντας τίς χιλιάδες μάτια πού ἦταν στραμμένα πρὸς αὐτὴν αἰσθάνθηκε νὰ λυγίζουν γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ πόδια της. Ἐνα ρῆγος ἀπλώθηκε στὴν

ψυχή της. Ὡσάν ν' ἀντίκρυζε ὀριστικά τὴν φορὰ αὐτὴ τὸν θάνατό της. Ἐξαφνα ὅμως αἰσθάνθηκε νὰ τὴν ἀγκυλιάζῃ μιὰ γλυκειὰ καὶ θερμὴ πνοή καὶ ὡσάν ν' ἄκουσε μιὰ φωνὴ πού κατέβαινε ἀπὸ τὸν οὐρανό.

— Μὴ φοβηθῆς Θέκλα, τῆς εἶπε ἡ φωνὴ αὐτὴ, σὲ παραστέκει καὶ πάλι ὁ Θεός. Θὰ συντριβῆ ὁ θάνατος μπροστά σου.

Ἡ Θέκλα ἐδοκίμασε νὰ πλημμυρίζῃ ὁ βαθύτερος κόσμος της ἀπὸ πίστι, χαρὰ καὶ ἐλπίδα. Καὶ δὲν ἄργησε νὰ δικαιωθῆ ἡ πίστις της αὐτῆς. Τὰ θηρία πού ὥρμησαν νὰ τὴν κατασπαράξουν ἐν μέσῳ τῶν ἀλλαλαγμῶν τοῦ πλήθους δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τὴν πλησιάσουν καὶ νὰ τὴν ἐγγίσουν. Σὲ ἀπόστασι ὀλίγων βημάτων σωριάσθηκαν ὡσάν ὑπνωτισμένα. Καὶ κατὰ τὴν βιβλικὴ ἐκδοχὴ «ὑπνω κατασχεθέντα τὰ θηρία οὐχ ἤψαντο αὐτῆς».

Ἀπερίγραπτη ἡ ἐντύπωσις καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα πού δημιουργήθηκε ἀνάμεσα στὰ πλήθη μὲ τὸ καινούργιο αὐτὸ θαῦμα. Ἡ Θέκλα συγκινημένη ὕψωσε τὰ χέρια καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς της πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ εὐχαρίστησε τὸν συμπαραστάτη καὶ σωτῆρα της Θεό. Καὶ ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεὸ αὐτὸν εὐρίσκει ἀνοιχτὰς πολλὰς ψυχὰς πού τὸν ἀγκάλιασαν καὶ τὸν αἰσθάνθηκαν ὡς δικό τους ἀληθινὸ Θεό. Ἐξουθενωμένοι δλότελα πλέον ὁ πλοῦσιος χρηματοδότης τοῦ ἡγεμόνα, ἀλλὰ κατησχημένος καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἡγεμόνας. Φόβος κατέλαβε αὐτὸν μήπως τὰ πλήθη στραφοῦν ἐναντίον του καὶ τὸν ἐκδιώξουν ἀπὸ τὴν πόλι τους ὡς ἀσεβῆ καὶ ἀνεπιθύμητο. Ὅταν ἤρέμησε ἡ ἀτμόσφαιρα ἐκάλεσε τὴν Θέκλα καὶ τὴν ρώτησε.

— Ποιὰ εἶσαι;

— Ἐγώ, μὲν ἀπάντησε ἀτάραχα ἡ κόρη, εἰμὶ Θεοῦ τοῦ ζῶντος δούλη, πᾶν δὲ ὅτι συνέβη εἰς ἐμὲ ἐγένετο διότι ἐπίστευα εἰς τὸν Υἱὸν τὸν ὁποῖον ἠγάπησε ὁ Θεὸς δι' αὐτὸ καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν θηρίων ἤψατό μοι.

Ἡ θαρραλέα αὐτὴ ἀπάντησις ἔπεσε ὡς κεραυνὸς εἰς τὸ κεφάλι τοῦ ἡγεμόνα. Ἡ σκέψις του ἐσταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή καὶ τὰ χεῖλη του ὡσάν νὰ εἶχαν σφραγισθῆ καὶ νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἀρθρώσουν λέξι. Ὅταν συνῆλθε ἀπὸ τὴν κεραυνοβόλο αὐτὴν κατάπληξί του ἀντίκρυσε τὴν Θέκλα μὲ ἓνα βλέμμα γεμάτο συμπάθεια. Μιὰ ἐπανάστασις λὲς κ' εἶχε συγκλονίσει τὴν ὑπαρξί του.

— Εἶσαι ἐλεύθερη πλέον, τῆς εἶπε, μὲ καλωσύνη. Σὲ ἀπαλλάσσω ἀπὸ κάθε ἄλλο βασανιστήριον. Πίστευε ἐλεύθερα τὸν Θεὸ σου.. Ὑπάγε ἐν εἰρήνῃ...

Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἡγεμόνα σάν μιὰ μεγαλοψυχία ἐπροκάλεσε ἀνακούφισι καὶ ἱκανοποίησι στὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ πληθου-

σμοῦ τῆς Ἀντιοχείας. Καὶ καθὼς ἐπορεύετο ἡ Θέκλα πρὸς τὴν πόλιν ὤρμησε πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἐσφίξε στὴν ἀγκαλιά της μιὰ γυναῖκα. Ἦταν ἡ Τρύφαινα. Εἶχε πληροφορηθῆ τὰ συμβάντα ἡ ἀρχόντισσα καὶ πονεμένη αὐτὴ μητέρα καὶ ἐβγήκε συνοδευομένη καὶ ἀπὸ ἄλλο κόσμο πολὺν σὲ συνάντησι τῆς Θέκλας.

— Κόρη μου, τῆς εἶπε κλαίοντας μὲ πνιγμένα ἀναφυλλητά. «Πιστεύω νῦν ὅτι οἱ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ ὅτι τὸ τέκνον μου ζῆ».

Καὶ ὀδηγώντας αὐτὴν στὸ ἀρχοντόσπιτό της τῆς εἶπε: «Δεῦρο ἔσω καὶ καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σοῦ καταγράψω».

Ἡ Θέκλα δέχθηκε μὲ συγκίνησι τὴν πρόσκλησι της πονεμένης μητέρας. Ἐσκέφθηκε πὼς ἔπρεπε νὰ τὴν παρηγορήσῃ γιὰ τὸν χαμὸ τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ τὴν πείσῃ ἀκόμη περισσότερο ὅτι ὁ γιὸς της ἂν ἔφυγε ἀπὸ τὸν πρόσκαιρο αὐτὸν κόσμον θὰ ἔχῃ βρεῖ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ τὴν χαρὰ στὴν ἐπουράνια βασιλεία. Τὸ σπῆτι τῆς Τρύφαινας κλεισμένο σχεδὸν ἀπὸ τὸ πένθος, πού τὸ ἐβύθισε ὁ θάνατος, ἀνοίξε τώρα μὲ τὴν παρουσία καὶ τὰ κηρύγματα τῆς Θέκλας. Συνέρρει κόσμος πολὺς σ' αὐτὸ καὶ ὅλες τὶς ἡμέρας πού ἔμεινε ἡ κόρη τοῦ Ἰκονίου ἐδonoῦσε τὶς ψυχὰς ἐκείνων πού ἄκουαν τὰ κηρύγματά της. Ἡ πονεμένη ἀρχόντισσα δέσποινα βέβαια πλέον ὅτι τὸ μοναχοπαῖδι της ζῆ σ' ἓνα ἄλλο κόσμον, δὲν ἔπαυε νὰ ἐκδηλώνῃ τὴν ἀγάπῃ καὶ τὸν θαυμασμό της πρὸς τὴν φιλοξενουμένη της. Ἐνα ὄνειρο πού εἶδε τὴν παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Θέκλας τὴν ἔκαμε νὰ ἀνατιναχθῆ ἀπὸ τὸ κρεβάτι της καὶ νὰ σπεύσῃ ἐξαλλῇ πρὸς τὸ θάλαμον πού ἐφιλοξενεῖτο ἡ μαθήτρια τοῦ Παύλου. Ἐγονάτισε μπροστὰ στὸ κρεβάτι της καὶ ἀγκαλιάζοντας τὰ πόδια της ἔλεγε μὲ λυγμικὰ κλάμματα.

— Πιστεύω στὸν καινούργιον Θεό. Γιατὶ εἶδα ὄλοζώντανον τὸ παιδί μου περιτρυγισμένο ἀπὸ ἓνα πλῆθος λευκοφορεμένων νέων.

Ἡ Θέκλα ἀνασηκώθηκε στὸ κρεβάτι της, καὶ ἀνασηκώνοντας τὴν ἀρχόντισσα μητέρα Τρύφαινα τῆς εἶπε.

— Θὰ δῆς καὶ πολὺ κοντὰ ἀκόμη τὸ γιὸ σου ἂν δὲν κλονισθῆ ἡ πίστις σου πρὸς τὸν Θεό μου. Θάνατος δὲν ὑπάρχει γιὰ ὅσους πιστεύουν καὶ τὸν ζοῦν στὴν ψυχὴ τους.

Ἐρρόδιζε ἡ αὐγὴ ὅταν ἡ Τρύφαινα ἔφευγε γεμάτῃ συγκίνησι καὶ χαρὰ ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῆς φιλοξενουμένης. Μένοντας μόνῃ ἡ Θέκλα ἐγονάτισε καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχεται καὶ νὰ δοξολογῆ τὸν Χριστό. Τὴν δοξολογία αὐτῆς τῆς κόρης συνῴδευε ἡ συμφωνία τῶν πουλιῶν, πού ζυπνοῦσαν τὴν ὥρα ἐκείνη καὶ ἀνέπεμπαν καὶ αὐτὰ τὴν ἐωθινὴ τους δέησι πρὸς τὸν δημιουργὸ τῆς φύσεως.

Ἡ Θέκλα ἐδοκίμασε ἓνα ρῖγος νὰ κλονίξῃ ὅλη τὴν ὑπαρξί της. Καὶ ἀναλύθηκε κατόπιν σὲ δάκρυα.

Στὰ Μύρα ὅπου πορεύθηκε συνάντησε τὸν ἀπόστολο καὶ διδάσκαλό της. Ἐπεσε καὶ προσκύνησε τὰ πόδια του. Ὁ Παῦλος γεμᾶτος χαρὰ γιὰ τὴν συνάντησί του μὲ τὴν ἀφοσιωμένην ὁπαδὴ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ του τῆς εἶπε ἀνεγείρωντάς την:

— Θέκλα εἶσαι ἀγαπημένη καὶ ἐκλεκτὴ τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῆς πλέον τίποτε ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς θρησκείας του. Ἡ σωτηρία σου ἀπὸ τὴν λύσσα τῶν ἀγρίων θηρίων ἐγγυᾶται καὶ γιὰ τὴν σωτηρία σου ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπινους ἐχθροὺς. Πορεύου ἐν εἰρήνῃ. Ἐνας κόσμος ἀναμένει τὸ κήρυγμά σου γιὰ νὰ πιστέψῃ καὶ νὰ ζήσῃ.

Καταφίλησε τὰ χέρια τοῦ διδασκάλου της καὶ τὸ ἄλλο πρωτὶ ἐκπληρώντας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἐπίστευε, ἐσυνέχισε τὴν πορεία της. Ἐνα πλῆθος τῶν κατοίκων τῶν Μύρων κατευδῶσε τὴν μαθήτρια τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀποστόλου του ἕως ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς πόλεως. Ἦταν μιὰ μυσταγωγία ἢ πορεία αὐτὴ ποὺ ἔδωκε τὴν εὐκαιρία στὴν Θέκλα νὰ κηρύξῃ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, καθὼς τὰ εἶδε καὶ τὰ αἰσθάνθηκε, καὶ τις διδασκαλίες μὲ τις ὁποῖες εἶχε γαλουχηθῆ ἢ ψυχὴ της ἀπὸ τὸν θεῖο ἀπόστολο, τὸν διδάσκαλό της. Φθάνοντας στὴν γενέτειρά της τὸ Ἴκόνιο, ἐδοκίμασε βαθύτατη συγκίνησι. Μὲ τὴν μητέρα της δὲν εἶχε καμμιά πικρία γιὰ τὴν ἄστοργη συμπεριφορὰ της, ποὺ παρ' ὀλίγον νὰ τὴν μετέβαλε σὲ στάχτη. Προτίμησε μόλα ταῦτα νὰ ἐπισκεφθῆ πρώτα τὸ σπίτι τοῦ Ὀνησιφόρου. Μπαίνοντας στὸ φιλόξενο αὐτὸ σπίτι ἔπεσε ἀμέσως στὸ ἔδαφος ὅπου ἐδίδασκε ὁ διδάσκαλός της ἀπόστολος καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ ἐξυμνῶντας παράλληλα τὸν Χριστό. Τὴν ἔβλεπαν μὲ βαθύτατη συγκίνησι καὶ ψυχικὸ κλονισμό ὁ Ὀνησιφόρος καὶ ὅσοι βρισκότανε τὴν στιγμὴ ἐκείνη στὸ σπίτι του. Εἶχε πεθάνει ὁ Θάμυρις, ὁ ἀρραβωνιαστικός της. Ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῆ γιὰ τὴν μητέρα της. Καὶ ὅταν ἔμαθε ὅτι ζῆ τὴν προσεκάλεσε στὸ σπίτι τοῦ Ὀνησιφόρου. Ποθοῦσε νὰ τὴν σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά της. Ἡ Θεόκλεια ὁμῶς εἶχε σπεύσει νὰ τὴν συναντήσῃ πρὶν ἀάρῃ τὴν πρόσκλησί της. Ἡ συνάντησις μητέρας καὶ κόρης ἦταν συγκινητικὴ. Τὰ δάκρυα εἶχαν ἀντικαταστήσει τὰ λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὑψώνοντας τὰ μάτια της μπρὸς στὴν Θεόκλεια ἢ κόρη της τῆς εἶπε.

— Θεόκλεια μητέρα, μπορεῖς νὰ πιστεύσῃς ὅτι ζῆ Κύριος ἐν οὐρανοῖς.

— Πιστεύω κόρη μου ψιθύρισε τρέμοντας ἡ μητέρα. Συγχώρησέ με, γιὰ τὸ κακὸ ποὺ σοῦ ἔκαμα.

— Ὁ Θεός μας διδάσκει πῶς πρέπει νὰ συγχωροῦμε πάντοτε καὶ ὅλους...

Ἡ παραμονὴ τῆς Θέκλας στὸ Ἰκόνιο ἦταν βραχεῖα. Ἐπρεπε νὰ συναντήσῃ τὸν διδάσκαλόν της καὶ νὰ τηρήσῃ τὴν παραγγελία της. Ἀναχώρησε μὲ κατεύθυνσι τὴν Σελεύκεια. Στὴν μακρὰ πορεία της κατόπιν συναντήθηκε μὲ τὸν Παῦλο καὶ τοὺς ἄλλους μαθητάς του τὸν Σύλα καὶ τὸν Βαρνάβα. Ἀκούραστη καὶ ἀδιαφορώντας γιὰ κάθε δεινοπάθησί της δὲν ἔπαυσε νὰ διαφωτίζῃ μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπίστεψαν πολλοὶ στὸν ἀληθινὸ Θεὸ διὰ τοῦ λόγου τῆς Θέκλας. Ὁ θάνατός της ὑπῆρξε θάνατος ἐνὸς δικαίου χριστιανοῦ. Ἐκοιμήθη χωρὶς νὰ ζυπνήσῃ κάποιο πρωτῖ.

Ὁ Χριστιανισμός, ὁ ὀρθόδοξος πρὸ παντός, ἐτίμησε πάντοτε καὶ ἐξακολουθεῖ, νὰ τιμᾷ τὴν μάρτυρα εἰς τὸν κόσμον καὶ ἁγίαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς Θέκλαν. Τὸ Βυζάντιον τὴν ἐτιμοῦσε μὲ ἰδιαιτέρον καὶ ποῦ εἶχεν ἀνεγερθῆ εἰς τιμὴν της στὴν περιοχὴ τῶν ἀνακτόρων τῶν Βλαχερνῶν. Αὐτοκράτορες εἰσήρχοντο στὸ ναὸ αὐτὸ πρὸς προσκύνῃσι τῆς εἰκόνας τῆς ἁγίας καὶ διατηρήθηκε τὸ κτῖσμα ὡς τζαμί ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατακτητές. Ἐνας τοῦχος ποῦ ἐγέρθηκε ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια ἐκάλυψε ἓνα μέρος τῆς προσόψεως τοῦ τζαμιοῦ αὐτοῦ. Οἱ ξένοι ὅμως ποῦ ἐπισκέπτονται τὴν βασιλίδα τῶν χριστιανικῶν πόλεων, μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν τους στὸ ναὸ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, ὅπου φυλάγεται ἡ τιμία ἐσθῆτα τῆς ἀειπαρθενῆς κόρης τῆς Ναζαρέτ, τῆς θεομήτορος, σταματοῦν καὶ μπροστὰ στὴν ἐκκλησίαν ποῦ τιμᾶται μὲ τὸ ὄνομα τῆς κόρης τοῦ Ἰκονίου καὶ δοκιμάζουσι βαθεῖα συγκίνησι πληροφορούμενοι τὸν βίον τὸν πανάγιο αὐτῆς.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Μὰ γιατί νὰ ὑπάρχουνε φτωχοί; Τάχα δὲν θὰ μπορούσεν ὁ Θεός, σὰν παντοδύναμος πού εἶναι, νὰ βρέξῃ ἐπάνω στή γῆ χρυσάφι; Δὲν τὸ κάνει ὅμως· κι' αὐτό, γιατί θέλει ἡ φτώχεια τοῦ ἀδελφοῦ σου νὰ γίνῃ αἰτία νὰ σωθῆς ἐσύ. «Μέγας ἄνθρωπος· καί τίμιος ἀνὴρ ἐλεήμων». Βλέπεις πόσο μεγάλο καί πόσον σπουδαῖο πρᾶγμα εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη. «Γίνεσθε οἰκτίρμονες — λέγει — ὡς καί ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος οἰκτίρμων ἐστίν». Συγκρίνει δηλαδή ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτό Του, μὲ τοὺς ἐλεήμονες.

Ἄν μᾶς εὖρη ὁ θάνατος, ἀδελφοί μου, ἐδῶ θὰ μείνῃ καθετὶ πού ἔχομε, ἐδῶ θὰ μείνουνε καί τὰ χρήματα πού ἀποκτήσαμε. Γιατὶ λοιπόν, ἀδελφέ μου, νὰ μὴν τὰ στέλλῃς ἀπὸ προτιήτερα ψηλά, γιὰ νὰ σοῦ γίνουνε συνήγοροί σου οἱ φτωχοί, τὴν ἡμέρα πού δὲν θάχῃς κανέναν ἄλλον, γιὰ νὰ σέ ὑπερασπίσῃ; Θὰ δείξουν τότε οἱ φτωχοὶ τὰ ροῦχα καί τὰ σκεπάσματα πού τοὺς χάρισες καί θὰ σ' ἀρπάξουν μέσα ἀπὸ τὴ φωτιά καί μέσα ἀπὸ τὶς φλόγες τῆς Κόλασης. Δὲν λυώνει τόσο εὐκολὰ ὁ Ἥλιος τὰ χιόνια, ὅσο μπορεῖ νὰφανίση ἡ Ἐλεημοσύνη τὶς ἀμέτρητες ἀμαρτίες, σὰν πέση ἐπάνω τους ἡ ἀνταύγιά της.

Καί γιὰ νὰ καταλάβῃς τὸ μεγαλεῖο καί τὸ ὕψος τῆς ἐλεημοσύνης, θὰ τὴν συγκρίνω μὲ μιὰν ἄλλην ἀρετὴν. Τὶ εἶναι, πές μου, ἀδελφέ μου, πῶς δύσκολο καί πῶς κοπιαστικὸ ἀπὸ τὴν παρθενία; Τίποτα, ἀπολύτως τίποτα. Πολλὲς εἶναι οἱ ἀρετὲς ἄλλες μεγάλες, κι' ἄλλες μικρές· ἄλλες μεγαλύτερες, κι' ἄλλες μικρότερες. Ἀπὸ τὴν παρθενίαν ὅμως δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἄλλη πού νᾶναι δυσκολώτερη. Γιατὶ παλεῦει ἀντίθετα μὲ τὴν φύση τοῦ ἀνθρώπου. Κι' αὐτὸς ὁ πόλεμος ἀνάπαυλα δὲν ἔχει. Εἶναι μάχη, χωρὶς εἰρήνη ποτέ· μάχη πού γίνεται, μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἡ παρθενικὴ κόρη βρίσκεται μέσα σ' ἀναμμένο καμίνι, χωρὶς νὰ καίεται. Πατᾶ ἐπάνω σ' ἀναμμένα κάρβουνα καί πάλιν δὲν καίεται. Καί μέσα στὸ καμίνι νοιώθει δροσιά, ὅπως ἐγένηκε μὲ τοὺς τρεῖς παῖδες. Συναγωνίζεται μὲ τὶς ἀόρατες ἀγγελικὲς δυνάμεις. Μιμεῖται τὸν Μιχαὴλ καί συναμιλιέται μὲ τὸν Γαβριήλ. Μέσα στὸν παράδεισο βρίσκονταν ἡ

παρθενία, κι' όμως καταστράφηκεν ἀπὸ τὸν ἀπαίσιο Δράκο. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐφαίνονταν πουθενὰ στοὺς καιροὺς ποὺ ἐμεσολάβησαν. Καὶ μονάχα, ὅταν γεννήθηκεν ἀπὸ τὴν παρθένο Μαρία ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ξαναφάνηκε τότε.

Καὶ θέλεις νὰ πληροφορηθῆς καὶ νὰ μάθης τὸ μεγαλεῖο τῆς παρθενίας; Ὁ Μωϋσῆς ἔσχισε στὰ δυὸ τὴ θάλασσα. Ἄλλαξε τοὺς καιροὺς καὶ τὸν ἀγέρα. Ἐκαμε νὰ πέση τὸ μάννα ἀπὸ τὸν οὐρανὸ. Κι' ὅμως τὸν κατηγόρησαν πὼς εἶχε γυναῖκα, τὴν αἰθιοπίσσα δηλαδὴ τὴν γυναῖκά του! Κι' ὁ Ἄβραάμ ἀκόμη, κι' ὁ Ἰσαάκ, κι' ὁ Ἰακώβ, μὰ κι' αὐτὸς ὁ Ἰωσήφ, ποὺ ἦτανε τόσο σὼφρονας, ὅλοι τους εἶχανε γυναῖκα.

Θέλεις νὰ μάθης τὶ ὑψηλὸ πρᾶγμα εἶναι ἡ παρθενία. Σὰν ἦλθεν ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον, δὲν ἐπρόσταξε τὴν παρθενία, σὰν ἀναγκαστικὴν ἐντολή. Ὅλες τὶς ἄλλες ἀρετὲς τὶς ὥρισεν ὑποχρεωτικῆς· αὐτὴν ὅμως τὴν ἐξαίρεσεν. Ὡστε, ἂν μονάρχος σου καὶ θεληματικὰ σου τὴν ἐφαρμόσης, νὰ τιμηθῆς καὶ νὰ στεφανωθῆς. Γι' αὐτὸ, ὅσοι ἀσκοῦν τὴν ἐγκράτεια καὶ τὴν ἀκτημοσύνη, αὐτὴ πρῶτην ἀποκτοῦνε καὶ χρησιμοποιοῦνε. «Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». Ὅχι μὲ τὸ ν' ἀκρωτηριαστοῦνε σωματικὰ, ἀλλὰ ἀποκόβοντας κάθε ἀκόλαστην ἐπιθυμία. «Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω». Κι' ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἀφοῦ εἶδε ὅλες τὶς ἀρετὲς, ὅταν βρέθηκε μπροστὰ στὸν δικό της ὠκεανό, εἶπε «Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω». Εἶδες λοιπὸν πόσο μεγάλη εἶναι ἡ παρθενία;

Κι' ὅμως, χωρὶς τὴν ἐλεημοσύνη σὲ τίποτε δὲν ὠφελεῖ. Ἐνῶ ἀντίθετα, οἱ ἐλεήμονες, πολλοὺς ἔμπασαν στὸν Παράδεισο, κι' ἄς μὴν εἶχανε παρθενία. Οἱ πέντε μωρὲς παρθένες, ποὺ δὲν εἶχανε λάδι, παρὰ μονάχα τὴν παρθενία, δὲν μπήκανε στὸ Νυμφῶνα. Καὶ εἶπανε στὶς φρόνιμες· «δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν». Δανείσετέ μας ἀπὸ τὸ λάδι σας. Καὶ δίκαια καὶ σωστὰ ὠνομάσθησαν μωρὲς· γιατί ἐνῶ εἶχαν κατορθώσει τὸ πιὸ δύσκολο, παραμέλησαν τὸ μικρὸ καὶ τὸ εὐκολο. Κατέβαλαν κι' ἐνίκησαν τὸν μεγάλον ἀντίπαλο, κι' ἐνίκηθησαν ἀπὸ τὸν μικρό. Κι' ὅταν ἔφθασεν ὁ Νυμφίος, μπήκαν οἱ φρόνιμες στὸν Νυμφῶνα. Καὶ τότε πῆγαν καὶ οἱ ἄλλες καὶ κτυπούσανε τὴν πόρτα. Καὶ τοὺς λέει ὁ Κύριος. «Οὐκ οἶδα ὑμᾶς». Δὲν σᾶς ξέρω δηλαδὴ.

Γιατί; «Ὅτι πεινῶντά με εἶδετε, καὶ οὐκ ἐθρέψατε». Γιατί μὲ εἶδατε πεινασμένο, καὶ δὲν δώκατε νὰ φάω.

Εἶθε νὰ μὴν ἀκούσωμε κι' ἐμεῖς, ἀδελφοί μου, τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν. Σ' ἐκείνους ὁμως ποὺ κατῶρθωσαν τὴν ἐλεημοσύνη, τοὺς εἶπε: «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». Ἐλάτε τὰ εὐλογημένα παιδιὰ τοῦ πατέρα του καὶ πάρετε τὴν βασιλείαν ποὺ σᾶς περιμένει, σὰν κληρονομιά, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐγένηκεν ὁ κόσμος. Γιατί; Ἐπειδὴ φύλαξαν τὴν παρθενίαν τους; Καθόλου. Ἀλλὰ γιατί «ἐπέίνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ ἐπισκέψασθέ με». Ἐπέίνασα καὶ μοῦ δώσατε νὰ φάω· δίψασα, καὶ μ' ἐποτίσατε· ἦμουνα ξένος, καὶ μὲ συμμαζέψατε· γυμνός, καὶ μ' ἐντύσατε· ἄρρωστος καὶ φυλακισμένος, καὶ μ' ἐπισκεφθήκατε.

Καὶ γιὰ νὰ καταλάβης, σ' ὅλο τὸ βάθος, τὶ μεγάλο πρᾶγμα εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη, θὰ σοῦ ξαναθυμίσω καὶ θὰ ξανασχολιάσω τὴν ἱστορίαν αὐτὴν. Δέκα δηλαδὴ ἦσαν οἱ παρθένες, οἱ πέντε ἦσαν φρόνιμες καὶ λογικές· καὶ οἱ ἄλλες πέντε μωρές κι' ἀνόητες. Καὶ μέσα στὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκε φωνή. «Ὁ Νυμφίος ἔρχεται!» Τὰ μεσάνυχτα, ἀδελφοί μου, εἶναι ἡ ὥρα τῆς νεκρανάστασης, ὅταν θὰ μᾶς ξυπνήσουν οἱ ἄγγελοι. Κι' ἀφοῦ σηκώθηκαν οἱ παρθένες, στόλισαν τὶς λαμπάδες τους. Καὶ λαμπάδα εἶναι ἡ παρθενία καὶ ἡ λαμπρότητα, ἡ καθαρότητα, καὶ ἡ φωτεινότητα τῆς παρθενικότητος. Καὶ λένε τότες οἱ μωρές στὶς φρόνιμες «Δότε ὑμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν. Λέγουσιν αὐταῖς αἱ φρόνιμοι· φοβούμεθα μήποτε οὐκ ἀρκέση ἡμῖν καὶ ὑμῖν». Δότες μας ἀπὸ τὸ δικό σας λάδι. Καὶ τοὺς ἀπάντησαν οἱ φρόνιμοι. Φοβούμαστε, μήπως δὲν φθάσῃ καὶ γιὰ μᾶς καὶ γιὰ σᾶς. Δὲν ἀρνήθησαν νὰ τοὺς δώσουν ἀπὸ ζήλεια. Ἐκεῖ πλέον δὲν χρειάζεται τίποτα· οὔτε καὶ ὑπάρχουν πλοῦσιοι καὶ φτωχοί.

«Ἄλλ' ἀπελθοῦσαι ἀγοράσατε». Πηγαίνετε, ν' ἀγοράσατε. Καὶ ποιοὶ ἦσαν οἱ πωλητές; Ποιοὶ ἄλλοι; Οἱ φτωχοί. Ὁ ἐλεήμονας μᾶλλον παίρνει, παρὰ δίνει. Δίνει τὰ γήινα καὶ τὰ φθαρτά. Καὶ παίρνει τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ αἰώνια. Ὅταν λοιπὸν πῆγαν γιὰ ν' ἀγοράσουν, ἔφθασεν ὁ Νυμφίος. Καὶ οἱ φρόνιμες, ποὺ ἦταν ἐτοιμες κι' ἐν τάξει, μπήκανε στὸ Νυμφῶνα καὶ σφαιλίσθησαν οἱ πόρτες. Κι' ὅταν ἔφθασαν οἱ ἄλλες καὶ κτυπήσανε τὴν πόρταν, ὁ Νυμφίος τοὺς εἶπε· «Οὐκ οἶδα ὑμᾶς». Δὲν σᾶς

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Σὲ πόσους ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς νέους Ἰσραηλιῖτες (τοὺς Χριστιανοὺς ἐννοῶ) δὲν εἶναι καὶ στοὺς καιροὺς αὐτοὺς ἀναγκαῖα ἢ παράστασις αὐτῆ τοῦ Μωϋσῆ πρὸς τοὺς Ἰσραηλιῖτες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης; Ἐγὼ ὅμως δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ ἐλέγξω τώρα τοὺς ἄλλους. Ἐγὼ τὸ αἰσθάνθηκα, κι' ἐγὼ τώρα τὸ αἰσθάνομαι, νὰ πέφτη ἐπάνω ὅλο τὸ βᾶρος τοῦ ἔλεγχου αὐτοῦ· ἂν καμμιά φορὰ φτάσω σὲ τέτοια μωρία καὶ σὲ τέτοια ἀποκοτιά, ὥστε νὰ τολμήσω νὰ στοχασθῶ τὸν ἑαυτό μου, πὼς ἀξιζα τ' ἀγαθὰ καὶ τίς τιμές, πού ἀπὸ παλαιότερα ἕως καὶ σήμερα, μοῦ ἐχάρισε τόσον πλοῦσια ὁ ἐλεήμονας Θεός. Εἶμαι πλούσιος· ἐφάνηκα μέγας· ὑψώθηκα σὲ μεγάλα ἀξιώματα· ἀπόλαυσα δόξα· στερεώθηκα σὲ δύναμη· διατηρήθηκα, τὸν περισσότερο καιρὸ, γερός καὶ σὲ υἰεία· παρέτεινα τὴν ζωὴ μου πολύχρονη καὶ σὲ μάκρος ἡμερῶν. Ἄλλοι εἶναι φτωχοί· ἄλλοι βασανίζονται· ἄλλοι ἐξουθενώνονται καὶ σέρνονται, μπρούμυτα καὶ ταπεινοὶ ἐπάνω στὰ χῶματα τῆς γῆς· ἄλλοι εἶναι ἀρρωστηθήρηδες· ἄλλοι γιατροπορεύονται· λιγόχρονα ἀνθισαν καὶ λιγόχρονους τοὺς παίρνει ὁ Χάρος!

Συλλογίζομαι ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ πὺ χαίρομαι κι'

ξέρω. Βλέπετε λοιπόν; Πήγανε χαμένοι, οἱ κόποι τους, ἐπειδὴ δὲν εἶχαν ἐλεημοσύνης· καὶ δὲν τοὺς ὠφέλησε σὲ τίποτα ἢ παρθενία, παρὰ ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὸν Νυμφῶνα.

Ἄς καταλάβωμε λοιπόν, ἀδελφοί μου, τὸ κέρδος ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη, κι' ἄς τὴν ἐφαρμόζωμε στὴ ζωὴ μας γιὰ νὰμποῦμε κι' ἐμεῖς στὸν Νυμφῶνα καὶ στὴ χάρι τοῦ Κυρίου καὶ ν' ἀπολαύσωμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ. «Χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ, ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀπόδοσις ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ἀπολαβαίνω, κι' ὅτι ἐνῶ ἄλλοι στεροῦνται ἐγὼ ἔχω ἀφθονία· κι' ἀκόμα πὼς αὐτὰ ἐγὼ πού τὰ σπαταλῶ ἀστόχαστα κι' ἄπρεπα καμμιὰ φορά, ἄλλοι δὲν τᾶχουνε καὶ μὲ ζηλεύουνε καὶ μὲ μακαρίζουνε. Καὶ λέω· ἄραγε μοῦ δοθήκανε σὰν κληῖρος ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ, γιὰ τὴν δικαιοσύνη μου, τὴν ὁσιότητά μου, ἢ γιὰ κάποιαν ἄλλη ξεχωριστὴν ἀρετὴ μου; Ὡ, μὴ μ' ἀφήσης, Κύριέ μου καὶ Θεέ μου, νὰ ξεπέσω σὲ τέτοιαν ἀμυαλωσύνη! Μὴ γένοιτο Κύριέ μου! ἀλλὰ νὰ μὴν ξεπέσω σὲ τέτοιο κατάντημα, μοῦ φθάνει νὰ στρέφω τὰ νοερά μου μάτια καὶ νὰ ἐπιθεωρῶ τὰ ἐλαττώματά μου. Φθάνει ν' ἀναλογιέμαι τὴν προτερινή μου ζωὴ καὶ τίς λογιῆς λογιῆς παρεκτροπές μου, καὶ τίς ἀμαρτίες καὶ τίς παρανομίες, πού γλύστησα σ' αὐτές. Ἄν τὰ καλοστοχασθῶ αὐτὰ ἀμέσως τὸ αἰσθάνομαι, πὼς ἂν ἀπόλαυσα ὀποιοδήποτε καλό, ἢ τὸ ἀπολαβαίνω τώρα καὶ τὸ εἶχα ἢ τὸ ἔχω, ἀπὸ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τὸ ἔχω· «Τὰ ἐλέη σου, Κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἄσομαι». Τὴν εὐσπλαχνία σου, Κύριέ μου, σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ θὰ τὴν ὑμνολογῶ. (Ψαλμ. πη', 1).

Ἐνῶ ὅμως ψαλμωδῶ αὐτά, ἀμέσως συλλογίζομαι καὶ τ' ἄλλο ἐκεῖνο, καὶ τρέμω καὶ ψάλλω, μὲ δάκρυα «Ἐπῆλθε πραότης ἐφ' ἡμᾶς, καὶ παιδευσόμεθα». Ἐδειξε πραότητα ἀπέναντί μας ὁ Κύριος, καὶ θὰ τιμωρηθοῦμε (Ψαλμ. πθ', 10). Ἄν ἔλειπεν αὐτὴ ἡ πραότητα κι' ἐπιείκεια πρὸς ἐμένα, ἂν ἔλειπεν τὸ ἀπέραντο θεῖό του ἔλεος, ἀλλοίμονό μου. «Τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου καὶ ἀπὸ τοῦ φόβο σου τὸν θυμό σου ἐξαριθμήσασθαι». Ποιὸς ξέρει τὴ δύναμη τῆς ὀργῆς σου καὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ μετρήσῃ τὸν θυμό σου (Δευτ. πθ', 11).

Ἄν ἐνεργοῦσε γύρω μου ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ μονάχα, θᾶπρεπε νᾶμαι, καὶ στὴ ζωὴ μας ἀκόμη αὐτὴν, ὁ ἐλεινότερος καὶ ὁ ἀθλιώτερος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰτὶ καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅλους παρήκουσα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· κι' ἐφάνηκα ὁ πλεόν ἀπ' ὅλους αὐτάρχης, παράκουος καὶ σκληρόκαρδος Ἰσραηλίτης. Καὶ

μεγαλύνω λοιπόν και δοξάζω την άμετρη άνοχη και την μακροθυμία του Πλάστη μου, και για τα καλά που άπόλαυσα σαν διαβάτης σ' αυτήν έδω την έρημο, και για εκείνα που προσδοκώ ν' άπολαύσω, όταν θα μπώ στην ύποσχεμένην άνάπαυση, γιατί ούτε γι' αυτά ούτε και για εκείνα δεν είμαι διόλου άξιος. Και νομίζω, πώς για μένα ειπώθηκε εκείνος ό λόγος προς τους άρχαίους 'Ισραηλίτες τότε: «ουχι διά τας δικαιοσύνας... ότι λαός σκληροτράχηλος εί». (Δευτ. θ', 6).

Τό δένδρο τής αγάπης του Θεού καρπίζει την τήρηση του θείου του νόμου.

‘Ο άνθρωπος που αγαπά πραγματικά τον Θεό, δεν μπορεί παρά να σέβεται άπαραίτητα και να τηρή και τις θεϊές του έντολές: «Αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου, και φυλάξη τα φυλάγματα αυτού, και τας κρίσεις αυτού πάσας τας ήμέρας». Ν' αγαπās τον Κύριό σου και Θεό σου και να τηρής τα θεϊά του προστάγματα και τις έντολές του, σ' όλη σου την ζωή. (Δευτ. ια' 10).

Αυτά τα δυο συμβαδίζουνε, και είναι άχώριστα τό ένα από τό άλλο. Δεν είναι δυνατό να βασιλεύη στην καρδιά του ανθρώπου ή αγάπη του Θεού, και να μην συμπαρακολουθή τις ενέργειές του και τις πράξεις του ή τήρηση του θείου του νόμου. 'Εκείνη είναι ή ρίζα, κι' αυτή είναι τ' άνθος και ό καρπός. 'Εκείνη γεννά την δεύτερη αυτή: κι' αυτή βεβαιώνει την πρώτη και γίνεται άπόδειξη τής αληθινής θεογνωσίας, εκείνο που λένε οι θεολόγοι «γνώση τής αγάπης». Γιατί ή γνώση μονάχη της, σαν νόηση, βρίσκεται και σ' αυτούς τους δαίμονες. 'Επειδή «και τα δαιμόνια πιστεύουσι, και φρίσσουσιν» ('Ιακώβ. β', 20). 'Η τέλεια όμως κι' αληθινή πίστη είναι μιá γνώση θεωρητική μαζί και πρακτική: «'Εν τούτω γνώσκομεν ότι έγνώκαμεν αυτόν, έάν τας έντολάς αυτού τηρώμεν» ('Ιωάν. β', 3).

Συλλογίσου λοιπόν καλά, άδελφέ μου Χριστιανέ,

μήπως τύχη και πέσης σὲ πλάνη. Καυχίεσαι, πὼς ἔχεις ἐπίγνωση τοῦ Θεοῦ, και πὼς εἶσαι εὐσεβῆς και ὀρθόδοξος; Αὐτὸ εἶναι καλὸ! Καυχίεσαι, πὼς τοῦ εἶσαι πιστὸς και πὼς τὸν ἀγαπᾷς; Ἄριστα! Πές μου ὅμως, σὲ παρακαλῶ, κι' αὐτό. Φυλᾶς και τὶς ἐντολές του; Ἡ τὶς παρατρέχεις ἀπερίσκεπτα, και τὶς παραβλέπεις, και τὶς ἀθετεῖς, και τὶς παραβαίνεις;

Ἄν συμβαίη τὸ πρῶτο, τότε, ἀδελφέ μου Χριστιανέ, και σὲ συγχαίρω και σὲ μακαρίζω· «Ὅς ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείεται». Ὅποιος τηρεῖ τὸ λόγο του, ἔχει πραγματικὰ τέλειαν ἀγάπη. (Ἰωάν. β', 5). Ἄν ὅμως συμβαίη τὸ δεύτερο, τότες ἀλλοίμονό σου. Σοῦ μιλῶ ἐλεύθερα και σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσης· εἶσαι ψεύτης και βρίσκεσαι μακριά, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. «Ὁ λέγων ἔγνωκα αὐτόν, και τὰς ἐντολάς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύτης ἐστί, και ἐν αὐτῷ ἀλήθεια οὐκ ἐστίν». Αὐτὸς ποὺ λέει, τὸν ἔχω γνωρίσει, ἀθετεῖ ὅμως τὶς ἐντολές του, εἶναι ψεύτης και δὲν ἔχει καμμιάν ἀπολύτως σχέση μὲ τὴν ἀλήθεια (Ἰωάν. β', 4).

Ἄπο μᾶς ἐξαρτᾶται νὰ διαλέξωμε, ἢ τὸ Γαριζίν. τὸ ὄρος τῆς εὐλογίας, ἢ τὸ Γεβάλ, τὸ ὄρος τῆς κατάρας.

Ἄν τοὺς ἀκούσης, ὅπως μιλοῦνε, ὅλοι ἀποζητοῦνε τὴν εὐλογία, κι' ὅλοι ἀποφεύγουνε τὴν κατάρα. Ἄν ὅμως προσέξῃς τί κάνουνε, κι' ἂν ἐξετάσης τὰ ἔργα και τὴν πολιτεία τους, πολὺ λίγοι πλησιάζουνε στὸ ὄρος Γαριζίν, και οἱ περισσότεροι τρέχουνε στὸ Γεβάλ. Πολὺ λίγοι προτιμοῦνε τὴν εὐλογία, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ πρῶτο· οἱ περισσότεροι προτιμοῦνε τὴν κατάρα ποὺ ἀναδίνεται ἀπὸ τὸ δεύτερο.

Εἶπα προτιμοῦνε και προκρίνουν· γιατί τὰ δυὸ αὐτὰ βουνά, τὸ Γαριζίν ποὺ ἦτανε ὠραῖο, εὐχάριστο, κατάφυτο, κατάσκιο και καρποφόρο· και τ' ἄλλο τὸ Γεβάλ ποὺ ἦτανε κακοτράχαλο, ἄσχημο, ἄδενδρο κι' ἄκαρπο,

πού δὲν ὑψώνουν πρὸς τὸν οὐρανὸ τίς κορφές του μακριὰ τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, παρὰ ἀπέχουν μεταξύ τους διακόσια μονάχα βήματα, ἦσαν καὶ τὰ δύο τους ἐμπρὸς στὰ μάτια τῶν Ἑβραίων, καὶ μπορούσε ὁ καθένας τους νὰ προτιμήσῃ, ὅποιο ἤθελε ἀπὸ τὰ δύο τους. Εἶτε δηλαδὴ τὸ Γαριζὶν, τὸ βουνὸ τῆς εὐλογίας, μὲ τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν· εἶτε τὸ Γεβάλ, τὸ βουνὸ τῆς κατάρας, μὲ τὴν παράβασή τους. Οἱ παραβάτες ὅμως ἐπλήθαιναν πολὺ.

Σ' αὐτὰ τὰ δύο βουνὰ τὰ ἐντελῶς διαφορετικὰ, γιατί τὸ μὲν ἓνα ἦτανε εὐλογημένο τὸ δὲ ἄλλο καταραμένο, ἐπρότεινε ὁ θεόπτης Μωϋσῆς στοὺς Ἰσραηλίτες νὰ διαλέξουν ἐλεύθερα τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο, ὅποιοιδήποτε προτιμοῦσαν· ἢ τὴν εὐλογία δηλαδὴ, ἢ τὴν κατάραν· «Ἴδού ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν· τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν... καὶ τὴν κατάραν, ἐὰν μὴ ἀκούσητε τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν». Σὰς δίνω σήμερα τὴν εὐκαιρία νὰ διαλέξετε μόνοι σας τὴν εὐλογία ἢ τὴν κατάραν, τὴν εὐλογία, ἂν εἴσθε ὑπάκουοι στὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ σας... καὶ τὴν κατάραν, ἂν δὲν τίς δέχεσθε καὶ δὲν τίς σέβεσθε. (Δευτ. ια', 26-29). Καὶ προβάλλοντας αὐτὰ, ἔβαζε μάρτυρες τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆν, πὼς στὸ χέρι τους ἦτανε νὰ διαλέξουν ἐλεύθερα ὅ,τι προτιμοῦσαν, ἢ τὴν ζωὴν δηλαδὴ, ἂν διάλεγαν τὴν εὐλογία, ἢ τὸν θάνατο καὶ τὸν ἀφανισμό, ἂν προτιμοῦσαν τὴν κατάραν. Ἀλλὰ νὰ συλλογισθοῦνε κι' αὐτό, πὼς ἀφοῦ δηλαδὴ θεληματικὰ τους κι' ἐλεύθερα θάκαναν τὴν ἐκλογή τους, δὲν θάχανε κατόπιν ν' ἀπολογηθοῦνε τίποτα οὔτε καὶ νὰ συγχωρεθοῦνε, σὲ καμμιά περίπτωση, ἂν ἐπροτίμησαν ἀντὶς τὸ εὐλογημένο Γαριζὶν τὸ καταραμένο Γεβάλ· «Διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν. Ἐκλεξας τὴν ζωὴν σύ, ἵνα ζήσης σύ καὶ τὸ σπέρμα σου» (Δευτ. λ', 19). Βλέπε, ἀδελφέ μου Χριστιανέ, πρόσεξε καλά, καὶ συλλογίσου το σοβαρὰ καὶ συνετά. Στὴν κοι-

λάδα τοῦ Συχέμ βρίσκεις προζωγραφισμένη καὶ συμβολιζομένη τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφάτ. Σ' ἐκείνη συγκεντρώθηκαν οἱ Ἑβραῖοι, προτοῦ νὰ μποῦνε στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας καὶ τοὺς προδίδαξαν, γιὰ νὰ τὸ μάθουν, τί πρέπει νὰ φοβηθοῦν καὶ τί ἔχουν νὰ ἐλπίσουν. Προτοῦ νὰ μετακινήθοῦν στὴ γῆ ποὺ τοὺς προωρίστηκε γιὰ κληρονομία τους, συνάχθηκαν σ' αὐτὴν οἱ ἀπόγονοι ἐκεῖνοι τοῦ Ἀδάμ, γιὰ νὰκούσουν τί θάπρεπε νὰ φοβηθοῦν, κι' ἐφοβηθήκανε ἢ δὲν ἐφοβηθήκανε· καὶ θάπρεπε νὰ ἐλπίσουν, κι' ἐλπίσανε ἢ δὲν ἐλπίσανε. Κι' ἐκεῖ ὁ θεόπτης Μωϋσῆς τοὺς προανήγγειλε καὶ τοὺς προεῖπε, σ' ἄλλους μὲν τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν ζωὴν, καὶ σ' ἄλλους τὴν κατάρρα καὶ τὸν θάνατο· «Δέδωκα πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν». (Δευτ. λ', ια). Ἐδῶ ἀπὸ τὸν Θεάνθρωπο Χριστό, ποὺ ὁ Μωϋσῆς ἦτανε τύπος του, προειπώθηκε κι' ἐμηνύθηκε σ' ἄλλους μὲν ἡ μακαριότητα τῆς εὐλογίας· «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου κληρονομήσατε κ.λ.π.» καὶ σ' ἄλλους ἡ δυστυχία καὶ ἡ συμφορὰ τῆς κατάρρας· «Πορεύεσθε οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ...» (Ματθ. κε', 34-41).

Φοβερός ἦτανε ἀλήθεια ὁ πρῶτος ἐκεῖνος διαχωρισμός ποὺ τὸν προφήτεψε καὶ τὸν ἀπέιλησε στοὺς Ἰσραηλιτες ὁ θεόπτης Μωϋσῆς. Ἀσύγκριτα ὅμως φοβερώτερος εἶναι ὁ διαχωρισμός ἐκεῖνος, ποὺ ἀπέιλησε μ' αὐτὸν ὁ Θεάνθρωπος τοὺς Ἀδαμίτες, πῶς θᾶναι ἢ ἔσχατη μοῖρά τους· καὶ ποὺ οἱ δύο τους ἔχουνε τέλος τὴν εὐλογία ἢ τὴν κατάρρα. Κι' ὅμως τὸ τέλος αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν προαίρεσή μας κι' ἀπὸ τὴν δική μας ἐκλογὴν. Σ' ἐκείνους εἰπώθηκε «Ἐκλεξαι τὴν ζωὴν σύ· ἐκλεξαι καὶ τὴν εὐλογίαν». Σ' αὐτοὺς θὰ εἰπωθῆ, πῶς γι' αὐτοὺς ἐτοιμάσθηκε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· «Δεῦτε κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν...». Τὴν δὲ φωτιά τῆς γέεννας, τὴν ἐτοίμασε γιὰ τὸ Διάβολο καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του· «Πορεύεσθε εἰς τὸ πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον τῷ Διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ».

Πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους ἐπροτίμησαν τὸν θάνατο, ἀπὸ

Ἐπὶ τὸ Ἀγιολόγιον τῶν Παθῶν

ΚΛΑΥΔΙΑ ΠΡΟΚΛΗ Ἡ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ

Τὸν καιρὸ τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ρώμη συνήθιζε νὰ τοποθετῆ ἓνα ἰδιαιτέρα ἐξουσιοδοτημένο ἐκπρόσωπό της στὶς πιὸ ἀτίθασες περιοχῆς τῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ ἡγεμόνες αὐτοὶ ἢ προκουράτορες, ὅπως λέγονταν στὴ λατινικὴ γλῶσσα, εἶχαν σὰν ἀποστολὴν τοὺς νὰ πρατοῦν μὲ κάθε τρόπο τοὺς σκληροτράχηλους λαοὺς κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῆς κοσμοκράτειρας πόλεως. Γιατὶ ἡ κυριαρχία της δὲν ἦταν ἀδιάκοπα ἐξασφαλισμένη.

Ὁ Πόντιος Πιλάτος ὑπῆρξε ἓνας τέτοιος ἡγεμόνας στὴν Ἰουδαία, τὴ Σαμάρεια καὶ τὴν Ἰδουμαία. Διαδέχθηκε κάποιον Γαλέριο Γράτο κι' ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντά του ἀπὸ τὸ 26 ὡς τὸ 36 μ.Χ.

Τὸ ἓνα τοῦ ὄνομα προερχόταν πιθανώτατα ἀπὸ τὴ λέξι «Πιλάτους», ποὺ σημαίνει «ἀκόντιον». Τὸ ἄλλο τοῦ ὄνομα, τὸ

τὴν ζωὴ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δευτέρους αὐτοὺς τὸ πῦρ καὶ τὴ γέεννα, ἀπὸ τὴν βασιλείαν. Γιατὶ νὰ παραξενευώμαστε λοιπόν, πὼς καταντήσανε ἢ θὰ καταντήσουν στὸ τέλος ποὺ μόνοι τοὺς τὸ διάλεξαν; Ποιὸς μπορεῖ σὲ μιὰ τέτοια περίστασις νὰ συμπονέσῃ τὸν ἄνομον; Στὸ χέρι του καὶ στὴν ἐξουσία του ἦτανε, τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο: «ἔκλεξαι... δέδωκα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν τὴν εὐλογίαν ἢ τὴν κατάραν». Ἐπὶ τὴν προτίμησιν κι' ἀπὸ τὴ δικὴν του θέλησιν ἐκρεμόντανε ἡ κατάστασίς του. Αὐτὸς μόνος τοῦ προτίμησε νὰ στήσῃ τὴν σκηνὴν τοῦ καταραμένου ὄρους Γεβάλ· κι' ἀτὸς του καὶ μοναχὸς τοῦ ἀποστράφηκε κι' ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ εὐλογημένο βουνὸν Γαριζίν· «Καὶ ἠγάπησε κατάραν, καὶ ἤξει αὐτῶ· καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν καὶ ἀπομακρυνθήσεται ἐξ αὐτοῦ». Προτίμησε τὴν κατάραν καὶ θὰ πέσῃ ἐπάνω στὸ κεφάλιν του. Ἐποστράφηκε τὴν εὐλογίαν καὶ γι' αὐτὸ θ' ἀπομακρυνθῇ ἀπ' αὐτόν. (Ψαλμ. ρη', 18). Ἐλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο! Σπλαγχνίσου μας, Κύριέ μου!

(Συνεχίζεται)

Ἐπόδοσις ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

«Πόντιος» μᾶλλον δὲν ἔδειχνε τὴν καταγωγή του, ἀλλὰ τὸν τόπο ὅπου εἶχε διαπρέψει πολεμῶντας.

Ὁ Πιλάτος εἶχε τὴν ἔδρα του στὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ, ὅπως κι' οἱ προκάτοχοί του, πήγαινε κατὰ κανόνα τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα στὴν Ἱερουσαλήμ. Αὐτὸ γινόταν γιατί τότε συνέρρεαν ἐκεῖ πλήθη Ἑβραίων ἀπὸ παντοῦ κι' ὑπῆρχε φόβος ταραχῶν. Ὑπολογίζεται, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀγίας πόλεως, τὴν περίοδο ἐκείνη, ὑπερέβαινε τὸ ἑκατομμύριο. Ἡ διαμονὴ τοῦ ἡγεμόνος ἦταν συνήθως στὸν περίφημο πύργο «Ἀντωνία», πού ἦταν τὸ στρατιωτικὸ κέντρο τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ὅπως ὅλοι ξέρουμε, ὁ Πιλάτος προσπάθησε, μάταια ὅμως, νὰ γλυτώσῃ τὸν Χριστὸ ἀπὸ τῆς μανιᾶς τῶν Ἰουδαίων. Στὸ τέλος, ὑπέκυψε κι' ἐπεκύρωσε τὴ θανατικὴ του καταδίκη, πού εἶχε ἀποφασίσει τὸ Συνέδριο, ἡ ὑποτυπώδης δηλαδὴ Βουλὴ τῶν ὑποδούλων στὴ Ρώμη Ἑβραίων.

Ἡ ὑποχωρητικότητα, πού ἔδειξε ὁ ἡγεμὼν, δὲν ὠφειλόταν παρὰ σὲ φόβο γιὰ τὴ θέσι του. Γιατί οἱ ἀρχιερεῖς κι' οἱ γραμματεῖς τοῦ ἔδωσαν νὰ καταλάβῃ, ὅτι θὰ ἀπευθύνονταν στὸν αὐτοκράτορα Τιβέριο, κατηγορῶντας τὸν ἐκπρόσωπό του, ὅτι ὑποστήριζε ἓνα ἐπαναστάτη, ὅπως παρίσταναν τὸν Χριστό.

Ὁ Πόντιος Πιλάτος μισοῦσε βαθύτατα τοὺς ὑπηκόους του καὶ τοὺς μιαρούς ἡγέτες τους. Ὅπως ἀναφέρουν οἱ πηγές, ἀκόμη δὲ κι' ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ λεπίδι πολλὰ ἄτομα. Στὸ τέλος, οἱ Ἑβραῖοι κατῴρθωσαν νὰ τὸν ἐκδικηθοῦν. Παραπονέθηκαν στὴ Ρώμη γιὰ τὴ συμπεριφορὰ του καὶ πέτυχαν τὴν ἀπόλυσί του, τὴ δίκη του καὶ τὸ στάλσιμό του σὲ ἔξορία. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Εὐσέβιος, ἐπίσκοπος Καισαρείας, ἀναφέρει, ὅτι ὁ Πιλάτος ἐξωρίσθηκε στὴ Βιέννα τῆς Γαλατίας κι' ὅτι αὐτοκτόνησε ἐκεῖ.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος σημειώνει, ὅτι ἡ γυναῖκα τοῦ Πιλάτου μεσολάβησε γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Κυρίου. Ἐνῶ τὸν ἀνέκρινε ὁ ἄνδρας της, ἔστειλε καὶ τοῦ μήνυσε:

Μηδὲν σοι καὶ τῶ δικαίῳ ἐκείνῳ. Πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. (Μὴ κάνης τίποτε ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἀγίου ἀνθρώπου. Γιατί πολὺ κακοπάθησα στ' ὄνειρό μου, χθὲς τὴ νύχτα, ἐξ αἰτίας του).

Πέρα ἀπ' αὐτὴ τὴ λιτὴ πληροφορία, τὸ ἱερὸ κείμενο δὲν προσθέτει τίποτε ἄλλο.

Ἡ ἀρχαία, ὅμως, παράδοσις δὲν τὴν ἄφησε ἀνεπεξέργαστη. Μᾶς δίνει, πρῶτα - πρῶτα, τὸ ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Πιλάτου. Λεγόταν Κλαυδία Πρόκλη. Ὑστερα, μᾶς λέγει, ὅτι

δὲν ἔδειξε ἓνα ἀπλὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν Ἰησοῦ. Δὲν ἔπεσε ἀπλῶς θῦμα ἐνὸς μυστηριώδους ἐφιάλτη. Ἡ καρδιά της εἶχε φωτισθῆ ἀπὸ τῆ θεία του διδασκαλία. Ἴσως ὄχι πολὺ. Πάντως, ἡ Κλαυδία Πρόκλη δὲν ἦταν ἀνίδεη, ὅπως ὁ ἄνδρας της, γιὰ τὴν πραγματικὴ ἀποστολὴ τοῦ θεοῦ Ὑποδίκου. Γι' αὐτό, ἄλλωστε, στὸ μῆνυμά της, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιο, τὸν χαρακτήριζε «δίκαιο».

Ἡ σύζυγος τοῦ Πιλάτου, πάντα κατὰ τὴν παράδοσι, βαπτίσθηκε ἀργότερα κι' ἔγινε χριστιανή. Ἴσως, μάλιστα, νὰ ἔχουσε καὶ τὸ αἷμά της γιὰ χάρι τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸν διωγμὸ, ποῦ ξέσπασε ἐπὶ Νέρωνος ἢ πιὸ ὕστερα.

Τίποτα δὲν εἶναι σαφὲς καὶ ξεκαθαρισμένο γιὰ τὸν βίῳ της καὶ γιὰ τὸ τέλος της ὡς χριστιανῆς. Ἐπίσης, πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι τὸ ὄνομά της λάμπει μονάχα στὸ ἐορτολόγιο τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπουσιάζοντας ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς Δυτικῆς. Ἀλλὰ καὶ στὸ πρῶτο βρίσκεται χωρὶς νὰ συνοδεύεται ἀπὸ σχετικὸ συναξάρι. Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν, ὅτι δὲν διασώθηκαν ἀρκετὰ ἴχνη τῆς παλιᾶς βεβαιότητος γιὰ τὴν κατάταξι τῆς Κλαυδίας Πρόκλης ἀνάμεσα στοὺς Ἁγίους.

Μᾶς εἶναι, ὡστόσο, ἀρκετό, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας τῆ μνημονεύει σὲ μιὰ ὠρισμένη ἡμέρα τοῦ χρόνου, τὴν 27ῆ Ὀκτωβρίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ τιμητικὴ αὐτὴ ὑπενθύμισις ἀναποκρίνεται σὲ μιὰ ἱστορικὴ πραγματικότητα.

Τὸ ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Πιλάτου ἔχει τὴ θέσι του στὸ Ἀγιολόγιο τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, πλάι σ' ἐκεῖνα τῶν Ἀποστόλων, τῶν πιστῶν γυναικῶν, τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Νικοδήμου, τοῦ μετανοήσαντος ληστοῦ.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἔτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Εἰς περιοδικὰ τινά, εἴτε ὑπὸ τύπον σχολίων τούτων, εἴτε ὑπὸ ἀνωνύμων ἐπιστολογράφων, διατυποῦνται καὶ πάλιν, τελευταίως, παράπονα καὶ ἐπικρίσεις ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ TAKE.

Πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐξακριβώσωμεν ἂν καὶ κατὰ πόσον τὰ δημοσιευόμενα ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐνημερώσωμεν (ὑπευθύνως) τὸν ἐφημεριακὸν Κλῆρον, προσέβημεν εἰς σχετικὴν ἔρευναν ἀφοῦ ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς δημοσιευθέντας ἀπολογισμοὺς καὶ τὰς ἐπὶ τούτων ἐκθέσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἐξ ἧς προέκυψαν τὰ ἐξῆς:

1. Σχολιάζεται, ὅτι ἐνῶ αἱ συντάξεις τοῦ ΤΕΒΕ, εὑρισκόμεναι ἄλλοτε εἰς ἐπίπεδα χαμηλότερα τῶν συντάξεων τοῦ TAKE, ὑπερδιπλασιάσθησαν, αἱ συντάξεις τοῦ τελευταίου τούτου (τοῦ TAKE) ἀντὶ νὰ βελτιωθοῦν περιεκόπησαν κατὰ τὸ παρεχόμενον («πάγιον ἐπίδομα»).

Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι τὸ ἐπίδομα τοῦτο περιεκόπη οὐχὶ ὅμως προσφάτως, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1961, κατόπιν τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ (ἀριθμ. ἀποφ. 12391/61 ΦΕΚ 52 Β') καὶ διὰ τῆς μειώσεώς του (τοῦ ἐπιδόματος) κατὰ τὸ ποσὸν τῶν χορηγηθησομένων αὐξήσεων τῶν συντάξεων — λόγῳ αὐξήσεως τῶν μισθῶν ἐνεργείας. Ὡς πρὸς τὰς αὐξήσεις τῶν συντάξεων τοῦ ΤΕΒΕ εἶναι γνωστὸν ὅτι αὐταὶ ἐπραγματοποιήθησαν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους οικονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ταμείου τούτου, ἣ ὁποία ἐγένετο πρὸς τὸν ἐν λόγῳ σκοπὸν.

Ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἀπολογισμῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐξακριβοῦνται, ὅτι τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν εἰσπραττομένων πόρων, μετ' ἀφαιρέσεων τῶν ἐξόδων διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως, διατίθεται διὰ τὰς παροχάς. Τὸ ἀπομένον διὰ κεφαλαιοποίησιν ἐλάχιστον ὑπόλοιπον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ βελτιώσῃ κατ' οὐδὲν τὰς παροχάς, καὶ ἂν ἀκόμη καὶ τοῦτο διετίθετο ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τὸν ἐν λόγῳ σκοπὸν. Ἐκ τῆς συνοπτικῆς εἰκόνας τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν τελευταίων ἐτῶν προκύπτουν σαφῶς τὰ ἐξῆς:

	1961	1962	1963
ΕΣΟΔΑ:	42.211.396	44.822.035	48.921.930
Διετέθησαν:			
Εἰς Παροχάς	37.199.386	37.823.776	39.030.051
Εἰς ἐξόδα καὶ ἀ- ποσβέσεις	5.282.040	5.440.600	6.584.674
	42.481.426	43.264.376	45.614.725

Ἐλλειμμα ἢ Πε- ρίσσευμα	—	270.030	+	1.557.654	+	3.307.205
		42.211.396		44.822.035		48.921.930

Καὶ ὅταν ὡς ἀναμένεται τὸ καθαρὸν ἀποτέλεσμα καὶ τοῦ μόλις λήξαντος τελευταίου ἔτους θὰ εἶναι ἀναλόγου ὕψους πρὸς τὰ ἀνωτέρω, κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἠδύνατο νὰ συζητῆται σοβαρῶς ἡ βελτίωσις τῶν παροχῶν; Μήπως διὰ τῆς διαθέσεως τῶν ὑπαρχόντων διαθεσίμων ἢ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας τοῦ Ταμείου; Ἄλλ' ἂν καὶ ταῦτα πάντα τὰ ἀκατανόητα ἠδύνατο νὰ συμβοῦν ἢ βελτίωσις τῶν παροχῶν θὰ ἦτο διαρκείας ἐνὸς ἢ τὸ πολὺ δύο ἐτῶν.

Εἶναι πράγματι ἄξιον ἀπορίας, πῶς οἱ γράφοντες καὶ κρίνοντες τὰ πράγματα ταῦτα δὲν εἶναι εἰς θέσιν ἢ καὶ δὲν ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ ἀντιληφθοῦν ταῦτα τὰ τόσον ἀπλᾶ καὶ ἀληθῆ. Καὶ ἀκόμη πῶς δὲν εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀντιληφθοῦν, ὅτι ἐφ' ὅσον, καθ' ἃ ἀποδεικνύεται, τὰ ἔσοδα τοῦ Ταμείου εἶναι ἀνεπαρκῆ, ἡ βελτίωσις τῶν παροχῶν, μόνον διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν πόρων εἶναι δυνατὴ. Μὴ τάχα γίνονται σπατάλαι εἰς περιττὰ ἔξοδα; καὶ ἀκόμη, μήπως διὰ τῆς ἐξοικονομήσεως αὐτῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ἡ λύσις τῶν προβλημάτων τῶν ἠσφαλισμένων;

Κατὰ τρόπον σαφῶς συγκεκριμένον ἐξηγήθη δι' ἀνακρινώσεων τοῦ Ταμείου, ὅτι ἡ ἐσχηματισμένη περιουσία προορισμὸν ἔχει ὅπως διὰ τῆς προσόδου αὐτῆς συμβάλῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὅσων ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν συνταξιοδότησιν κλπ. τῶν ἠσφαλισμένων, οὐχὶ μόνον τῆς παρούσης γενεᾶς ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπερχομένων. Ἡ ἐπάρκεια τῆς περιουσίας αὐτῆς εἰς δεδομένην στιγμὴν ὡς καὶ ἡ ἐπάρκεια τῶν κειμένων πόρων εἰς τὸ ν' ἀντιμετωπισθοῦν αἱ πρὸς τοὺς ἠσφαλισμένους ὑποχρεώσεις ἀποτελοῦν θέματα οὐχὶ αὐθαίρετων καὶ ἀνευθύνων ὑπολογισμῶν, ἀλλ' εἰδικῆς ἐπιστημονικῆς μελέτης.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ταμείου μολαταῦτα ἐνέκρινε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν βελτίωσιν τῶν κατωτέρων ὀρίων συντάξεων διὰ τῆς διαθέσεως τοῦ περισσεύματος τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀκόμη δὲ καὶ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῶν συντάξεων κατόπιν τῆς χορηγήσεως τοῦ 300/δράχμου ἐπιδόματος, παρὰ τὴν ἀμφισβητουμένην ἔννοιαν τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ Καταστατικοῦ. Τὸ ἐποπτεῦον ὅμως Ὑπουργεῖον δὲν ἠθέλησε νὰ υἱοθετήσῃ ταύτην πρὶν ἢ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ πόρισμα ἀναλογιστικῆς μελέτης. Καὶ φαίνεται ὅτι ἡ ἀξίωσις αὕτη τοῦ Ὑπουργείου καὶ βᾶσιμος τυγχάνει καὶ ἀπαραίτητος πρὸς πρόληψιν ἀπευκταίων ἐπακολούθων. Οὕτω:

Διὰ τὰς συντάξεις

Δημιουργεῖται προσαύξησης αὐτῶν κατὰ 80ο/ο ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου ἤτοι δρχ. 240 μηνιαίως δι' ἕκαστον ἐκ τῶν 1.800 συνταξιούχων τῆς κατηγορίας τοῦ «νέου ὑπολογισμοῦ» μὲ 35ετῆ συμμετοχῆν, ἤτοι δρχ. 3.240 ἑτησίως ($240 \times 13,5$).

Ἦτοι ἐκ μόνης τῆς προσαυξήσεως ταύτης ὑπολογίζεται νὰ ἐπέλθῃ νέα ἐπιβάρυνσις γύρω τῶν 3 ἑκατ. ἑτησίως.

Μεγαλυτέρα ἐπιβάρυνσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ θέλει βεβαίως ἐπέλθῃ ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ 500 δραχμον ἐπίδομα, τοῦ ὁποίου ἀπεφασίσθη ἡ χορήγησις εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν μικροτέρων ἐνοριῶν.

Καθίσταται λοιπὸν εὐκολονόητον ὅτι ἡ αὐξησης τῶν συντάξεων δὲν εἶναι θέμα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐπιλυεταὶ κατόπιν προχείρων καὶ ἀβασίμων μονομερῶν σκέψεων καὶ ὑπολογισμῶν, ἀλλὰ θέμα ἀναποτρέπτως οἰκονομικόν, δυνάμενον ἐξ ἐσφαλμένων καὶ ἀστηρίκτων ὑπολογισμῶν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς οἰκονομικὸν ἀδιέξοδον.

Διὰ τὸν Κλάδον Ἀσθενείας

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ περίθαλψις τὴν ὁποίαν παρέχει τὸ TAKE εἶναι ἐλλιπής, διότι περιορίζεται εἰς τὴν νοσοκομειακὴν, μόνον, περίθαλψιν καὶ ταύτην εἰς τὴν Γ' θέσιν, χωρὶς νὰ ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἰατροφαρμακευτικὴν.

Ὁ Κλάδος τῆς ἀσθενείας συνεστήθη χωρὶς ἐπαρκεῖς πόρους.

Μοναδικὸν ἔσοδον εἶναι ἡ εἰσφορὰ ἐκ 3% ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἡσφαλισμένων. Βραδύτερον ὅτε ἡ προστασία ἐπεξετάθη καὶ ἐπὶ τῶν συζύγων, τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἠῤῥῆθη εἰς 4% διὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἡσφαλισμένους, συνάμα δὲ ἐθεσπίσθη καὶ εἰσφορὰ ἐκ 3% ἐπὶ τῶν συνταξιούχων. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ καὶ προφανῶς ἄνευ λόγου κατηργήθησαν αἱ δύο τελευταῖαι εἰσφοραί, καὶ μὲ μοναδικὴν τὴν εἰσφορὰν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἡσφαλισμένων ἐκ 3%, ἐξακολουθεῖ νὰ λειτουργῇ ὁ Κλάδος Ἀσθενείας, ἐλλειμματικὸς πάντοτε. Καὶ ἐνῶ τὰ ἐλλείμματα ταῦτα καθίστανται συνεχῶς μεγαλύτερα ἡ ὑγειονομικὴ περίθαλψις πρὶν ἢ ἐξευρεθοῦν τὰ ἀπαιτούμενα οἰκονομικὰ μέσα, ἐπεξετάθη ἀπὸ 5ετίας καὶ ἐπὶ τῶν τέκνων τῶν ἡσφαλισμένων. Οὗτος ὁ Κλάδος οὗτος κατέστη ἔτι πλέον παθητικὸς διὰ τὸν ὅλον Ὁργανισμόν καὶ ἀπομυζᾷ συνεχῶς τὰ περισσεύματα τοῦ Κλάδου Συντάξεων, τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις ἄλλον ἔχουν προορισμόν, ἤτοι τὴν βελτίωσιν τῶν συντάξεων. Καὶ ἐρωτᾶται κατὰ ποῖον τρόπον ἦτο δυνατόν ὑπὸ τὰς τελευταίας συνθήκας νὰ στέλλωνται οἱ ἀσθενεῖς καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀκόμη πρὸς νοσηλείαν ὡς εἰς τελευταῖον δημοσίευμα ἀναφαίρεται.

Θὰ ἡδύνατο ἴσως μεταξύ τῶν ἄλλων μέτρων ἐξυγιάνσεως νὰ προταθῆ καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῶν καταργηθεισῶν εἰσφορῶν, ἵνα ὁ Κλάδος οὗτος, ἐνισχυόμενος προχωρήσῃ πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ του. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος οὗτος μέλλει ν' ἀποδειχθῆ ἄλυσιτελής. Εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τὴν περίθλαψιν τῆς ἀσθενείας πλεῖσται δυσκολίαι οἰκονομικῆς, διοικητικῆς, καὶ ἐλεγκτικῆς φύσεως καθιστοῦν τὴν ἄσκησιν αὐτῆς ἄκρως δυσχερῆ καὶ ἐπισφαλῆ. Καλῶς δὲ καθ' ἡμᾶς ἡ Διοίκησις τοῦ Ταμείου, ἐκτιμῶσα πάντα ταῦτα, εἰσηγήθη τόσον εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ὀργανισμῶν τὴν ἑνταξιν τῆς νοσηλευτικῆς περιθάλψεως τῶν ἐφημερίων εἰς τὸ σύστημα τῆς νοσηλείας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Διὰ τὸν Κλάδον Ἀρωγῆς

Περὶ τῆς οἰκονομικῆς εὐσταθείας καὶ τούτου ἀναμένεται ν' ἀκολουθήσῃ ἔκθεσις τοῦ ἀναλογιστοῦ. Ἐν τούτοις ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὅτι θ' ἀπαιτηθῆ ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ εἰσφορᾶς διὰ νὰ διατηρηθοῦν τὰ παρεχόμενα βοηθήματα εἰς τὸ ὑπάρχον ἐπίπεδον, τὸ ὁποῖον ὁπωσδήποτε εὐρίσκεται εἰς δυναναλόγως ὑψηλότερον ἐπίπεδον τῶν παροχῶν.

Οὕτω, ἐνῶ ὁ ἡσφαλισμένος εἰσφέρει ἐτησίως τὰ 28 ἑκατοστὰ τῶν ἀποδοχῶν του (2% τοῦ μισθοῦ X 14 μῆνας), τὸ ἀντίστοιχον βοήθημα πρόκειται ν' ἀνέλθῃ δι' ἕκαστον ἔτος εἰς τὰ 100 ἑκατοστὰ τῶν ἀποδοχῶν.

Χορήγησις Δανείων

Περιορίσθη βεβαίως ἡ χορήγησις δανείων, διότι ταῦτα εἶχον χορηγηθῆ εἰς τόσον ὑψηλὴν κλίμακα ὥστε ἐπὶ 14,2 ἑκατ. ἐπενδεδυμένοι εἰς δάνεια κατὰ τὸ ἔτος 1962, ὑπῆρχον εἰς τὴν Τράπεζαν καταθέσεις εἰς 21,4 ἑκατ., ἐκ τῶν ὁποίων πάλιν τὰ 17,3 ἀφείλοντο εἰς τὸ Δημόσιον, ἀποδοθέντα ὀλίγον βραδύτερον. Ἐπομένως μόνον 4 ἑκατομ. ἀπετέλουν τὸ ρευστὸν τοῦ Ταμείου διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ ὅλας τὰς ἀνάγκας του.

Ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω συνάγεται νομιζόμεν εὐκόλως, ὅτι τὰ διατυπούμενα σχόλια καὶ παράπονα δὲν ἐλέγχονται ὡς βάσιμα διότι:

Τὸ Ταμεῖον διαθέτει διὰ παροχᾶς τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν εἰσπραττομένων πόρων. Ἐπομένως διὰ κάθε βελτίωσιν τῶν παροχῶν πρέπει νὰ αὐξηθοῦν προηγουμένως οἱ πόροι. Καὶ ἐπειδὴ οὐσιαστικὴ βελτίωσις τῆς ἀποδόσεως τῶν κειμένων πόρων δὲν εἶναι δυνατὴ, ἀπομένει ὡς λύσις ἡ αὐξήσις τῶν συντελεστῶν τούτων ἢ ἡ δημιουργία νέων.

Ἐν κατακλιεῖδι πρὸς ἐξυγιάνσιν τῆς οἰκονομίας τοῦ ταμείου ἐνδείκνυται, διὰ τοὺς ἀναφερομένους λόγους, ἢ ἀποκόλλησις τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας καὶ ἡ ἔνταξις του εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Περαιτέρω ἐνδείκνυται ἡ ἀναθεώρησις τοῦ τρόπου ὑπολογισμοῦ τοῦ ἐφ' ἄπαξ βοηθήματος, τὸ ὁποῖον, καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως θεωρούμενον, φαίνεται ὡς μακρὰν τῶν ἀντιστοίχων εἰσφορῶν εὐρισκόμενον καὶ δυνάμενον νὰ δημιουργήσῃ ἀνοίγματα.

Τέλος οὐχὶ ὀλιγωτέρας σημασίας ζήτημα τοῦ Ὁργανισμοῦ τούτου εἶναι καὶ τὸ τῆς ἀναδιαρθρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν, ἥτις γενομένη τὸ 1947, δὲν ἐξυπηρετεῖ πλέον ὑπὸ τὸ παλαιὸν αὐτῆς σχῆμα, λόγῳ τῆς συστάσεως νέων ὑπηρεσιῶν, ὡς τοῦ Κλάδου Ἀρωγῆς καὶ Ἀσθενείας, ἢ διευρύνσεως τῶν ὑφισταμένων τοιούτων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

1. Δάνεια

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., προκειμένου νὰ διαθέσῃ, ἐντὸς τῶν ἐπιτρεπομένων ὁρίων, ποσὸν διὰ δάνεια ἠσφαλισμένων, ἔκρινεν ὅτι ὀφείλει νὰ ἐνδιαφερθῇ πρωτίστως διὰ τὰ μικροδάνεια, δι' ὧν καλύπτονται ἐπείγουσαι ἀνάγκαι αὐτῶν. Ἀπεφάσισεν ὅθεν, ὅπως, πρὸς τὸν ἐν λόγῳ σκοπὸν διατεθῆ ποσὸν 500.000 δραχμῶν. Ἐλπίζεται δὲ ὅτι, διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ ἰκανοποιηθοῦν ἀναλογικῶς αἱ αἰτήσεις, αἵτινες εἶχον ὑποβληθῆ μέχρι καὶ τοῦ Ἰουνίου 1964.

2. Ἐγκύκλιοι

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Ἀπριλίου 1965

Τ.Α.Κ.Ε.

Διευθύνσις Οἰκον. Ὑπηρεσιῶν

Τμῆμα Ἐσόδων

Ἀριθμ. Πρωτ. 4715

Ἀριθμ. Ἐγκ. 22

Περίληψις: «Περὶ τῆς ὑπὲρ TAKE εἰσφορᾶς, ἐπὶ τοῦ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ 47 τοῦ ἔτους 1965 πράξεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, χορηγηθέντος 500 δρ. ἐπιδόματος».

Π ρ ὶ ς

Ἀπάσας τὰς Ἰ. Μητροπόλεις

τῆς Ἐπικρατείας

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν ὑμῖν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 54

Roneo (ἀριθμ. πρωτ. 50680/20-3-65) ἐγκύκλιον τοῦ Γεν. Λογιστηρίου τοῦ Κράτους, περὶ κοινοποιήσεως τῶν ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ 47 τοῦ ἔτους 1965 Π.Υ.Σ., δημοσιευθεισῶν εἰς τὰ ὑπ' ἀριθμ. 11/65 καὶ 48/65 φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τεῦχος Α', περὶ χορηγήσεως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. μηνιαίου ἐπιδόματος ἐκ δρχ. 500 εἰς τοὺς ἐφημερίους τοὺς μισθοδοτούμενους δυνάμει τοῦ Α. Ν. 536/1945, εἰς βάρος τοῦ χρηματικοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν μισθῶν Ἐφημερικῶν Κλήρων», οἵτινες ὑπηρετοῦν εἰς ἑνορίας μέχρι χιλίων πεντακοσίων (1.500) ἑνοριτῶν, καμοπόλεων καὶ χωρίων πληθυσμοῦ μέχρι τριῶν χιλιάδων (3.000) κατοίκων καὶ νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι τὸ χορηγηθὸν ὡς ἄνω 500 δρχ. ἐπίδομα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἐφημερίους τοὺς ἡσφαλισμένους παρὰ τῷ TAKE, ὑπόκειται εἰς τὰς κάτωθι κρατήσεις:

1) Εἰς τὴν ἐφ' ἅπαξ ὑπὲρ TAKE εἰσφορὰν παρακρατουμένην κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα, ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ ἐκ 500 δρχ. ἐπιδόματος συμφώνως τῷ Ν.Δ. 1997/42 ἀριθμ. 1 στοιχ. γ'.

2) Εἰς τὴν ὑπὲρ TAKE ἀσφαλιστικὴν εἰσφορὰν ἐκ 10% ἀπὸ 1/1/1965 καὶ ἐφεξῆς καὶ

3) Εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ Περιοδικοῦ ἢ Ἐκκλησίας εἰσφορὰν ἐκ ποσοστοῦ 1%. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπὲρ TAKE ἐφ' ἅπαξ εἰσφορὰν τοῦ 500 δράχμου ἐπιδόματος, γνωρίζωμεν, ὅτι τοῦτο δέον νὰ παρακρατηθῇ ἐφ' ἅπαξ.

Ἡ κράτησις αὕτη δέον νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὴν εἰδικὴν στήλην τῶν κρατήσεων τῶν μισθοδοτικῶν καταστάσεων «Διαφορὰ Προσαυξήσεως». Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι αἱ λοιπαὶ τακτικαὶ μηνιαῖαι κρατήσεις, ἐκ ποσοστῶν 10% ὑπὲρ TAKE καὶ 1% ὑπὲρ τοῦ Περιοδικοῦ ἢ Ἐκκλησίας θὰ ὑπολογίζωνται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος, ἤτοι ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1965 ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἀποδοχῶν, εἰς ἃς θὰ περιλαμβάνεται καὶ τὸ κατὰ ἄνω χορηγούμενον ἀπὸ 1/1/1965 μηνιαῖον ἐπίδομα ἐκ δρχ. 500.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
Καθηγ. Π. ΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝ. ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ 8
ΤΜΗΜΑ Γ'.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1965

Πρὸς

Ἀριθμ. Πρωτ. 60680
RONEO 54

- 1) Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας
- 2) Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
- 3) Ἱερὰς Μητροπόλεις
- 4) Δημόσια Ταμεία
- 5) Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον (Δ/νσιν 1)

Θ Ε Μ Α: «Κοινοποιήσις ὑπὶ ἀριθμ. 1 καὶ 47 τοῦ ἔτους 1965 Π.Υ.Σ. «Περὶ χορηγήσεως εἰδικοῦ ἐπιδόματος εἰς Ἐφημερίους κ.λ.π.».

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν ὑμῖν τὰς ὑπ' ἀριθμ. 1/1965 καὶ 47/1965 πράξεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δημοσιευθείσας εἰς τὰ ὑπ' ἀριθμ. 11/65 καὶ 58/65 φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (τεῦχος Α'). ἵνα λάβητε γνῶσιν.

Διὰ τῶν κοινοποιουμένων πράξεων παρέχεται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ.

μηνιαῖον ἐπίδομα ἐκ δρχ. 500 εἰς τοὺς Ἐφημερίους τοὺς μισθοδοτούμενους δυνάμει τοῦ Α.Ν. 536/1945 εἰς βάρος τοῦ χρηματιστικοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν μισθῶν Ἐφημεριακοῦ Κλήρου», ὅτινες ὑπηρετοῦν εἰς ἐνορίας μέχρι χιλίων πεντακοσίων (1.500) ἐνοριτῶν, κομποπόλεων καὶ χωριῶν πληθυσμοῦ μέχρι τριῶν χιλιάδων (3.000) κατοίκων.

Τὸ ἐπίδομα τοῦτον δὲν θὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἐπιδομάτων τῶν ἄρθρων 2 καὶ 3 τοῦ Ν.Δ. 3859/1958, θὰ παρέχεται ὅμως, συντρεχουσῶν τῶν ἀνωτέρω προϋποθέσεων καὶ εἰς τοὺς λαμβάνοντας τὰ ἐπίδομα τῶν Ν.Δ. 3859/58. Ἐπίσης δὲν θὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἐπὶ ταῖς Ἑορταῖς Χριστουγέννων, Πάσχα καὶ ἀδείας ἐπιδομάτων.

Τὸ ἐπίδομα ὑπόκειται εἰς τὰς ὑπὸ τῆς κειμένης νομοθεσίας προβλεπομένας καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ἐπίδομα τῶν ἐφημερίων κρατήσεις, βαρύνει τὸν οἰκεῖον χρηματιστικὸν λογαριασμὸν, καὶ ἐντελλόμενον ἐν ἰδίᾳ τῆς οἰκείας μισθοδοτικῆς καταστάσεως στήλη ὑπὸ τίτλον «Εἰδικὸν Ἐπίδομα ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ 47/65 Π.Υ.Σ.» θὰ καταβάλληται ὑφ' οὗς ὄρους καὶ προϋποθέσεις καταβάλλεται καὶ ὁ μισθὸς τῶν Ἐφημερίων.

Τὰ ἀπὸ 1/1/1965 ὀφειλόμενα ἐπίδομα τὰ ἐνταλθῶσιν ἅμα τῇ λήψει τῆς παρούσης δι' ἰδίας καταστάσεως.

Τὰ Δημόσια Ταμεῖα παρακαλοῦνται ὅπως ἅμα τῇ ἐξοφλήσει τῶν ὡς ἄνω καταστάσεων, ἀναφέρωσιν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν δικαιούχων τοῦ ἐπιδόματος Ἐφημερίων.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς
Ι. ΤΡΑΚΑΣ

Πρᾶξις ὑπ' ἀριθμ. 1 τῆς 7/1/1965

«Περὶ χορηγήσεως εἰδικοῦ ἐπιδόματος εἰς Ἐφημερίους μισθοδοτούμενους κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 536/1945».

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν

1) Τὴν διάταξιν τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Α.Ν. 1502/50, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται ἡ διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ρυθμίσεις τῶν ἀποδοχῶν τῶν Ἐφημερίων.

2) Τὴν ἐν προκειμένῳ Κυβερνητικὴν ἀπόφασιν.

3) Σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ὑπουργοῦ.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι

Τὴν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1965 χορηγήσιν εἰς τοὺς Ἐφημερίους τοὺς μισθοδοτούμενους δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Α.Ν. 536/1954 εἰς βάρος τοῦ χρηματιστικοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν μισθῶν Ἐφημεριακοῦ Κλήρου» καὶ ὑπηρετοῦντας εἰς χωρία καὶ κομποπόλεις πληθυσμοῦ μέχρι 1.500 κατοίκων, εἰδικὸ ἐπίδομα ἐκ δρχ. 500 μηνιαίως, καταβάλλομένου ὑφ' οὗς ὄρους καὶ προϋποθέσεις καταβάλλεται καὶ ὁ μισθὸς αὐτῶν.

Τὸ ἐπίδομα τῆς παρούσης δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἐπιδομάτων τοῦ Ν. 3859/1958.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Πράξις 47

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Βεβρουαρίου 1965

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν:

1) Τὴν διάταξιν τῆς παραγρ. 4, τοῦ ἄρθρου 21, τοῦ Α.Ν. 1502 /1950, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται, ἢ, διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ρύθμισις τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐφημερίων.

2) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1 τῆς 7/1/1965 ὁμοίαν πρᾶξιν «περὶ χορηγήσεως εἰδικοῦ ἐπιδόματος ἀπὸ 1/1/1965 εἰς ἐφημερίους ὑπηρετοῦντας εἰς Χωρία καὶ Κωμοπόλεις πληθυσμοῦ μέχρι 1.500 κατοίκων».

3) Σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, συμπληροῦσαν τὴν ὡς ἄνω πρᾶξιν του.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Ὅπως, τὸ ὑπὸ τῆς 5 ὑπ' ἀριθμ. 1/1965 πράξεως αὐτοῦ προβλεπόμενον ἐπίδομα, καταβάλληται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. καὶ εἰς τοὺς Ἐφημερίους Κωμοπόλεων καὶ Χωρίων μέχρι 3.000 κατοίκων, τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς ἔνορίας μέχρι 1.500 ἔνοριτῶν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον
Ἐν Ἀθήναις τῇ 11/3/1965
Ὁ Γραμματεὺς
τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Σ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

3. Νέοι Συνταξιούχοι

Ἀπὸ 10-3-1965 ἕως 3-4-1965 ἐχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. αἱ κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα.

Πρεσβυτέραν Δανάην Δ. Γαβριηλίδου, Ἰερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 600. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 7980.

Πρεσβυτέραν Κωνσταντινιὰν Θ. Γκουγκάρα. Ἰερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 749. Ἐφ' ἅπαξ 30.500.

Αἰδεσιμ. Ἀρμένην Ἰωάννην, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1041. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24.889.

Αἰδεσιμ. Γκερλὲν Θωμᾶν, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1041. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 25.003.

Πρεσβυτέραν Εὐσταθίαν Γ. Τσουκαλά, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 773. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 30.315.

Αἰδεσιμ. Παπαδόπουλον Κων/νον, Ἰερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1003. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24.885.

4. Γνωμοδοτήσεις

Τ.Α.Κ.Ε.

Νομική Ύπηρεσία

ΠΡΟΣ

Τὸν κ. Διευθύνοντα Σύμβουλον

Τμήμα Παροχῶν

Ἀποκρινόμενοι ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 4972, 4422, 4484 ἐγγράφῳ ὑμῶν διατυπομένου ἐρωτήματος, ἂν ὁ θάνατος τοῦ Ἱερέως Ν. Μ. δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπελθὼν λόγῳ βιαίου συμβάντος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας του καὶ ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐκθέσωμεν τὴν γνώμην μας ὡς ἀκολούθως:

Διὰ τοῦ ἄρθρου 14 § 2 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Καταστατικοῦ τοῦ ΤΑΚΕ ὀρίζεται ὅτι «Κατ' ἐξαιρέσειν, ἐφ' ὅσον ὁ ἡσφαλισμένος κατέστη ἀνίκανος ἢ καὶ ἀπεβίωσεν συνεπεία βιαίου συμβάντος, λαβόντος χώραν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς, δικαιούται συντάξεως ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου αὐτοῦ τὰ κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 ὀριζόμενα πρόσωπα τῆς οἰκογενείας του, μὴ ἀπαιτούμενον ἐν τῇ εἰδικῇ ταύτῃ περιπτώσει τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 13 καὶ 14 τοῦ παρόντος καθοριζομένου χρόνου πραγματικῆς συμμετοχῆς τοῦ ἡσφαλισμένου εἰς τὸ Ἰαμεῖον» Ὑπὸ τῆς διαληφθείσης διατάξεως ταύτης προβλέπεται εἰδικὴ περίπτωσις συνταξιοδοτήσεως ἡσφαλισμένου ἢ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι οὗτος κατέστη ἀνίκανος συνεπεία βιαίου συμβάντος.

Παλαιώτερον ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων, ὅτι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὄρου «βίαιον συμβάν» περιλαμβάνεται τὸ γεγονός τὸ ἐπερχόμενον συνεπεία βιαίας καὶ αἰφνιδίας ἐπενεργείας ἐξωτερικοῦ αἰτίου, ξένου πρὸς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ παθόντος. Νῦν ἡ νομολογία θεωρεῖ ὡς ἐπελθὼν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπηρεσίας τὸ βίαιον συμβάν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τοῦτο, καιτὸ δὲν εἶναι ἄμεσος συνέπεια τῆς ἐργασίας, ὁμῶς ἐμμέσως συνδέεται μετ' αὐτῆς ἐν σχέσει αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν, ὅτι ἔνεκεν τῆς ἐργασίας ἐδημιουργήθησαν αἱ ἰδιαιτέραι ἐκεῖναι πραγματικαὶ προϋποθέσεις αἱ ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ θανάτου ἢ τῆς ἀνικανότητος καὶ αἵτινες δὲν θὰ ἐλάμβανον ὑπαρξίν ἄνευ ἐκείνης. Ἐν τῇ ὑπὸ ἔρευναν περιπτώσει, καθ' ἣ ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ φακέλλου προκύπτει, ὁ θάνατος τοῦ Ἱερέως Ν. Μ. ἐπῆλθεν συνεπεία καρδιακῆς προσβολῆς. Ὡς δὲ ἐκτίθενται τὰ προηγηθέντα τοῦ θανάτου του περιστατικά (βλέπε ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 8.20.4 ἐγγράφον σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Π. καὶ ὑπ' ἀριθ. 13 πιστοποιητικοῦ Προέδρου Κοινότητος Φ. οὗτος δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ εἰς βίαιαν καὶ αἰφνιδίαν τινὰ ἐπενέργειαν ἐξωτερικοῦ αἰτίου οὔτε καὶ ὅτι ἐπῆλθεν κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐξ ἀφορμῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, ὑπὸ ὅλων ἐξαιρετικῶν καὶ μὴ κανονικῶν ἀλλὰ ἀσυνήθεις ἀνωμάλους καὶ ἐκτάκτους συνθήκας (Ἰ.Αρ. Πάγος 203/1924, 12/1932, 185/34, 24/51, 801/58, 141/59, 205/64, Σ.Ε. 852/59, 1100/64).

Κατ' ἀκολουθίαν ἡ αἴτησις τῆς χήρας Πρεσβειτέρας Μ. δὲν δύναται νὰ εὕρῃ ἔρεισμα εἰς τὸ ἄρθρον 14 παρ. 2 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ΤΑΚΕ καὶ ἀπορριπτέα ὡς μὴ νόμιμος τυγχάνει.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Προϊστάμενος τῆς Νομ. Ύπηρεσίας
ΓΕΩΡΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αϊδεσιμ. Παπασταματίου 'Απόστολον. Μαγικόν Εάνθης. 'Εγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσιν καὶ σᾶς ἀποστείλαμεν τὰ κυκλοφορήσαντα βιβλία, τὰ ὅποια ἐξήτήσατε, καὶ διὰ τὰ ὅποια οὐδὲν μᾶς ὀφείλετε. Αἰδεσιμ. Γιωργιάδην 'Αναστάσιον. Νεοχωρόπουλον 'Ημαθίας. 'Εγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσιν σας. Εὐχαριστοῦμεν. Αἰδεσιμ. Κοντὸν 'Ηλίαν. 'Ιμερα Κοζάνης. Νὰ συνεχίσετε καλλιεργοῦντες, ὡς πράττετε τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, ἐπιτελῶν τὴν ὑψηλὴν σας ἀποστολὴν καὶ ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀκαταπόνητου 'Ιεράρχου σας. Αἰδεσιμ. Πολιόπουλον Γεώργιον, Καστανιά Ραχοῦλας Καρδίτσας. Εἴχομεν διακόψει τὴν ἀποστολὴν τῶν φύλλων κατόπιν ἐπιστροφῆς τούτων μὲ τὴν ἐνδειξιν «ἀ π α ρ ἄδεκτον». 'Ἦδη σᾶς ἐνεγράψαμεν ἐκ νέου καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα ἀπὸ 1-1-1965 συμφώνως πρὸς τὸ αἴτημα τῆς ἐπιστολῆς σας. Γραμματεῖαν 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου. 'Ελήφθη ἀποσταλεῖσα κατὰ στασις τῶν ἰ. ναῶν τῶν μὴ δυναμένων νὰ καταβάλωσι τὴν συνδρομὴν καὶ ἐγένετο ἡ διαγραφὴ τῶν ἐκ τῶν συνδρομητολογίων μας. Εὐχαριστοῦμεν. 'Ανωτέραν 'Εκκλησιαστικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης. 'Εγένετο ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεως σας καὶ ἀποστέλλομεν εἰς ὑμᾶς τακτικῶς τὰ φύλλα. Αἰδεσιμ. Ρουμανᾶν Γεώργιον. Πετρίτσι. Χατζῆ Μεσσηνίας. Σᾶς ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. Αἰδεσιμ. 'Ιωάννην Μπούργον. 'Εφημέριον Φουρνᾶ Εὐρυτανίας. Σᾶς ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς καὶ ἐσωκλιεῖσθαι, ἐν-τευθύνον, τὸν κατάλογον τῶν δικαιολογητικῶν.— Πρὸς τὸ 'Εκκλ η σ. Συμβούλιον τοῦ 'Ι. Ναοῦ 'Α γ. Τρι ἄ δ ο ς Β α σ ι λ ι κ ο ῦ. Δὲν νομίζομεν ὅτι ὑφίσταται κώλυμα διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἐξωκκλησι-οῦ ἀπὸ μιᾶς θέσεως εἰς ἄλλην, ὅταν τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ εἶναι ἐκτισμένος τὸ παλαιὸν καὶ κατεστραμμένος ἤδη, εἶναι ἀκατάλληλον πρὸς ἀνοικοδόμησιν νέου. Πάντως ἐν προκειμένῳ ἀρμοδιὰ εἶναι ἡ οἰκεία 'Ιερὰ Μητρόπολις, εἰς τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ ἀπευθυνθῆτε, διὰ νὰ σᾶς ὑποδείξῃ τὸν τρόπον ἐνεργείας σας. 'Αλλωστε προκειμένου περὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἐξωκκλησιου θὰ χρειασθῆ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου σας καὶ ἔγκρισις σχετικῆς τῆς ἀπόφασεως ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς 'Ι. Μητροπόλεως σας.— Α ἰ δ ε σ ἰ μ. Γ ε ὡ ρ γ ἰ ο ν Π α π., 'Ἠπειρον. Προηγείται ἡ ἔγκρισις τοῦ δανείου καὶ κατόπιν προσκομίζονται οἱ τίτλοι κτίσεως τοῦ ἐφ' οὗ ἡ ὑποθήκη ἀκινήτου. 'Ἡ ἔγκρισις ἀρχικῶς γίνεται ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., τὸ δάνειον ὅμως χορηγῆται μέσῳ τῆς 'Εθνικῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς. 'Εφ' ὅσον βεβαίως ἐγκριθῆ τὸ δάνειον, σᾶς συνιστῶμεν νὰ μὴ προσφέρετε πρὸς ἀσφάλειαν ἀκίνητον τῶν 'Αθηνῶν, ἀλλὰ τοιοῦτον ἀγροτικόν, διότι, προκειμένου εἰδικῶς περὶ τοῦ ὑπ' ὄψιν ἀκινήτου τῆς θυγατρὸς σας, θὰ ἀπαιτηθοῦν πολλὰ ἐξόδα διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ ὑποβολὴν τῶν τίτλων ἰδιοκτησίας. Εἶναι δυνατὴ ἡ λήψις δανείου διὰ τὴν ἐξόφλησιν ὀφειλομένου τιμήματος ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τῆς, διὰ τὴν ἀγορὰν οἰκίας. Τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ καὶ τίτλοι ποικίλουν κατὰ περιπτώσιν.— Α ἰ δ ε σ ἰ μ. Μ ἰ σ α ἡ λ 'Α ν δ ρ ε α δ ἄ κ η ν, Καθιανὸς Κυδωνίας Χανίων. Εἶναι δυνατόν νὰ ἀναγνωρισθῆ ἡ ὑπηρεσία σας ὡς προσωρινοῦ 'Εφημερίου, διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 1954—1958. Πρὸς τοῦτο θὰ πρέπη νὰ ὑποβῆται εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. μέσῳ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως σας αἴτησις, ἐπὶ χαρτοσήμῳ καὶ κληρικῶσῳ, διὰ τῆς ὁποίας καὶ θὰ ζητῆτε τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐφημερικῆς σας ὑπηρεσίας. Εἰς τὴν αἴτησιν θὰ ἐπισυνάψετε πιστοποιητικὸν τῆς 'Ι. Μητροπόλεως, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἐμφαίνητε ὁ χρόνος ὑπηρεσίας σας ὡς προσωρινοῦ, ἄνευ διορισμοῦ, ἐφημερίου. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς μισθολογικῆς σας καθηγορίας σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως μελετᾶται ἡ ἀνακατάταξις τῶν ἐφημερίων κατὰ μισθολογικὰς καθηγορίας. 'Ὅπως θὰ εἶδατε καὶ εἰς προηγούμενον τεῦχος τοῦ «'Εφημερίου», εἰς τὸ ὅποιον κα-

τεχωρήθη σχετικὸν ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ.Μ.Στεφανίδου, κατηρτίσθη ἤδη σχέδιον νόμου, τὸ ὁποῖον προσεχῶς θὰ ἔλθῃ πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν βουλὴν καὶ διὰ τοῦ ὁποίου προτείνεται ἡ ἀνακατάταξις. Ἐλπίζομεν ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ διορθωθοῦν αἱ ὑφιστάμεναι, ὡς ἡ ἰδική σας, ἀδικίαι. Αἰδεσιμώτατον Σκληρὸν Ἰωάννην Σύβρον, Βασιλικὴν Λευκάδος. Ἐστάλησαν τὰ ζητηθέντα τεύχη εἰς ὑμᾶς ἐκ νέου. — Αἰδεσιμώτατον Κοντογιαννάκην Ἐμμ. Σταυρωμένον Σητείας Κρήτης. Ἐγένετο ἡ ἐγγραφή σας εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς γράψητε τὴν παλαιὰν σας διεύθυνσιν διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν συνδρομητολογίων μας. — Αἰδεσιμ. Μιχαήλ Κρασονικολάκην, Ἄνω Καστελλιανὰ Πύργου Κρήτης. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας τὸ πρῶτον πληροφορούμεθα τὴν ἐφημεριακὴν σας θέσιν. Καθ' ὅσον εἰς οὐδεμίαν ἐκ τῶν ἀποσταλείσων καταστάσεων τῆς Ἰ. Μητροπόλεώς σας ἀναφέρασε. Νῦν ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστάλησαν ὑμῖν ζητηθέντα τεύχη.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Στ. Σπεράντσα, Ἑλλήνων Πάσχα. — **Εὐαγ. Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Ἡ ἐν τῇ λατρεία βίωσις τοῦ σταυρωσίμου καὶ ἀναστασίμου Πάσχα. — **Βασ. Πολίτη**, Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα στὸ Φανάρι. Αἱ φιλικαὶ ἐκδηλώσεις Σουλτάνων καὶ Πατριαρχείου. Ὁ Ἐσπερινὸς τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἡ μορφή τῆς Ὀρθοδοξίας. — **Κώστα Καιροφύλα**, Μαῦρο Πάσχα στὸ Μεσολόγγι. — **Ἀνθίμου Θεολογίτη**, Ὁ Σαμουήλ. — **Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα**, Ἱεροκῆρυκος τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ὁ πλησίον. — Ὀρησκευτικὴς καὶ ἠθικὴς μελέτης τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**, «Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερο καὶ καθαρώτερο φῶς γιὰ τὴ νεολαία μας. — **Βασιλ. Ἡλιάδης**, Ἡ Ἁγία Θέκλα (Δ'). — Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Λόγος γιὰ τὴν νηστεία καὶ τὴν ἐλεημοσύνη. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας», μέρος πέμπτον. Ψυχωφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου Βουλγάρως**. Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Μουστάκης**, Κλαυδία Πρόβλη, ἡ γυναῖκα τοῦ Πιλᾶτου. — Ποία εἶναι ἡ ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια. — Εἰδήσεις τοῦ TAKE. — Ἀλληλογραφία.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)

Ὅδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθήναι — Τηλέφ. 533.805.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασωνίδου 22, Σούρμενα